

80 ГОДИНИ ГИМНАЗИЯ, БОСИЛЕГРАД

Владимир Григоров
Йелена Стойкович Стоянов
Даниел Стойнев
Митко Николов

80 ГОДИНИ ГИМНАЗИЯ, БОСИЛЕГРАД 1941 - 2021

*Книги, братя мои, книги,
не звънци и камбани*

Доситей Обрадович

Гимназия
Босилеград, 2021.

Автори: Владимир Григоров, Йелена Стойкович Стоянов, Даниел Стойнев, Митко Николов

80 ГОДИНИ ГИМНАЗИЯ, БОСИЛЕГРАД

Издател
Гимназия, Босилеград

За издателя
Владимир Григоров, директор

Коректори
Йелена Стойкович Стоянов, Даниел Стойнев

Дизайн и предпечатна подготовка
Митко Николов

Печат
Патуляк Тим Д.О.О Враня

Тираж
200

Използвани са снимки от архива на Гимназията и монографията Босилеградска гимназия 1941-2001 от Александър Йовчев Младенов

Съдържание

Уводни думи	5	
Директорско слово	6	
Отличителни знаци на училището		8
Основи на образованието в Босилеградското Краище през 19-ти век		9
Гражданско училище	15	
Периодът от 1941 до 1946 година		18
Гимназията в периода от 1946 до 1951 година		29
Период на промени	35	
Икономическо училище (1959 - 1960 г.)		44
Нови задачи	46	
Разширяване на училищното пространство и подобряване на материалната база за обучението	48	
Числен състав и успех на учениците		52
Преподавателски и професионални кадри		56
Ново устройство в средното образование – насочено (професионално) образование (1977 - 1990 г.)	63	
Извънкласни дейности	65	
Ръководство на училището		68
Отново гимназия (1990-2001)		74
Данни за учениците	76	
Ремонт на училищната сграда		80
Директори на гимназията		96
Преподаватели в Гимназията от основаването ѝ до днес		104
Пенсионери – преподаватели в нашето училище		115
Доктори на науките, ученици на нашето училище		118
Най-добри ученици в периода от 2003 до 2021 година		121
Успехи на учениците на републиканските състезания		131
Работи на учениците	133	
Ученици в Гимназията през учебната 2021/2022 година		134
Работещи в гимназията през учебната 2021/2022 година		145
Благодарности	148	

Уводни думи

Успешната работа на нашето училище през изминалите 80 години е основателна причина и достатъчен мотив да си припомним най-важните моменти и най-видните личности в развитието на Гимназията. През всички тези години нашето училище със своето съществуване и работа е създавало (писало) своята история, а ние се постаряхме да превърнем всичко това в монография, която преди всичко е свидетелство за времето, когато най-важното е било образованието да бъде поставено върху здрави основи.

Именно поради тази причина приехме работата върху настоящата монография много сериозно и работихме усърдно, точно както са го правили всички ангажирани с училището през цялата му история. Приехме го като задължение и морален подвиг към онова, което многобройните поколения учители са извършили. А извършеното е равнозначно на морален подвиг, заради който изразяваме благодарност към всички, преминали през това училище. По този начин едновременно искаме да опазим от забравата случилото се през последните 80 години, но и да покажем на бъдещите поколения картината на колектива и обществото, което е преминало през гимназиалното образование. Тук ще ви срещнем с многобройните трудности, препятствия, дори неприятности, с които се е борила гимназията, но със сигурност ще станете свидетели и на бодрия дух и борбеност, присъщи на босилеградския интелект, осигурил приемствеността, развитието и напредъка на нашето училище.

Настоящата монография трябва да се разглежда преди всичко като спомен за всички учители, възпитатели и професори, които заедно със своите ученици са полагали основите на бъдещите босилеградски поколения.

Босилеград е един от градовете в Сърбия, в който два езика се намират в ежедневна употреба. По този начин изучаваме историята, културата и художествените постижения както на българския, така и на сръбския народ, изучаваме паралелно и двата езика. Тази монография е създадена с помощта на монографията на Александър Йовчев Младенов, написана на български език. От нея са заимствани страниците 9-79, 94-102, 104-111 и 118-120.

Редом с богатата информация за работата и постиженията на нашето училище тук, ще се срещнете и с многобройни исторически свидетелства за нашия град и нашата култура, за традициите и влиянието на географското местоположение върху мултикултурализма в нашия край. Ние не просто се гордеем с историята на своето училище, с всичко онова, което колективът е направил през изминалите 80 години, но сме готови да продължим работата с ентузиазма, присъщ на нашите предшественици – предано, упорито и непоколебимо.

Директорско слово

Голяма чест, удоволствие, но и отговорност е да бъдеш начело на нашето училище. Гимназията съществува вече цели 80 години и за този период през нея са минали хиляди ученици. Училището се превърна в разсадник на знание, грамотност и култура. В годините на своето съществуване тук се родиха много бъдещи лекари, инженери, учители и специалисти в почти всички професии.

Развитието на нашето училище винаги е следвало развитието на всички системи на образованието. От гимназия към средно икономическо училище, отново гимназия, средище за специализирано образование и накрая отново гимназия от общ тип, под формата на която продължава да работи през последните тридесет години. Онова, което е интересно, впечатляващо, дори очарователно, е фактът, че училището неизменно е давало всичко от себе си на своите питомци.

От училище с много скромни условия за работа Гимназията се превърна в съвременна образователна институция с модерни кабинети, бърз интернет, прожектори, лаптопи, тоест притежава всичко, което днес е синоним на технологии.

Благодарение на голямата ангажираност на всички наши преподаватели, повечето от учениците ни успяват да запишат желаните от тях специалности и успешно да ги завършват. Както и преди, така и днес имаме достойни представители от нашето училище в редица факултети и университети в Република Сърбия и Република България.

Учениците от нашето училище редовно участват в многобройни общински, междуобщински и републикански състезания. Най-много успехи имаме на състезанията по български, руски и сръбски език, по математика, по английски език и по физическо възпитание.

Разбира се, трябва да признаем, че не всичко е идеално. В момента най-големият проблем на Гимназията е спадът в броя на учениците. През последните двадесет години

проблемът с броя на паралелките се решаваше чрез откриване на паралелки с търговска и електротехническа насоченост. През последните десет години имаме и паралелки на майчин български език във всеки клас.

Развитието и успехът на гимназията се увенчава с похвали, но добрите резултати се дължат на успешната работа, ангажираността, дори саможертвите на амбициозния колектив, който е готов ежедневно да преподава знания и да насочва учениците към истинските ценности. Нашият колектив не се страхува от препятствията – от математическите в учебните часове, през техническите в училището до житейските, които неминуемо носи всекидневието.

С пълно основание може да се каже, че гимназията представлява духовен вертикал, който възвисява своите ученици и непрекъснато се стреми към спасение от язвите на човечеството, произтичащи от незнанието. Точно поради тази причина просветителската мисия на работещите в храма на познанието не само, че не е намаляла през тези 80 години, тъкмо обратното – от все сърце учителите се стремят да укрепват менталната стабилност на всяко следващо поколение през всяка нова учебна година.

С тази монография бихме искали да покажем развитието и работата в гимназията през изминалите 80 години. Така поддържаме връзка с миналото и в същото време изграждаме основите, върху които ще се установи светлото бъдеще. Представянето на нашата институция в същото време означава и подтик за усъвършенстване на образованието и подобряване на учебния и възпитателен процес. Нашата гимназия има мисията да дава качествено образование и възпитание, а като институция с богата традиция винаги ще се старее да подобрява своята работа и да устоява на всички трудности и изкушения, които стоят пред всеки един от нас.

Отличителни знаци на училището

Герб на училището

Емблема на училището

Лого на училището

Босилеград в началото на 20 в.

Основи на образованието в Босилеградското Краище през 19-ти век

Основите за развитието на писмеността и културата при българите са поставени през 9-ти век с приемането на християнството и със създаването на първото славянско писмо. За високата степен на грамотност на нашите предци съществуват редица преки и непреки свидетелства.

През вековното турско робство светликът на просвещението е почти напълно угасен. Искрици писменост са трептели единствено в манастирите и са се изразявали повече или по-малко чрез скромното знание на калугерите и свещениците.

За състоянието на нашите училища от началото на 19-ти век свидетелстват редица факти. По това време в България все още не е имало следи от училища и, за да научи нещо някой ученик, той е трябвало да ходи при поп или в манастир.

Под името Босилеградско Краище е известна местността, която обхваща горното течение на река Драговищица (от село Рибарци до Бесна Кобила и връх Патерица), както и горното течение на река Ерма (от село Стрезимировци на север до планина Въртоп и на запад до Гюмрук-Власина), а от юг до Цървени град и село Голеш.

То заема повърхнина от 77 760 квадратни километра, представляваща предимно висок, планински терен. Климатът е умерен, с прохладно лято. Районът е населен само от българи, които живеят в 47 села, разположени из долините и склоновете на планините.

Главното занятие на населението е животновъдство, земеделие и овощарство. Земеделието обаче е слабо развито поради планинския характер и бедната почва. Босилеградското Краище е било един от най-бедните кътове на българската земя до 1920 г. като си остава такава и в рамките на Югославия. Част от планините му са богати на руди. В миналото рударството е било развито особено в землището на най-голямото село Божица, както и в селата Мусул, Барйе, Караманица и Долна Любата.

Планинският характер на Краище и липсата на пътища го прави трудно достъпно и до самото Освобождение на България този район остава непознат. Затова и мястото му във всички издадени до това време географски карти е „бяло поле“. Много години след края на първата половина на 19-ти век нито кой знае колко чужденци, нито пък пътници са се движели през вътрешността на турската държава. Откъслечно са преминавали търговци на добитък или закупчици от Копривница или Панагюрище, наричани „бегликчи“. Само турските бюлюкбашии и сеймени са спохождали от време на време някое от полесно достъпните села и места. Населението е виждало в тяхно лице единствените и най-висши чиновници на турската власт и е изпълнявало робски всичките им заповеди и прищевки. Рядко са се явявали и представители на кюстендилския гръцки владика, за да събират дължимата владичина, тъй като цялото Кюстендилско Краище влизало в състава на Кюстендилска околия или на бившата турска кааза със същото име.

Живеещото в Босилеградското Краище българско население е известно в околността под името „краишки шопи“.

Още от първите години на турското владичество цялото Краище (Кюстендилско Краище и Босилеградско Краище) е съставлявало неразделна част от Кюстендилската кааза. С направените преобразувания във вътрешното управление на турската държава след Кримската война Краището било обособено в нахия (полицейски участък), в която влиза част от Кюстендилската кааза, с център село Извор. Именно в него е било седалището на краищкия бюлюкбашия (участъков старши стражар) с помещение за него и за неколцината му сеймени (полицейски стражари).

В първото десетилетие от втората половина на 19-ти век била построена полумасивна кула, запазена и през първите няколко години след Освобождението, когато село Извор става център на Изворска околия, наричана по-късно Босилеградска. Там са се намирали всички открити държавни учреждения като околийското управление, мировото съдилище, финансовото управление и др.

До началото на втората четвърт на 19-ти век в цялото Краище почти не е имало грамотни хора освен няколко свещеници. Но и тяхната грамотност се е простирала дотам да могат да се подпишат и да сричат на черковно-славянски език. Цялото останало население било неграмотно и си служило с рабоши, за да се ориентира какво взима, какво дава и в кои дни са по-големите празници. Т.нар. грамотност, а всъщност полуграмотност, на свещениците вероятно е получавана в домашни условия – те произхождали обикновено от попски родове, в които както занятието, така и грамотността са се предавали от бащи на синове и от род на род. Някои по-любознателни младежи се ограмотявали като слуги в попските къщи, движейки се често с господарите си попове из тогавашните им обширни енории при изпълнение на различни църковни и християнски треби – ръсене, сватби,

кръщенета, опела и др.

До този период в цялото Краище имало само две малки средновековни църквици - малък манастир с черква в с. Паля, който се казвал „Света Богородица“, и още една църква, наречена „Св.Никола“. Тя се намирала в центъра на голямото и добре познато в миналото рударско село Божица, състоящо се от дванадесет махали, пръснати на голямото пространство (7 820 кв. километра), отдалечени една от друга на разстояние, изискващо часове за придвижване от едната до другата. Те били разположени на височина от 1200 метра над морското равнище. Тази черква обаче била много малка и отдалечена от повечето села на Краището и не можелела да задоволява верските нужди на населението, затова през 1833 година започнало изграждането на черквата в с. Извор, именувана „Св. Троица“.

Едновременно с изграждането на черквата свещениците и първенците от Краището замислили да отворят и училище в село Извор, за да се учат в него на грамотност децата на желаещите от околните села. Тази идея била подкрепена и от самия владика Авксентий, който като родолюбив българин се грижел и за просветата на населението. Училището било открито още преди да се направи сградата му. За помещение временно била приспособена пристройката край черквата, служеща за черковни нужди на работниците при изграждането ѝ. С това били поставени основите на образованието в босилеградското Краище през 1833 г. Около 1840 г. била построена специална двуетажна сграда за училище в самия черковен двор, която служела за тази цел до Освобождението на България и през първите няколко години след това. Това е първата обширна и солидна училищна сграда, построена на красиво и видно място в селото, а и в цялата околия.

Старата църковна сграда в с. Извор освен за училище служела и за черковни и други нужди. На горния етаж имало стая за владиката, друга за големци и видни турци, които дохождали по работа в селото. На първия етаж било училището. Там имало три учебни стаи, които се ползвали в зависимост от броя на учениците. За събуждане на националното съзнание, за развиването и укрепването на просветното дело в Босилеградското Краище, за устрема към българска училищна просвета голяма роля изиграли редица външни народни будители, чиито имена ще прочетете по-нататък.

Поп Георги Старио от село Драгойчинци, който по това време минавал за един от най-възрастните свещеници в Краището, на стари години се преселил в село Извор, където бил поп, когато строили черквата. Той доживял до 122-годишна възраст и обитавал една от черковните сгради, в която се намирал черковният хамбар (там било и първото килийно училище в селото и в Краището).

В откритото училище първоначално се събирали да учат около десетина деца. Повечето от тях били синове на състоятелни родители от различни села на Краището, предимно от Извор, Груинци, Босилеград, Горни Коритен и Трекляно. Преподаването било килийно с изучаване на наустницата и псалтира. Заплатата на учителя възлизала на няколко стотин гроша, плащали я родителите на учениците. Поп Георги учителствал само една година, докато намерили специален учител.

По-деятелен и дългогодишен учител бил даскал поп Трифон от град Кратово, който по всяка вероятност бил и един от учениците на прочутия в този град и в днешна

Северна Македония български даскал Йоаким Кърчовски. Едновременно с това той бил и черковен псалт, и клисар. Учителствал в село Извор седем години без прекъсване. Броят на учениците по негово време нараснал до тридесет. Даскал поп Трифон също преподавал в килийното училище, но редом с изучаването на наустницата и псалтира, учел учениците да пишат на черковнославянски език. Преподавал им и малко раким (аритметика). Покрай учителството се занимавал и с бояджийство, подпомаган от синовете си. Може да се каже, че те били първите майстори бояджии в Краището. При тях идвали да се учат на занаят – „бояджилък“ – хора от различни села и така занаятът се разпространил в цялото Краище. И до ден днешен някои тамошни семейства носят прякора „бояджиите“.

Даскал Трифон бил ценен като учител от свещениците и епитропите на черквата в село Извор. Заплатата му била няколкостотин гроша на година; плащали му от приходите на черквата. За да събуди националното самосъзнание у своите ученици и населението, той ги съветвал и насърчавал да обичат своя език и народност, да се грижат за отваряне

Гимназия в Босилеград (вдясно) и основно училище (вляво)

на нови училища за децата им и да не се поддават на чужди лукавства. Родолюбивите съвети на даскал поп Трифон силно повлияли на българите и скоро след това били открити училища и в други села. В края на първата половина на 19-ти век като учител в изворското училище постъпил даскал Димитрия Стоянов, известен общественик, народен деятел и будител в град Кюстендил. Той пребивавал в село Извор в продължение на 13 години и оставил дълбока следа, както със своята учителска, така и с обществената си дейност в Краището. Може да се каже, че почти всички свещеници, учители и по-грамотни местни селяни след 1850 г. и до Освобождението били негови ученици. Със своето

учителско призвание той издигнал изворското училище до такава висота, че по негово време то придобило известост и извън Краището. При него идвали да се учат ученици от някои радомирски и трънски села, от Гърделица, Калиманица, Враня, както и от селата на Кюстендилското поле в близост до село Извор. Имало даже ученици и от самия град Кюстендил.

Обучението в изворското училище и по времето на даскал Димитрия е по подобие на килийното, за да бъде постепенно въведен и взаимоучителният метод с изучаване на буквара, наустницата, псалтира, светчето и аритметиката. Даскал Димитрия също се самообразовал, като затова посещавал в Кюстендил по-видните учители и така обогатявал знанията си. Освен учител даскал Димитрия бил и добър черковен псалт (певец), който изучил на черковно пеене мнозина свои ученици, някои от които впоследствие станали свещеници, а други - учители и черковни певци из различни села на Краището и извън него. Той бил също и добър оратор - на големите празници и при други случаи държал пред събраните богомолци и селяни поучителни слова - повечето с религиозно и нравствено съдържание. Като добър и родолюбив българин умее да събужда народностното съзнание не само сред учениците си, но и сред населението. До 1860 г. нямало друго народно училище. Знае се обаче, че до това време в някои от селата и особено в по-големите се явявали частни учители, които освен с основния си занаят (терзийство, бояджийство, кожухарство или други) обучавали на четене и писане по някое дете, което им ставало ученик. Тези деца се събирали предимно през есента и зимата в частни къщи (обикновено това била къщата или работилницата на самия учител, ако той произхождал от същото село). Преподаването на учителите било килийно и на черковно-славянски език, за което плащали родителите на учениците.

По това време всички учители са били местни хора – ученици на даскал Димитрия и даскал Трифон. Това дало възможност да се отвори първото истинско училище в село Божица през 1860 година. Отворени били и училища и в селата Райчиловци, Долна Любата, Брестница, Църнощица, Горна Лисина.

Почти всички учители в споменатите училища преподавали на децата, но упражнявали в същото време и по някой друг занаят, от което осигурявали главния си поминък. Едва след 1873 година в по-големите централни села от Краището се отворили училища със специален учител, комуто вече се плащала известна годишна заплата от църковните приходи и налози на местните жители, които пращали децата си на училище. През 1873 били открити училища в Босилеград, както и в селата Бранковки, Долна Любата и Божица.

В село Извор, което било първият и най-голям разсадник на образованието в Краището след даскал Димитрия и до Освобождението на България учителствали: даскал Йоаникия (калугер), поп Гено и поп Тодор от село Извор и поп Златан от с. Груинци, Велин Станков от Соголяно, но родом от село Извор, Иван поп Генов, Трайко Петров и Илия Петров – всички от село Извор. По време на работата им училището било посетено от повече от осемдесет ученици от различни села на Краището, Радомирско и Трънско.

Тези първи народни будители успели да събудят националното съзнание в Краището и да образуват ядрото на българската езикова, народна и църковна общност.

През 1893 г. българската държава отпуснала 2 500 лева за строеж на нова училищна сграда по време на учителя Н. Запрянов. На следващата година били назначени за класни учители Добри Данев и Станой Байтошев от село Лечевци. През същата година 1894 тук станали учители Йордан Захариев от Босилеград и Константин Христов. За управител на трикласното мъжко училище бил назначен Константин Тодоров през 1895 г. През 1897 г. били отпуснати 3 000 лева за довършване на новото училище.

През тези години основното и трикласното училище били на държавен бюджет, със строго определени средства за учителски заплати и материални разходи, както и за довършване на училищната сграда.

През 1904 г. директор на училището е Стефан Димитров. През 1906 г. в босилеградската Прогимназия продължава да учителства Йордан Захариев. Предишното училище става Прогимназия на 1 септември 1907 г. През 1908 година директор на Смесената прогимназия е учителят Стефан Димитров. В течение на учебната 1909-1910 г. в Смесената прогимназия учителстват К. Мирков, Я. Георгиев, В. Бабанов, Хр. Давидов, Т. Захариев. В началото на следващата година идва Весела Симеонова. А в течение на

1912 г. вместо учителя Александър Христов (който постъпва във войската) идва учителката Л. Димитрова. (Информациите по-горе за имената на учителите са почерпени от свидетелството за завършен курс на прогимназията в Босилеград на Крум Йорданов от село Райчиловци).

От свидетелството за завършен прогимназиален курс на Борис Стойнев научаваме имената на следните учители в босилеградската прогимназия през учебната 1919-1920 г.: Я. Крумов, М. Цветкова, М. Иванова, С. Антонова, Р. Спасов, Л. Ахчиева, К. Илиев, М. Витанов – директор на училището.

Краят на 1919 и началото на 1920 г. донасят дълбоки промени в училищната система в Краището. Като следствие от Ньойския договор на Великите сили Босилеградското Краище е откъснато от родината си и присъединено към Кралството на сърби, хървати и словенци. Настават дълбоки исторически промени, които обхващат и образователната система. Прогимназиите в Босилеград и Извор са закрити. Остават да работят основните училища. Обучението се провежда на сръбски език. Заглъхва българската реч. Изчезват

и българските фамилни имена. Те се сърбизират като им се добавя наставката – ич. Тази промяна обхваща 47 български села. Горе, във висините се издигаха непроходими планини – естествена граница, а долу, в ниското беше прокарана изкуствена граница. Просветното дело преживява стагнация. Учителите от Босилеградското Краище са освободени и назначени да учителстват във вътрешността на Сърбия. Във всички села пък идват сръбски учители. Провежда се асимилация на българския народ от Краището. Този процес продължава двадесет години. Български учебници вече не се използват. Всички учебници са единствено на сръбски език, печатани в Белград.

В Босилеградското Краище идват учители, назначени с декрети от Министерството на просветата в Кралството на сърби, хървати и словенци. Изпращат се учители, които не били особено послушни или пък изповядвали леви, комунистически идеи, противоположни на тогавашната власт. Те получавали напътствия от своите ръководители. ЮКП считала, че тук националният въпрос не е решен правилно. Любодраг Джурич, един от учителите в село Дукат, пише в своите спомени, че там селяните „стенат под гнета на жандармерите и околийския началник“ и че с правилно тълкуване на националния въпрос честните селяни могат да бъдат спечелени на страната на комунистите, затова е необходимо да се проявява откровеност към тях.

Гражданско училище

През учебната 1928/29 година в Босилеград е открито Държавно смесено гражданско училище със стопанска насоченост. Същото работи в сградата на българската прогимназия до 1930 г.

Учници на Гражданското училище 1940 г.

От писмото, което изпраща управителят на училището Никола Драгойлович с No 21 от 18 януари 1938 г. до Кралевската бановинска управа Вардарска Бановина (Просветно отделение), получаваме информация за броя на класовете, паралелките, учениците, както и за броя на наставниците от учебната 1928/29 до 1936/37 г. За училището (по-точно за училищната сграда) се казва, че е построена преди 1900 г. от твърд планински материал. Разбираме още, че по-рано е служила на българската трикласна прогимназия и че е държавна собственост на стойност до 150 000 динара.

Статистички подаци за сваку школску годину:

Година	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/13	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37
Клас	1	2	3	4	4	4	4	4	4
Паралелка	2	2	3	4	4	4	4	4	4
Брой на ученици	71	70	80	86	73	53	51	51	56
Брой на учители	4	5	6	5	5	6	7	7	8

За броя на учениците, паралелките и учителите за учебните 1937/38 и 1940/41 години липсват данни.

В Гражданското училище са учителствали следните учители: втори директор Анте Алберт от Хърватия, евреин, преподавател по математика;

1. Станка Живкович
2. Йованович от Враня
3. Тоша Величкович от Враня – учител по френски език
4. Десанка Алберт от Белград - учител по сръбски език
5. Владимир Алойз от Словения
6. Александър Ленгарски от Русия

7. Мария Ленгарска от Русия
8. Пуниша Калезич – учител по френски език, от Черна Гора
9. Никола Драгович – директор на училището, от Черна Гора
10. Обрен Вукович – учител по вероучение, поп от Черна Гора
11. Александър Бружич – агроном, от Хърватия; учител по химия и специални предмети
12. Живко Каменяр – учител по математика, от Чачак
13. Милица Прибичевич – учител по география, от Белград
14. Живойн Лазаревич – учител по математика, от Чачак
15. Параскева Настич – учител по география, от Западна Сърбия
16. Стефан Кръстич – учител по физкултура, от Босилеград
17. Зинаида Лафитски – учител по френски език, от Русия
18. Владимир Лафитски – учител по краснопис и рисуване, от Ясна Поляна,
Русия
19. Радосав Табакович, от Шумадия
20. Олга Павичевич със съпруга си, от Черна Гора и други.

Босилеградска делегация пред императорския двор 1941 г.

Изброените учители са работили в Гражданското училище в Босилеград от 1928 до 1941 г.

Малко известен е фактът, че през 1940 г. училището е посещавано само от момичета. В него те са се учили да шият, да плетат, да везат (бродират), да готвят, да водят домакинство, учили са се на хигиена и морално възпитание и др. Обучението се е ползва с голям интерес и е посещавано редовно.

В периода от 1920 до 1941 г. в босилеградските села са учителствали 160 учители от Сърбия, Черна Гора, Хърватия, Словения, Македония и Войводина.

През 1941 г, когато Югославия е нападната от Хитлер и се разпада, Босилеградският край отново е присъединен към България. Чувства се нужда от откриване на училища не само в Босилеград, но и в по-големите и развити села. Силно е желанието за откриване на гимназия в Босилеград. Изпратена е молба до Министерството на просветата в София по този въпрос, а в Босилеград идва министър Борис Йоцов, за да се запознае лично с условията за откриване на гимназия. В същото време босилеградчани се самоорганизируют и правят делегация, която заминава за София, за да търси със свои сили разрешение от цар Борис за откриване на гимназията. Делегацията включва Димитър Чипев от Босилеград, Никола Бата, Милка Илиева, Стефан Станков - Стремецки, Георги Чипев, Станка Чипева, Асен Чипев, Владимир Димитров Живов, Боянка Симеонова, Мара Минчова, Надежда Чипева - всички от Босилеград, Борис Станойков от с. Горна Любата, Станиша Илиев от с. Божица, и Любен Чипев от с. Райчиловци. (приложение: снимка на делегацията пред царския дворец на 10 юни 1941 г.)

Цар Борис према делегацията и дава разрешение за откриване на гимназия в Босилеград.

Периодът от 1941 до 1946 година

За първи път в своята история Босилеградската гимназия получава право на четвърти клас в началото на септември 1941 г. – това е времето, през което бушува Втората световна война. Името на гимназията е „Княгиня Мария Луиза“ и е клон на гимназията в Трекляно.

Тогавашният министър на народната просвета отправя нарочно възвание към учителите, които са командирани в Босилеградското Краище. Едновременно с това от Министерството са изпратени подробни и точни указания към всеки учител относно заминаването на командированите, информация за определените места, за това как ще пътуват - сами или със своите семейства, с приложени сведения и сметки за пътните и дневните пари на учителите. Всички документи са изпратени лично до всеки командирован учител заедно със съобщението за командировката му, приложен е и по един екземпляр от изработените през м. април 1941 г. „Общи упътствия за служителите под ведомството на Министерството на народното просвещение в Краището“.

Възванието на министъра към всички командировани учители е със следното съдържание:

Драги учителю,

Ти си призван отново да изпълниш една високо нравствена и историческа мисия. Ти трябва да бъдеш горд, че съдбата те постави в положение да проявиш твоя висок нравствен и родолюбив дух. Духът на Св. Климент Охридски, на Паисия, на всички наши народни будители и възрожденци заживява в теб! И ти, вървейки по техните следи, чувствуващ, че твоето предназначение е великото общотворчество за възхода на българската държава, на българския народ и неговата култура.

Ти отиваш в новоосвободените земи не само като просветител, но и като апостол между населението.

Ти отиваш там не като обикновен духовен работник, но като творец, който ще приобщава един цял народ към задачите на единна и пълна с богати възможности култура.

Ти отиваш в западните краища, за да изразиш своето културно-историческо предназначение чрез своя творчески дух.

Ти отиваш там с пълна вяра в своите духовни, народностни и нравствени сили и с вяра за особената културна мисия на българския народ в Европа.

Затова се погрижи, напрегни всичките си сили:

Да продължиш усилията на колегите си за по-добра организация на материалните условия в училището;

Да създадеш бодра и свежа духовна българска атмосфера в училището, като заразиш душите на малките с копнежите, задачите и стремежите на българската народност, като използваш обучението на майчин език, националната история и география, народните песни и фолклора: най-важните характеристики, обичаи, народни празници, тържества, честване на заслужили народни дейци, писатели, издирване на гробовете на загиналите за родината;

Да организираш социалния живот на учениците чрез ученическо самоуправление,

Антон Антонов, лекар от с. Божица със своите колеги (първи вляво) от първото поколение в Гимназията, според свидетелството на Йорданов Крум от с. Райчиловци

дежурства, забави;

Да запазиш и утвърдиш онази сърдечна и непринудена връзка, която се създаде между учителя и населението през изминалата учебна година, като бъдеш в пълна услуга на местното население; на любовта отвърни с любов!

Просветни дейци от Босилеградско в края на 1941 г. пред Гимназията

Да занесеш и в най-далечния дом топъл български привет и да разлееш благодатта на една високо просветна родна власт;

Да се грижиш за общо културно и материално издигане на освободените братя, като се пазиш от всяка постъпка, която би ги огорчила!

Знай, че в трудното си възпитателно дело не ще бъдеш сам. Навсякъде ще имаш пълно съдействие и подкрепа както от местното население, така и от всички държавни, областни и общински органи, служители на едно общо дело – делото на България. В сътрудничеството си с тях бъди внимателен, тактичен и услужлив. Навред, където срещеш трудности, които сам или заедно с другите власти не можеш да преодолееш, своевременно изисквай помощ от Министерството и от твоите преки ръководители.“

С такова писмо идват в Босилеград и учителите, назначени да работят в гимназията: Вълчко Ташев - първият директор на гимназията и преподавател по история, география и рисуване; Филип Горанов – преподавател по религия с история на църквата, френски език, пеене и ръчен труд; Илинка Илиева – преподавателка по български език; Пенко Новков – преподавател по алгебра, геометрия и физическо възпитание; Васил Младенов – преподавател по химия; Станка Христова – преподавател по история.

Учителите са приети с голяма радост и въодушевление от страна на местното население. В гимназията след 15 септември постъпват 40 ученици, от които 7 са от Босилеград, а 32 от други места на същата област, а един е дошъл извън България.

От главната класна книга на учениците за 4-ти реален клас за учебната 1941/42 г. научаваме и за професиите на родителите на учениците: занаятчии – 3; земеделци – 32; служещи – 1; търговци – 2; чиновници – 2. По народност: българи – 40, всички те с православно вероизповедание. Общ годишен успех на класа - 4,05. Оценяването на учениците е със следните оценки: слаб (2), среден (3), добър (4), много добър (5) и отличен (6). За всички ученици се водят описателни бележки за трудолюбие, ред, точност, изпълнителност, благовъзпитаност и народностни прояви. Следва подпис на класния наставник, на директора, заверени с кръгъл печат на гимназията. За всеки ученик в списъка се изреждат: името - бащино и фамилно, адресът на родителите и мястото, където е роден.

При записване на детето в гимназията бащата, майката или настойникът подписват следната “Декларация:

1. Ученикът ще носи винаги в училище и вън от него установеното формено облекло с всички отличителни за гимназията знаци. Зная, че за отклонение от установеното облекло ще бъде отстранен от гимназията.

2. Няма да е извън училището и дома си по-късно от определения вечерен час.

3. Няма да посещава кинематографични, театрални и други представления, танцови забави, сказки, събрания, за които гимназията не е дала разрешение. Също няма да организира, нито ще посещава „журове“. Зная, че за подобни провинения учениците се отстраняват от гимназията.

4. Ще посещава редовно занятията и няма да закъснява.

Известно ми е, че когато е принуден да отсъства, е длъжен да извести още същия ден класния си ръководител или директора. Зная, че отсъствията ще останат неизвинени, ако в срок от 7 дни не представи писмена бележка на класния ръководител. Известно ми е също, че за 15 неизвинени отсъствия или за 3 „бягства“ от урока по един и същ предмет ще бъде отстранен без право да следва до края на учебната година и без право да се яви на изпит като частен ученик. При това зная, че причините за отсъствията се преценяват от класния наставник, който може да ги уважи или не.

5. Известни са ми постановленията на чл.140 и 143 от Закона за народното просвещение, а именно:

а) Ученик, който е допуснат условно по някой предмет в по-горен клас, безусловно повтаря класа, ако в края на годината покаже слаб успех по същия предмет (чл.143);

б) Ученик, който повтаря класа, се отстранява от гимназията и губи право да следва по-нататък в гимназията, ако до края на първия срок покаже слаб успех по три предмета.

Ако ученикът ми попадне в един от изтъкнатите случаи, задължавам се да

направя всичко необходимо, за да подобри успеха си.

6. Заявявам, че ученикът ми няма да участва в организации, които не са разрешени от училищните власти и не са под ръководството на учители, определени за това от страна на учителския съвет.

7. Известно ми е, че на излети ученикът ми може да участва само с разрешение на класния ръководител.

8. Заявявам, че ще спазвам строго училищните закони, правила, наредби, ще уважавам училищните власти, училището и учителите и ще съдействам напълно на гимназията в нейната учебна и възпитателна работа.“

Накрая следва подпис на родителя или настойника.

Босилеградската младеж има възможност да получава гимназиално образование в своя среда. Въпреки че обучението започва с известно закъснение – в началото на месец ноември, учениците още в първия учебен ден са запознати с училищните правила, разпределението на часовете и новите учебници, които ще ползват в течение на годината. Учебният процес тече по програмата за всички училища в страната. Учениците са имали ваканция за Коледа и Великден. Учебните занятия са продължавали до 20 юни, когато започва лятната им ваканция.

В четвърти клас е открита само една паралелка, като формирането на гимназията става постепенно. Записани са и ученици, които са завършили Гражданското училище през предходната учебна година в Босилеград (което е закрито с откриването на гимназията).

Учебната година завършва тържествено с познатата програма: рецитации, песни, игри и музика. Следва известие за успеха на учениците, раздаване на свидетелствата и наградите на отличните и много добрите ученици.

През учебната 1942/43 година босилеградският гимназиален клон е двукласен – четвърти и пети клас, с първи и втори клас в прогимназията. В четвърти клас са записани 62 ученици, разделени в две паралелки, а в пети клас – 40 ученици т.е. в двата класа учебни занимания са посещавали 102 ученици. Учебната година започва на 20 октомври 1942 г.

Освен директора от предходната учебна година виждаме и нови преподаватели: В. Божков – по религия, химия, история; И. Божкова – по български език; Филип Христов – по френски език и немски език, пеене и физическо възпитание; Л. Бонева - по алгебра и геометрия, ръчен труд и ръкоделие. Материалното състояние на обучението и въобще цялата организация се подобряват, а вътрешният живот в училището става по-разнообразен.

Протоколите от заседанията на Учителския съвет свидетелстват за намерението на колегиума да се впише в решаването на всички въпроси от дейността на училището,

като се включат и родителите на учениците.

Процесът на изграждане на реална смесена гимназия в Босилеград успешно продължава и през учебната 1943/44 година. Настъпват персонални промени в преподавателския състав. За тази учебна година има само две класни книги; едната е за учениците от 6-ти клас, в който са записани 41 ученици (38 момчета и 3 момичета) с класен наставник Илинка Б. Антова, а другата класна книга е за учениците от 7-ми клас с 55 ученици - 46 момчета и 9 момичета) и класен наставник А. Чешмеджиева.

От училището са излезли трима преподаватели – Вълчко Ташев, Илинка Илиева и Пенко Новков, а идват десет нови – Илинка Антова, преподавател по български език, Крум Байтошев – директор в Босилеградската смесена гимназия „Княгиня Мария Луиза“ и преподавател по психология и логика, Митрофан Вацески – по руски език, Христина В. Младенова – по латински език, история и рисуване; Ст. Стойнев – по алгебра, геометрия, дискриптивна геометрия; В. Павлов – по история и география; Никола Йорданов – учител по химия, роден в с. Радичевци; А. Чешмеджиева – по религия и пеене. По физическо възпитание е преподавал учител с инициали И. В.

Крум Йорданов, учител от с.
Райчиловци

Директорът на Смесената гимназия „Княгиня Мария Луиза“ в Босилеград Крум Байтошев изпраща писмо No 231 на 14 декември 1943 г. до Министерството на просветата в София, съобщавайки, че занятията са били прекъснати от 8-ми ноември до 6-ти декември същата година, защото помещението е било заето от страна на войската, а учителският състав бил късно подреден, поради което се иска разрешение първият учебен срок да бъде продължен до 10-ти февруари 1944 г.

Окончателна форма гимназията получава по време на учебната 1944/45 година – с паралелки от 4-ти до 8-ми клас. И тази година започва с много персонални промени. Директор вече е Живко Йорданов – за пръв път човек от Босилеградското Краище заема ръководно място в училището, което е голямо постижение. Останалите преподаватели са: Яначко Попов – учител по френски език и инструментална музика; Харалампи Иванов – по история и алгебра в 4-ти клас, както и по геометрия; М. Цветков – по история, рисуване и ръкоделие; Йорданка Ст. Костадинова – учител по алгебра и геометрия; В. Павлова – по български език; В. Божков – преподавател по химия. От тази учебна година са запазени две главни класни книги: на учениците от 4-ти клас и на учениците от 6-ти клас. В 4-ти клас са записани 49 ученици (14 момчета и 35 момичета). В края на учебната

година минават 37 ученици, 10 – с поправителен изпит и 2-ма повтарят. Всички записани ученици са българи по народност, а по вяра са източноправославни. Местожителството на родителите им е: в града, където е училището – 11; в други населени места - 38. По професия родителите на записаните ученици са: земеделци – 43, търговци – 2, учител – 1, чиновници – 3. До края на учебната година един ученик е напуснал и се е записал в друга гимназия поради преселване. Само един ученик не е положил поправителния си изпит и остава да повтаря класа.

През тази учебна година в 6-ти клас преподавател по рисуване е Димитър Костадинов, по психология – Христина Младенова, Митрофан Вацески – по руски и немски, а Й. Костадинова – по латински език. Други данни не са открити. В този клас са записани 41 ученици (35 момчета и 6 момичета). В края на учебната година учениците нямат оценки по руски и немски език и по психология.

В началото на 1945/46 година в 8-ми клас са записани общо 45 ученици (42 момчета и 3 момичета). В други гимназии са преместени 13 ученици и 9 са напуснали. При завършването на учебната година 12 ученици са похвалени „за внушителна дейност“ – това е записал класният ръководител Харалампи Иванов.

Обучението в гимназията се извършва на български език по програмата на Министерството на просветата в България, по която работят всички гимназии в страната.

В известие на директора на гимназията до министъра на просветата в Народна Република Сърбия през 1945 г. намираме следните данни за училището:

„През ноември 1941 г. гимназията започва работа, в началото с трима преподаватели, а малко по-късно са били 4 заедно с директора. Същевременно бяха открити и прогимназии в селата Долна Любата, Горна Лисина, Божица, Клисура и Бистър, както и в Босилеград.

Гимназията е работела само с 4-ти и 5-ти клас с по една паралелка.

През 1942/43 учебна година работи с 4-ти, 5-ти и 6-ти клас в 4 паралелки.

През 1943/44 г. – се открива и 7-ми клас.

През учебната 1944/45 година работят 4-ти, 5-ти, 6-ти, 7-ми и 8-ми клас с 6 паралелки и 10 преподаватели.

Антон Антонов от с. Божица, ученик в Гимназията

През 1944/45 година излиза първото поколение абитуриенти на тази гимназия. Преди войната, т.е. преди 1941 г. в Босилеград е имало Гражданско училище (стопанска насока), което българското Министерство на просветата е закрило, а открива Гимназия.

След освобождението Гимназията е продължила да работи. Построена е гимназиална сграда с повече гимназиални стаи, а парите са събрани от доброволната инвестиция на гражданите.

След промените на 9-ти Септември 1944 година са купени следващите мебели – 130 чина, 6 черни дъски, както и мебели за учителската стая и това става пак с доброволни инвестиции на гражданите и родителите.

Образуване един химически кабинет (от предишното Соколско дружество), останало е нещо от физкултурните уреди, образуван е музикален кабинет за духов оркестър под ръководството на професор Яначко Попов. Освен това гимназията разполага с една машина за шиене, която може да послужи на учениците да получат практически знания по шиене.

Също така гимназията разполага с един радиоапарат, който ще послужи на учениците и ще бъде от полза.

Съществуват библиотеки за преподавателите и учениците, но те са много бедни. Тази учебна година Околийският народен съвет е подарил на гимназията недовършената кинозала, която гимназията със свои средства и с работата на своите ученици ще доизгради.“

С откриването на гимназията през 1941 г. е открита една библиотека за преподавателите и учениците, която от година на година все повече се е обогатявала.

Едновременно с обогатяване на училищната библиотека в босилеградската гимназия се обособяват и сбирки на учебни пособия и средства по отделни предмети.

По естествена история (природознание) сбирката се е състояла от зоологически и ботанически снимки, модели по антропология, препарати, стъклена кутия с пеперуди и други.

Анани Христов, учител от с.
Църнощица

Математическата сбирка е имала два пергела, линии, правоъгълни триъгълници, ъгломер, кутия с геометрични модели, един модел на Питагоровото правило и съдове за измерване.

Обогатяват се и сбирките по история, география, музика, химия, гимнастика. За съхранението им били задължени съответните учители по предметите. Училището получава кинозала с апаратура, където учениците гледат филми.

Като се имат в предвид изнесените данни за училищната книжарница и библиотека, съдържанието на отделните учебни сбирки, постоянно обогатявани с нови учебни помагала, както и киноапаратурата, то с пълно основание може да се направи заключението, че по време на войната и в първата следвоенна година в Босилеград гимназията е разполагала със средства и е работила с необходимите учебни пособия. Тя израства и става разсадник и храм на просветата в Босилеградското Краище.

Стоян Митов, ученик от 8 клас от с.
Църнощица

Срещаме се с летописа, който е започнат през 1945/46 година.

„Учебната година започна на 15-ти септември, когато се състоя и заседание на Учителския съвет. Учебните занятия започват на 17-ти същия месец.

На 21-ви септември 1945 г. учениците участват в народния събор – Мала Богородица, в Босилеград.

На 3-ти октомври 1945 г. преподавателите провеждат своя конференция.

На 12-ти и 13-ти същия месец учениците докараха дърва за Гимназията.

На 1-ви ноември е отпразнуван Денят на народните будители.

От 7-ми до 10-ти ноември 1945 г. – предизборна агитация – училището не е работело (записва летописецът).

На 12-ти ноември същата година – извършено е боядисване на училищната сграда.

На 29-ти ноември 1945 г. учениците и учителите участват в манифестациите във връзка със прогласяване на Народна Република Югославия.

На 15-ти декември тази година учениците имат конференция.

От 29-ти декември до 20-ти януари 1946 – коледна ваканция.

На 28-ми януари 1946 г. учениците от 7-ми клас присъстваха на погребение на своя другар в село Извор с класните си ръководители.

На 11-ти и 12-ти февруари 1946 г. е завършено първо полугодие - проведени са редовни заседания на Учителския съвет и са оформени оценките.

В периода от 21-ти февруари до 12-ти март тази година обучението е прекъснато поради епидемия от грип.

На 19-ти март се е състояла младежка конференция.

От 19-ти април до 23-ти същия месец - Великденска ваканция.

На 26-ти април тази година учениците и учителите посетиха събора на Умни петък в Босилеград.

На 30-ти април – украсяване на училището и града във връзка с предстоящото честване на 1-ви май – Ден на трудещите се.

На 24-ти май е празнуван Денят на славянските просветители Св. Св. Кирил и Методий.“

Тук спира авторът на летописа.

Въпреки че гимназията, както и всичките училища в Босилеградското Краище, са под юрисдикцията на Министерството на народното образование в България, Министерството на просветата в Народна Република Сърбия изисква от гимназията информация за проведения висш текущ изпит – матура, през учебната 1945/46 г. по време на юнската сесия.

В информацията, която изпраща по този повод директорът на гимназията Евтим Митов, се казва, че изпитът е започнал на 25 юли 1946 г. в 7 часа и е продължил до 2 август същата година по разпореждането, дадено от министерството. Писмените изпити са се състояли на: 25 юли 1946 г. – по български език, на 26 юли – по сръбски език, на 27 юли – по руски език и на 28 юли по математика.

От 18 кандидати 2 са освободени от устните изпити. От 16 матура са положили 14 и 2 са отпаднали.

За учениците от 8-ми клас учебната година е удължена, понеже не е реализиран учебният план и програмите по математика, диференциална и аналитична геометрия. (Работили са по българската програма, затова е съкратен материалът). Изпитите са протекли редовно. През учебната година, както и предходните години на учениците не е преподаван сръбски език от квалифицирани учители (не е застъпен в програмата), а вместо съчинения на матурата са дадени теми за превод.

Обща е констанцията, че най-добър успех е постигнат по биология. „Когато се вземат обстоятелствата, при които са работели учениците, се стига до заключение, че резултатите са задоволителни. Образованието на учениците показва, че обучението е още вербално и все още преобладава идеалистическото обяснение на явленията“ – завършва информацията на директора.

Въпреки историческите събития по време и след войната, в босилеградската гимназия се забелязва постоянно нарастване на броя на учениците, което може да се обясни като затвърждаване в съзнанието на хората на значението на образованието и вярата в това, че войната е завършила веднъж завинаги. Днешната босилеградска гимназия не е запазила училищния архив от откриването до 1947 година, въпреки че той е бил скрит на тавана на училищната сграда. През пролетта на 2000 година същата е унищожена от безотговорни лица при свалянето на покривната конструкция и изграждането на още един етаж на сградата.

Среща на бивши ученици с техните учители

За учебната 1945/46 г. е запазена главната класна книга за 4-ти клас. Обучението са провеждали следните преподаватели: З.Павлов – по български език (също и в 7-ми клас), Митрофан Вацески – по руски език (и в 7-ми клас); Васил Чавдаров – по българска и обща история; А. Кирилов – по алгебра и геометрия в 4. клас, а Йорданка Стойнева – в 7. клас; С. Тан... – по химия; Харалампи Иванов по естествена история, анатомия и хигиена; Димитър Цеков – по сръбски език; Й.Стойнева – латински език; В. Павлова – история и география; Д. Младенов – телесно възпитание; Олга Тошева – професор по пеене и музика. В 4-ти клас са записани 44 ученици (19 момчета и 25 момичета). Не е записано името на директора и на класния ръководител.

В 7-ми клас са записани 53 ученици (46 момчета и 7 момичета) с класен наставник З. Павлов и директор Живко Йорданов – професор.

В тази учебна година в гимназията учителстват още: Стойне Ангелов, Юла Христова, Христина Младенова, В. Методиев, Цветанка Тодорова, Илия Арсов, Т. Белева, Ветка Стоянова, Елена Кръстева, Елена Вацеска, Владимир Попов и Живко Йорданов – директор на гимназията.

Обучението е провеждано преди и след обяд. Българският език е застъпен с 5 часа седмично, сръбски – 3 часа, руски език - също 3 часа, география и аритметика. Няма данни за броя на учениците в другите класове.

Гимназията в периода от 1946 до 1951 година

През шестата учебна година на гимназията 1946/47 учителският състав включвал освен 11-те миналогодишни учители и 8 новоназначени: Иван Керезов – специалист; В. Кацарова – специалист; Евтим Митов – учител; проф. др. Петър Бамбулов; проф. др. Николай Кондев – специалист; Никола Йорданов – учител; Ир. Кирова – специалист; и Димитър Пенев – наставник. Директор е Евтим Митов.

Броят на учениците е: в I клас - 105; II клас - 147; III клас – 95; IV клас – 124; V клас – 77; VI клас – 122; VII клас – 44; VIII клас – 12 ученици. Общо от I до VIII клас били записани 716 ученици.

Повечето от тях живеели при родителите си в града и съседните села, затова ходели на училище преди обяд. Учениците от далечните села живеели по частни квартири, в мизерни и нехигиенични условия, повечето в затънтени части и отдалечени квартири, а не малък брой и в плевни, воденици и други помощни сгради в близките села (Райчиловци, Паралово, Извор и Белут). Учебните занятия за тях са провеждани след обяд.

Здравословното състояние на учениците не било добро поради лошите им жилищни условия, мизерната храна и неподходящото облекло. Сиромашията и лошият живот след края на войната в това малко градче оказват влияние и върху успеха на учениците. Видът им е посърнал, те самите са измършавели и облечени във вехти и изпокъсани дрехи, но винаги са носили ученически шапки и значка на класа. Новите политически и обществени събития в съдбата на Босилеградското Краище след войната и особено възстановяването на границата между България и Югославия много повлияли върху младото подрастващо поколение.

Гимназията в Босилеград бързо получава широка популярност в региона и с всяка следваща година броят на учениците в нея надвишвал този от прогимназиите в селата. През ваканциите учениците, които се завърщали по родните си места, пробуждали желание у свои по-големи и по-малки другари да се запишат и те да учат следващата година в Босилеград.

Седмата 1947/48 учебна година започва редовно. Записани са общо 673 ученици. В I клас – 58, във II – 46 (с по 1 паралелка), в III клас – 95 (две паралелки), в IV клас – 164 (4 паралелки), в V клас – 125 (2 паралелки), в VI клас – 91 (2 паралелки), в VII клас – 56 и в VIII клас – 38 ученици.

През тази учебна година работили миналогодишните 19 учители с директора и новоназначените: д-р проф. Петър Бамбулов, Васил Пейчев – учител, Стойо Ангелов и Милорад Найданович – учител, специалист. Повечето учители били с висше образование.

Симон Тодоров, учител по физкултура с ученици от гимназията до моста на Драговищица в Босилеград през 1950 г.

Когато учениците се разотивали по домовете си на село през ваканцията, гледката на взаимни опрощавания и изпращания с обещания да си пишат била изключително мила. А учителите ги съветвали да описват родните си места, да събират фолклорен материал и да изучават всичко забележително. В началото на учебната година написаното от учениците се прочитало, разказвало се, всичко се изслушвало с общ и жив интерес. Така познанията на учениците в гимназията за Босилеградското краище и родината им се разширявали и обогатявали - както за България, така и за Югославия. По този начин още тук, на училищната скамейка, се зараждали и развивали юначните им мечти и желания с времето да пожертват всичките си сили и способности за конфедерация между Югославия и България в името на просветното благо. Това е една възвишена, непринудена любов към отечеството и народната гордост.

Тази учебната година минала тихо и благополучно и завършила с класни и матурни изпити.

Учебните занятия са били редовни през цялата учебна година. Учителите изпълнявали своята длъжност с предана ревност, както и в миналите години. Техният пример на самоотвержена дейност влияел на учениците, както и искрените им възпитателни, наставнически назидания. Старанията на учениците и жаждата им за знания и стремеж към образователна училищна просвета все повече пробуждали у учителите приятни чувства и радостно удоволствие от полагания от тях труд. Това се казва в хрониката на гимназията за тази година. “Противниците на нашата гимназия не се примиряваха с мисълта, че българите от Краището като бедни хора изобщо могат да не щадят средства и имот за образованието на децата си...”

В осмата 1948/49 учебна година бяха записани 899 ученици в първи до осми клас. В I клас – 105, във II – 100, в III – 92, (с по 2 паралелки), в IV клас 218 (4 паралелки), в V – 134, в VI – 98, в VII – 80, и в VIII – 72 ученици (с по 2 паралелки).

Учители са: Илия Илиев, Васил Младенов, Юла Христова, Никола Чавдаров, Николич Милутинович, Милорад Найденович – учител, специалист, Илия Константинов, Ел. Гогова, Ел. Кръстева, Тодорка Васева, Ирина Нацева, д-р проф. Байтошев, Дора Гелева, с миналогодишния директор Евтим Митов.

Въз основа на главните протоколи на зрелостните изпити могат да се допълнят данните за учебните години:

На края на учебната 1946/47 г. зрелостен изпит са положили 10 ученици пред комисията в състав: Евтим Митов – председател, Никола Йорданов – заместник-председател, Т. Белева – секретар и членове Ирина Нацева и Иван Керезов.

В юнската сесия на 1947/48 учебна година зрелостен изпит са положили 24 ученици, а в септемврийската сесия – още 12 кандидати (общо 36).

През 1948/49 г. през юни месец са положили изпит 66 ученици пред комисия в следния състав: Душан Кукавац – председател, Евтим Митов – заместник-председател, Никола Кондев, Никола Йорданов, Иван Керезов и Милорад Найденович – членове.

През 1948/49 в септемврийската сесия са положили зрелостен изпит още 33 ученици пред комисия в следния състав: Евтим Митов – председател, Никола Йорданов – заместник-председател, членове – Д. Богданович, А. Стоев и Харалампи Иванов.

По време на юнската сесия на 1949/50 година зрелостен изпит са положили 62 ученици пред комисия в следния състав: Душан Кукавац – председател, Евтим Митов – заместник-председател, членове – Никола Чавдаров, Милорад Найденович, Д. Богданович, Аска Филипова и Хар. Иванов, а в септемврийската сесия – още 19 ученици. Зрелостен изпит са положили през юнската сесия 1950/51 г. 49 ученици. Комисията е включвала: Евтим Митов – председател, Занко Йорданов, Лазар Стойнев, Джордже Игнятович, Аска Филипова и пратеник – Люб. М. Машулович. През

месец август са положили изпит още 43 кандидати и комисията е включвала: Занко Николов – председател, Никола Йорданов – заместник-председател, членовете са същите както и през месец юни.

В края на 1951/52 учебна година в юнската сесия са положили зрелостен изпит 62 ученици, а в септемврийската сесия още 37. Комисията включвала: Занко Николов – председател, Никола Йорданов – заместник-председател, членове – Стойне Иванов, Радка Караджова, Джордже Игнятович и Евтим Митов, а секретар – Славчо Гагулски.

В юнската сесия на 1952/53 учебна година са положили зрелостен изпит 50 кандидати пред комисията, която е съставена от: М. Стоилкович – председател (пратеник), Занко Николов – заместник-председател, Райна Андонова – секретар, и членове – Крум Милков, Хар. Иванов, Н Йорданов, Ст. Иванов, Е. Митов, Радка Кръстева и Радка Чирич.

В главния протокол от учебната 1952/53 учебна година четем: През юни месец са положили 62 ученици зрелостен изпит, а през август още 4 ученици.

В течение на юнската сесия 1953/54 учебна година висш текущ изпит са положили 81 ученици пред комисия в състав: В. Билоевич – председател, З. Николов – заместник-председател, Н. Йорданов, Х. Иванов, Р. Чирич, Р. Кръстева, С. Иванов, а през септемврийската сесия още 14 кандидати.

В юнската сесия на учебната 1954/55 година на матура са се явили 81 ученици, през септември са положили зрелостен изпит 71, а през ноември – още 10 ученици. Председател на комисията е бил Джордже Игнятович, Занко Николов – заместник-председател, а секретар – Любен Рангелов.

През учебната 1955/56 година през юни месец на матура са се явили 61 кандидати, през септември – 59, а през ноември 16 ученици. В юнската сесия републиканският пратеник и председател на изпитната комисия е бил Бранивой М. Игнятович, заместник-председател – Занко Николов, и секретар – Любен Рангелов.

През следващата 1956/57 учебна година републиканският пратеник и председател на изпитната комисия е била проф. Даница Павлович, а Любен Стоев – заместник-председател. В юнската сесия зрелостен изпит са положили 55, в септемврийската – 71, и в ноемврийската – още 23 ученици.

В юнската сесия на 1957/58 учебна година са положили висш текущ изпит 40 ученици, завършили осми клас, през септември – 65, а през октомври – 21 ученици. Председател на изпитната комисия през юни е бил проф. Стоядин М. Стоянович (пратеник, инспектор при Съвета за просвета на НР Сърбия), а на есенните сесии председател е бил Любен Стоев и заместник-председател – Л. Иванова.

След излизане на резолюцията на ИЮ срещу Югославия и нейното ръководство през 1948 г. голям брой учители в Босилеградската гимназия я напуснали и си заминали за България. Селските училища, прогимназиите и гимназията останали без учители.

Деветата 1949/50 учебна година за гимназията е характерна с това, че повечето учители не се явили на своите работни места, с което се усложнил въпросът за учителския персонал. Почти всички, които били от България, си заминали, понеже им било отказано гостоприемство в Югославия. Останали учителите от Босилеградския край. Началото на редовното обучение през учебната година закъсняло. Околийският народен съвет в Босилеград взел сериозни мерки да се наемат нови учители. Ето имената на новоприетите учители в гимназията: Видослава Младенова, Аска Филипова, Калистрат Тошев, Видослава Венева, И. Стойнев, Иван Иванов, Асен Чипев, Борис Яначков, Борис Гелев, Симеон Тодоров, Душан Богданович, Асен Стоев, С. Михайлов, Пене Илиев.

Броят на учениците през учебната 1949/50 г. бил 843. в I клас били записани 118 ученици, във II – 73, в III – 87 (по 2 паралелки), в IV – 168 (3 паралелки), в V – 202 (4 паралелки), в VI – 122 (2 паралелки), в VII – 109, в VIII – 64 ученици (2 паралелки), като 249 са момичетата в гимназията.

Политическите промени предизвикали голям смут сред учителите и учениците, както и в цялото Босилеградско Краище. Мнозина учители били обвинени за политическа дейност на страната на ИБ и се озовали в затвора. Наелектризираното настроение влияело и на самите ученици. Учители и ученици напуснали училището и нелегално минавали границата. Последвали ги и много групи граждани от Краището. Нарушено било равновесието на живота в училището и сред населението. Много завършили гимназисти също влезли в затвора. Била открита една нова страница в историята на гимназията, незабелязана дотогава в анализите ѝ. Въмъкнал се страх и недоверие в сърцата на учениците, което оказало отрицателно въздействие върху общия успех в училището.

В десетата 1950/51 учебна година новоназначение учители били: Владимир Яначков, Лазар Стойнев, Занко Николов, Мария Чипева, Пене Стойнев, Кирил Томов, Славчо Гагулски, Никола Йорданов и Джордже Игнятович.

Броят на учениците бил 929: в I – 104 ученици, във II – 91, в III – 87 (с по 2 паралелки), в IV – 184 (3 паралелки), в V – 153 (3 паралелки), в VI – 202 (4 паралелки), в VII – 118 (2 паралелки), и в VIII – 90 (2 паралелки), от тях 242 момичетата.

Материалното състояние на родителите се влошавало, лоши са били и жилищата, в които живеели учениците, а мизерната храна и слабото облекло влошавали допълнително здравословното състояние на учениците. Чести са заболяванията през годината и учениците изоставали с материала.

Учебната година започнала на 5 септември. Поради недостатъчния брой на учебните стаи обучението се провеждало и в старата училищна сграда. Работило се на две смени.

В първата следвоенна година от обучението е изхърлен немският език от програмата, а вместо него е въведен руски език от III клас. Вероучението се изучавало факултативно, което се вижда от запазените главни класни книги и други документи на гимназията.

Дълбоки промени във възпитателно-образователната система се появяват едва през втората следвоенна година. След новия учебен план и програма за основните училища с методологически напътствия за отделните учебни предмети, по които е трябвало да се работи, през учебната 1945/46 година е въведен нов учебен план и програма и за гимназиите - също със съответните методологически указания. Въвежда се устав в последния клас и руски език във всички класове. Всички останали предмети, гледайки съдържанието, претърпяват изменения; поставя се ударение върху развитието на природата и обществото от диалектико-материалистическа гледна точка. Всяка година се извършват съответни корекции, например от 7-годишно към задължително въвеждане на 8-годишно образование. Едва през 1948/49 учебна година учебният план и програма получават завършена форма.

Осъществяването на такъв учебен план и програма в Босилеградската гимназия са спъвани от редица фактори: недостатъчен брой правоспособни учителски кадри, всеобща сиромашия на населението като последствие от току-що завършилата война и след революцията на Информбюро и икономическата изолация на страната, ниската материална основа на обучението, недостиг на книги и основни училищни помагала, даже и тетрадки. При тези обстоятелства успехът на учениците не можел да бъде задоволителен - много от тях идвали от далечни села и губели време в път от дома до училището и обратно. Специалната подготовка на някои преподаватели също била недостатъчна. Ажурна и педантична е водена училищната документация.

В края на прогимназията - в III клас, учениците са полагали малка матура, а в VIII клас на гимназия учениците, които успешно са я завършили, полагали голяма матура. Работата в Босилеградската гимназия в периода след нейното откриване не се е свеждала само до работа в учебната стая. Задача на училищното ръководство била да се създадат такива граждани, които ще бъдат строители на страната, готови да я развиват като съвестни, инициативни, смели професионалисти и със своите знания да повишат нейния напредък, възобновяване и изграждане. Учителите и учениците от гимназията се впрегнали да дадат всичко от себе си за тези идеали. В новото училище били създадени нови ученически организации (пионерска и младежка) и под тяхна закрила, с помощта на учителите, се осъществявали много инициативи в Босилеградската гимназия.

Това са били преди всичко трудови акции – не само местни, но и държавни. Извършвало се залесяване на баирите около Босилеград с бор и акация; довършила се кинозалата; взело се участие в акциите Шамац-Сараево и Бръчко-Бановичи, както и в изграждането на местни пътища и други. Под ръководството на Олга Стоичкова работил училищен хор и оркестър; активно работил и литературен кръжок. Всеки клас имал своя футболен отбор и гимназиален тим. Учениците активно участвали и на физкултурни празници, в различни кръжоци по предмети. Провеждали се едnodневни или полудневни екскурзии и излети в околността на Босилеград. За учениците се организирали разнообразни мероприятия с цел да се разширят ученическите знания за миналото и сегашното или да се придобият нови знания, положителни навици и привички.

Период на промени

Началните промени в училищната система били в тясна връзка с въвеждането на задължителното осемгодишно образование. Откриването на първите четири класа на гимназията са първите значителни стъпки към приобщаване на това училище с останалите средни училища в страната. И понеже в този момент още не са били назрели условията за някакви по-съществени промени, те се наблюдават по-късно, в края на петдесетте години.

Материалните условия в Босилеградската гимназия на този етап остават непроменени – тесни и нагъсто разположени класни стаи, голям брой ученици, многочислени паралелки. Това се отразява на дисциплината на учениците в часовете и извънучебните занятия, тъй като наистина е било непосилно да се държат под контрол над 900 ученици.

В единадесетата учебна година (1951/52) учителският състав включва и новоприетите педагози: Ирина Николова, Георги Захариев, Райна Андонова, Радка Караджова, Евтим Митов, Крум Милков, Стойне Иванов, Ванче Иванов, Боян Манасиев, Йован Чирич. Повечето учители били с полувисше образование. За директор на гимназията назначен Занко Й. Николов, който започва да взима сериозни

Група ученици от 7 клас прз 1953 г.

мерки за подобряване на дисциплината на учениците. Въз основа на правилника за учение и поведение на учениците в средните училища, Учителският съвет забранява на учениците движение извън гимназията след 20 часа, както и посещение на всички представления, които се провеждат след това време. Организира се дежурство на учители и ученици. Отстъпки се правели само в случаите, в които учениците посещавали културно-забавни програми, организирани от техните класни ръководители. Учениците били длъжни да носят шапки, а момичетата – престилки.

Записани били 957 ученици (239 момичета) с 1 паралелка в I клас – 40 ученици, с 3 паралелки във II клас - 86 ученици, III клас – 89 ученици в 2 паралелки, 4 паралелки в IV клас – 155 ученици; 3 паралелки в V клас – 158 ученици, в VI клас – 150 ученици в 3 паралелки; VII клас – 169 ученици, разпределени в 4 паралелки; и VIII клас -101 ученици в 2 паралелки.

Поради липса на учебници по някои предмети учителите преподавали по лекции, а учениците учили по записки. Български учебници вече не идвали от София, а понякога се намирал по някой учебник на сърбски език, печатан в Белград. Броят на учениците през тази година е бил най-голям от откриването на Държавната реална гимназия в Босилеград. Учебните занятия на учениците се провеждали в две смени – сутрин и следобед.

Животът на гимназията през годината остава по-спокоен в сравнение с миналогодишния смут. Поради цензурата, която не допускала получването на книги и учебници отвън, и липсата на библиотека възможностите за домашно четене и обучение на учениците били силно ограничени. Унищожени били много скъпоценни книги от българската и световна литература.

Гимназията била призната от правителствата в България и Югославия за пълноправно учебно заведение. Завършилите в нея ученици навсякъде се отличавали с добра училищна подготовка за висши учебни заведения или последваща преподавателска дейност, както и с похвален нрав и възпитателен характер.

В двадесетата 1952/53 учебна година учителският състав включвал освен миналогодишните учители и следните новоназначени: Олга Тошева, Иван С. Иванов, Радка Кръстева, Асен Стоев, Любен Стоев, В. Рангелов, Добри Рангелов, Борис Светозаров.

Броят на учениците в гимназията е 839, от които 263 момичета в началото на учебната година: в I клас – 49 ученици, във II клас – 29, в III клас – 70, в IV – 79, в V – 164, в VI – 155, в VII – 152; в VIII – 145. В сравнение с предшестващата година броят на учениците от I до IV клас намалял значително, а в горните класове е символично по-малък.

Учебните занятия през тази учебна година са били редовни до края.

Броят на учениците в тринадесетата учебна 1953/54 година е 634, от които 195 момичета. В I до III клас са записани 128 ученици: в I клас – 59, във II – 40, в III – 39, в IV – 68, в V – 94, в VI – 126, в VII – 96 и в VIII – 112.

Абитуриенти със своите учители през 1955 г.

Гимназисти на екскурзия пред пещерата Постояйна (Словения)

В Босилеград е работела само гимназията, не е имало друго средно училище, професионално, заради което малък брой родители са се решавали да насочат своите деца в училище извън Босилеград.

Благодарение на по-големия брой ученици от предишните прогимназии (а сега – осемгодишни училища), гимназията е можела да прави селекция и да записва по-добрите ученици. Но отдалечеността от други средни училища в съседни населени места е била причината всички ученици да се записват в гимназията. Тъкмо поради това към оценяването и успеха на учениците се подхождало много по-сериозно.

През 1952/53 година като начин за подобряване на успеха се използвали класни родителски срещи, които дали добри резултати. После преминали към съвместни конференции с учениците и общи родителски срещи след всеки класификационен период, с цел обстойно запознаване с резултатите от работата в гимназията и проблемите, с които учениците и учителите се сблъскали. Успоредно с това са изработени критерии при оценяването. Това доказва и нарасналият брой ученици, които повтаряли класа. Предприемат се и други, по-сериозни мерки в общообразователните училища, които се прилагат и в Босилеградската гимназия.

През 1953/54 г. в гимназията няма прием на ученици в долните класове, а след края на тази учебна година гимназията останала само с V, VI, VII и VIII клас.

В четиринадесетата 1954/55 учебна година „покрай миналогодишните са назначени и новите учители: Кринка Иванова, Димитър Петракиев, Любен А. Рангелов, Раде Зарев, Милка Петракиева, Стефан Божилов, М. Сотирова и Боян Алексов, директор на училището е пак Занко Николов.“ Броят на учениците в гимназията е 468, от които 199 момичета. В I клас са записани 76, във II – 39, в III – 44, в IV – 63, в V – 97, в VI – 78, в VII – 81, в VIII – 81.

Покрай миналогодишните били приети и нови учители: Лиляна Стоева, Роза Стоянчова, В. Лазаров, Стоян Велинов, Д. Б. Илиев и Лиляна Иванова. От 1 до 5 септември било извършено записването на учениците, а на 15 септември започнали редовни занятия. В началото на месеца била открита ученическа столова (менза), ръководена от учителите Харалампи Иванов, Пене Котев, Кринка Иванова, а Иван Иванов – касиер. Обучението се провеждало сутрин и следобед. В първия учебен ден Занко Николов (директор на гимназията) произнесъл слово пред учениците в присъствието на всички представители, пожелавайки им успех и щастие през новата учебна година.

На 1 септември 1955 г. гимназията била посетена от Божа Трайкович – началник на Просветния отдел при Околийския народен съвет във Враня, и Славолуб Митрович – инспектор за средно образование в него. Те са констатирани, че успехът през миналата година е задоволителен и са изразили задоволство от извършената подготовка за новата учебна година. Всичко това е записал летописецът в Летописната книга.

През 1951 г. гимназията започнала постепенно освобождаване от долните класове, което се провеждало успоредно с осъществяване на реални възможности за учениците от 4 клас на основните училища да продължат учението си в по-горните класове на „осемлетките“. Този процес започнал през септември, а завършил през юни 1954 г. Едва тогава в Босилеград

се създали необходимите условия програмите на долните класове в гимназията (от I до IV) да съвпадат с програмата на горните на основното училище. От септември 1954 г. вратите на гимназията били отворени само за учениците, които са завършили VIII клас в основното училище. Първоначално се започнало с редуция на първите три класа, а после и с четвърти клас. Понеже от септември 1951 г. основното училище в Босилеград е прераснало в осемгодишно, в гимназията през 1951/52 учебна година остават само едно отделение в I клас, две отделения във II клас и три отделения в III клас.

Малкият брой на отделенията е повлиял положително върху осъществяването на възпитателно-образователните цели на училището. Подобрените материални условия бързо се усетили. Дисциплината на учениците значително се подобрила, а хигиенните условия са били съвсем задоволителни. Сериозният интерес към успеха на учениците бил присъстващ фактор, съблюдаван от директора, учителския съвет, класните съвети, класните ръководители и младежката организация.

Гимназиални учители през 1953 г.

През есента на 1952 г. за учениците от VIII клас е реализирана няколкодневна ученическа екскурзия под ръководството на Занко Николов и Йован Чирич – учители в гимназията. Учениците организирано гледали подобрени филми. В гимназията е съставено дружество „Партизан“, а учебната година започнала на 15 септември. На 4 октомври се състояла околийска учителска конференция, поради което на тази дата не са провеждани редовни занятия. Често се провеждали общи конференции на учителите в гимназията и предавания за всички ученици. На 29 ноември учебните занятия не са били проведени поради Деня на Републиката. На организираната академия с представление и друга програма присъствали само учениците от VIII клас. Беседата е изнесена от Лазар Стойнев, а учениците се представили пред гражданите с пиесата „Покондирена тиква“, ученически фолклор и др. – четем в Летописа на гимназията. Организирана е и вечеринка за всички гимназисти с културно-художествена програма.

През средата на декември учителят Никола Йорданов изнесъл беседа пред

учениците на тема „Алкохолът и вредата от него“. Във връзка с Деня на ЮНА е организирана сказка, на която присъствали учениците от VII и VIII клас. Със същата програма е организирана вечеринка за учениците, представена е и пиесата „Светска борба“. В края на декември от учителския съвет е приет учебен план и програма за морално възпитание на учениците. В началото на второто полугодие е проведена родителско-учителска среща. На 17 февруари пред учениците от VIII клас Стоян Арсов е прочел реферат „Иван Вазов и делата му“. Д-р Малина изнася беседа „Хирургията и нейното бъдеще“. Организирана е вечеринка с пиесата „Язовац пред съда“. Изнесена е беседата „Кооперативно стопанство“ и други.

От 26 февруари до 3 март е извършен систематичен лекарски преглед на

Среща на учители от Бослеградско

учениците в гимназията от страна на д-р Душан Богданович, а на 11 март лекарите Малина и Бордон изнасят беседа на тема „Хормоните и тяхната роля“. От 24 до 31 март учениците са разпуснати поради появата на грип.

Много често се провеждали учителски конференции с разнообразни теми и практически занятия. На 24 април се е състояла обща младежка конференция, на която присъствали и няколко членове на ЦК на народната младеж. На 20 май е завършила учебната година за VIII клас, на 10 юни – учебната година в гимназията.

Учебната 1953/54 г. започва с редовни занятия на 15 септември. На 1 октомври е изнесена беседа за учениците от VI, VII и VIII клас на тема „Радио и магнетофонни апарати“ в кинозалата.

На 9 октомври учениците със своите учители присъствали на общия митинг в града във връзка с Триесткия въпрос. За Деня на Републиката учениците се представили пред гражданите с пиесата „Обикновен човек“ от Бранислав Нушич. В началото на декември били проведени класни учителско-родителски срещи. От 16 до 31 януари учениците били в зимна ваканция.

От началото на февруари 1954 г. Летописецът прекъсва, като продължава да пише в началото на учебната 1955/56 година. Той отбелязва, че на 18 октомври 1955 г. гимназията била посетена от Иван Караиванов – народен представител в Сюзната

народна скупщина, който изнесъл беседа пред всички ученици на тема „Политическо състояние днес в света“.

На 23 октомври 1955 г. за учениците от горните класове била организирана сказка по повод 10 години от Организацията на обединените нации с реферат на същата тема, а на 24-ти октомври за учениците е представена пиесата „Две майки“ по повод Деня на освобождение на Босилеград.

В началото на месец ноември била приета учителката Юля Попова – преподавателка по български език, а Пене Котев излязъл в пенсия.

От 10 до 13 ноември 1955 гимназията била посетена от републиканските просветни инспектори проф. Стефан Иванович – педагог, Стоядин Стоянович – учител по езици, Драган Тошич – гимназиален учител и Иван Бандич – учител математик. Общото впечатление на инспекторите за работата на учителите в гимназията след посещенията

Учителски колегиум в гимназията 1952/53 г.

часове цялостно е било положително, но са дадени и определени препоръки с цел да се помогне на преподавателите. Инспектирали са цялостната възпитателна и образователна дейност в гимназия, изпълнението на годишните планове и програми, условията за работа в училището, специалната подготовка на учителите. Съобщението за проведената инспекторска ревизия пристигнало около 10 март, след което е разгледано на учителския съвет и са били констатирани определени заключения.

На 16 април 1956 г. гимназията посетили инспекторите Тодор Великович и Добривойе Костич от Околийския съвет просвета във Враня, които извършили инспекторски преглед в училището и посетили голям брой учебни часове до 20 април т.г., когато се провело заседание на учителския съвет и инспекторите представили своите впечатления от посещенията часове и цялостната педагогическа, възпитателна и образователна дейност в училището.

При анализа на слабия успех на учениците се разкриват причините, поради които учителската колегия не постигнала желания резултат. Причините за това са разнообразни по своята природа. Между обективните причини били: недостатъчно училищно пространство, което не отговаряло на броя на учениците; липса на учебници; липса на

нужните учебни пособия и средства; дълъг път на учениците до училището и обратно; неравностойни знания на учениците от различните осемгодишни училища в първи клас на гимназията. Като субективни причини са изтъкнати преди всичко: кампанийното учене, за което не са виновни само учениците, но и някои учители със стари методи на обучение и оценяване; претрупаната учебна програма в гимназията; липсата на систематичност в работата; съществуваща определена апатия към ученето и незаинтересоваността у учениците; липсата на работни навици и др. Тези въпроси не могли да се решат от самите ученици, те могли само да помогнат при решаването им. Затова трябвало да се ангажират учителите, които да променят методологията в обучението и начина на оценяването. Всички училищни фактори поели задължения за подобрене на успеха в гимназията.

Учителска среща на панаира на Църнок (13.07.1955 г.)

На 20 май учениците от VIII клас завършили учебната година и устройли банкет по този случай. На 25 май учениците от гимназията провели голямо физкултурно състезание по случай рождения ден на Тито и Деня на младостта.

За останалите ученици учебната година приключила на 7 юни 1956 г.

Шеснадесетата учебна 1956/57 година започнала с редовни обучения в училището като Висша гимназия „Георги Димитров“. Тя е образувана след реорганизация на Държавната реална гимназия в Босилеград с решение на Околийския народен съвет във Враня – Съвет за образование № 3451 от 17 февруари 1956 г. и като такава започнала да функционира от 1 септември 1956 г., т.р. в новата учебна 1956/57 година.

Учителите от бившата смесена гимназия са преназначени на работа в новоорганизираната гимназия. За директор е назначен Любен Стоев вместо Занко Й. Николов – директор на гимназията от 1951 г., с 6 години трудов стаж. Назначени са и следните учители: Йордан Николов с 33-годишен трудов стаж, Лиляна Иванова с едногодишен трудов стаж, Роза Стоянчова с едногодишен трудов стаж, всички гимназиални учители, Стефан Кръстев – абсолвент във Филологическия факултет

(за хоноруван учител), Харалампи Иванов – наставник с 19-годишен трудов стаж, Лазар Стойнев – наставник със 7 години трудов стаж, Любен стоев – наставник с 5-годишен трудов стаж, Боян Алексов – наставник с 4-годишен трудов стаж, Милка Петракиева – наставник с 3-годишен трудов стаж, Асен Лазаров – наставник с 4-годишен трудов стаж, Любен Асов - учител с 6-годишен трудов стаж (общо 13 души).

Висшата гимназия била заведение на околията с бюджета на околийския народен съвет във Враня, заедно с това и под административно и финансово управление и контрол на околията.

Училищната администрация имала секретар, прехвърлен от бившата гимназия – Иван Иванов, с 29-годишен трудов стаж. Помощни работници в училището са Александър Стоичков и Захари Миланов – също от нея.

Записването на учениците било извършено от 1 до 5 септември. Записани са 235 ученици: в V клас – 36, в VI клас - 57, в VII клас – 67, в VIII клас – 77 ученици (от които 70 момичета). В летописната книга е записано, че в началото на учебната година били записани 192 ученици (данните са взети от класните книги за тази учебна година).

Учителският колектив бил попълнен с новоприетите учители Евтим Рангелов, Винко Андонов, Димитър Петракиев и Симеон Тодоров (последните двама – на хонорар). От 13 до 21 септември за учениците от VII и VIII клас се провела екскурзия от Босилеград до Белград и Загреб с придружаващи учители Лазар Стойнев, Лиляна Иванова и Асен Лазаров.

От средата на октомври 1956 г. броят на часовете по сръбски език се увеличил с още един час. На 30 октомври с.г. гимназията била посетена от Божидар Трайкович – началник на Околийския съвет за просвета във Враня. Той извършил инспекторски преглед в училището и посетил няколко часа – е записал летописецът – интересувайки се от обучението в новооткритата висша гимназия.

Среща на ученици и учители след 30 години (абитуринти от 1955 г.)

В края на декември от директорската длъжност е бил освободен по негова молба Занко Й. Николов, а е назначен от Околийския народен съвет Любен Стоев – учител в гимназията. Зимната ваканция на учениците била от 16 януари до 5 февруари 1957 г.

На 21 май учениците от гимназията отишли във Враня на младежки фестивал и

участвали с пиесата „Покойник“ от Б. Нушич и фолклорни хора и песни. Участвали и в състезанията по физкултура. На 25 май било организирано физкултурно състезание от учениците на гимназията с учениците на осемгодишното училище в Босилеград.

На 22 юни започнала матурата за VIII клас, която приключила на 4 юли. Представител от Републиканския съвет за просвета била Даница Павлович, учител в Първа белградска гимназия.

През 17-тата учебна 1957/58 г. висшата гимназия „Иван Караиванов“ започнала с учебни занятия на 12 септември, а записването било на 1 септември само за ученици от VI, VII и VIII клас. Според решение на околийския народен съвет във Враня № 13843 от 29 юни 1957 г. гимназията постепенно се закривала, така че не се записвали ученици от V клас. Това решение предизвикало голямо недоволство сред населението в Босилеградското Краище. Постепенно се гасяло огнището и храмът на просветата, културата и образованието.

В VI клас се записали 75 ученици в 2 паралелки, в VII клас – 78 ученици в 2 паралелки, и в VIII клас -67 ученици в 2 паралелки – общо 220 ученици в 6 паралелки. Учителският състав останал същият от предишната учебна година без Занко Николов, който напуснал.

От 18 до 27 септември за учениците от VII и VIII клас се провела екскурзия с маршрут Босилеград-Ниш-Прахово-Белград и обратно.

На 30 ноември учениците представили пред гражданите пиесата „За педая земя“ и организирали вечеринка, а за Нова година учениците от VIII клас изнесли пиесата „Похвала“ от Б. Нушич.

Първото полугодие приключило на 15 януари 1958 година, а на 18-ти същия месец се провела родителско-учителска среща с доклад на директора за работата на гимназията през първия учебен срок. Учениците подготвили художествена програма за родителите си. Към края на месец февруари се организирала културно-забавна програма с пиесата „Заклевам се“ в селата Райчиловци и Долна Любата. На 25 май – Деня на младостта, се провело физкултурно състезание, показана била изложба на ученически ръкоделия и била представена пиесата „Цигани“.

Учебната година приключила на 20 май за VIII клас, а за VI и VII клас – на 10 юни. На 12 юни били раздадени свидетелствата на учениците. При полагаването на висшия зрелостен изпит присъствал като пратеник от Съвета за просвета на Република Сърбия Стоядин Соянович – инспектор по сръбски език. На 27 юни били раздадени дипломите на учениците, които положили зрелостния изпит. Лятната ваканция започнала от 1 юли 1958 година.

18-тата учебна 1958/59 г. започнала на 1 септември. В VII и VIII клас са записани общо 142 ученици (от които 50 момичета): в VII клас – 68, а в VIII клас – 74 ученици в по 2 паралелки. Повечето от учителите от предишната учебна година се запазили.

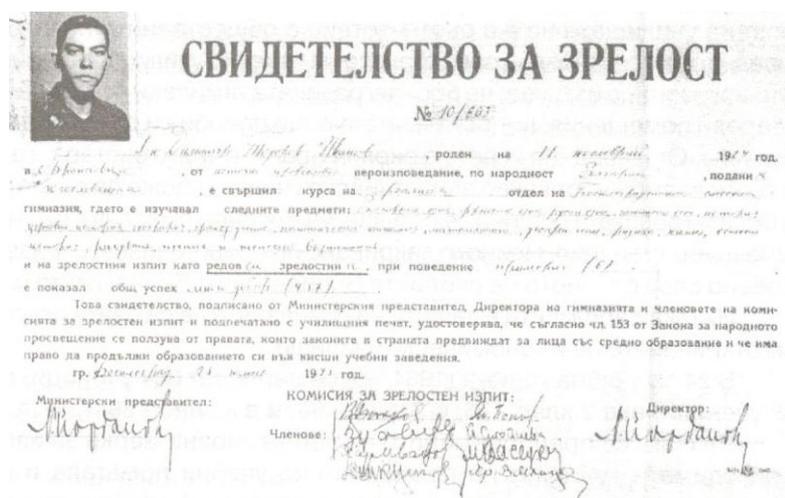
Икономическо училище (1959 - 1960 г.)

През 18-тата учебна 1959/1960 година започнала само с VIII клас и са били записани 59 ученици, от които 23 момичета.

През тази учебна година Околийският народен съвет във Враня открил Икономическо училище в Босилеград. В I клас се записали 98 ученици, но в течение на годината се записали и още 10 (общо 108), а успешно завършили 90 ученици.

През първата година учители в Икономическото училище били: Стоян Станков – директор и преподавател по сръбски език; Винко Андонов – преподавател по математика, гимназиален учител; Костадин Димитров – преподавател по френски език; Лазар Стойнев – преподавател по история и икономическа география; Харалампи Георгиев – преподавател по книговодство; и Боян Алексов – преподавател по български език.

През учебната 1960/1961 г. наред с миналогодишните учители, са приети и нови: Гълъбина Зарева – учителка по география; Любен Митов – дипломиран икономист, учител по специалните икономически предмети; Гоне Григоров – учител по химия.

Свидетелство за първия доктор на науките от гимназията

В началото на учебната година се записали 172 ученика, както следва: в I клас – 79, разпределени в 2 паралелки и във II клас 93 ученици, в 3 паралелки.

През третата учебна 1961/62 г. в училището имало 239 ученици: в I клас – 79 в 2 паралелки; във II клас – 83 в 2 паралелки; и в III клас – 77 ученици в 3 паралелки.

Новоприети учители са Лиляна Стоева – преподавателка по руски и сръбски език; Симеон Григоров – по история; Стоиценка Стоименова – по химия; както и Юлияна Апостолова – учителка по книговодство.

Към края на тази учебна година (през месец юли) се взело решение отново да се открие гимназия, а Икономическото училище постепенно да се закрие.

Учебната 1962/63 г. започва без записване на ученици в I клас. Във II клас са записани 68 ученици в 2 паралелки. В III клас има 3 паралелки с 94 ученици, в IV клас –

62 ученици в 2 паралелки (първи випуск, завършил Икономическото училище). Общо в училището имало 224 ученици. От откриването на училището физическо възпитание се преподавало от Петър Илиев учител на хонорар. Работели миналогодишните учители. Новоприет е само Спаско Спасов.

През учебната 1963/64 г. записване в I и II клас не е имало, а в III клас били записани 54 ученици в 2 паралелки, в IV клас – 67 ученици в 2 паралелки. В училището имало общо 121 ученици. През четвъртата година са завършили 65 ученици.

Александър Йовчев Младенов (трети вляво)

Учебната 1964/65 г. била последна за Икономическото училище, в което учели 67 ученици, разпределени в 3 паралелки в IV клас. Но затова пък в гимназията били записани ученици в I, II и III клас. Така завършил третият и последен випуск в Икономическото училище според книговодствената насока.

На 6 юли 1962 г. Околийкият народен съвет във Враня взел решение №4262, с което отново открил гимназия в Босилеград, а Икономическото училище трябвало да се закрие постепенно. Гимназията била именувана “Иван Караиванов“. Училищната година започнала със 182 ученици: в I клас – 159, а във II клас – 23 ученици. Директор на Икономическото училище станал Стоян Станков. Същевременно в новооткритата гимназия учители били: Райна Петрова, Костадин Димитров, Симеон Григоров, Гълъбина Зарева, Харалампи Иванов, Боян Алексов, Асен Стоев, Ст. Стоев, Любен Стоев, Стоименка Стоянова, Петър Илиев (хоноруван), Иван Иванов – секретар.

През 1963/64 учебна година в гимназията се записали 256 ученици: в I клас – 122, във II клас – 112, и в III клас – 22 ученици, от които 131 момичета.

Наред с миналогодишните учители били приети: Гоне Григоров, Асен Чипев,

Прокопи Радованов, Винко Андонов, Ст. Стоянов, Стоян Захариев и директор Ст. Станков.

Първата паралелка във II клас била с обществено-езикова насока, а другите две с природо-математическа. В III клас имало една паралелка с природо-математическа насока.

Всъщност Съветът за просвета и култура в Република Сърбия разгледал на свое заседание от 9 юни 1958 г. мрежата от гимназии в републиката от гледна точка на тяхната обществена целесъобразност и оценява, че в тази мрежа и броят на училищата не е в съответствие с обществените потребности и икономическото развитие. Поради това Съветът постановил закриването на няколко училища от този тип, между които и босилеградското. Като аргумент изтъкнали, че босилеградската гимназия не отговаря на изискванията за пространство. Сред причините били и остарелите помещения, недостатъчния брой учебни пособия и други средства за провеждане на съвременно обучение. От Народния съвет на околия Враня, в чийто състав тогава влизала и Босилеградската община, се потърсила възможност за откриване на занаятчийско училище вместо гимназия. В изложението на Босилеградската община било изтъкнато, че Висшата смесена гимназия в Босилеград съществува отдавна и има дълга традиция. Нейното закриване би представлявало в известен смисъл и политически въпрос, особено след сливането на околията Босилеград и Враня.

Никакви аргументи в защита на гимназията не били взети предвид и тя била закрыта, като се пристъпило към откриването на икономическо училище.

През 24-тата учебна година (1964/65) се записват 304 ученици, от които 136 са момичета. В I клас – 108 ученици, във II клас – 96, в III клас – 80 и в IV клас – 20.

Възложили се най-сериозни мерки за изпълнение на предписаните условия: необходима кубатура на помещенията, учебни помагала и средства, за което били необходими финансови средства от община, околия, държава, стопански организации и спонсори.

Учителският състав се увеличил с нови имена: Лиляна Стоева, Раде Константинов, Драган Стоименов и Костадин Димитров, Стоян Станков – директор на училището.

Нови задачи

През тези години се наблюдавало върху обвързването на обучението и цялостната дейност с марксизма и ленинизма и диалектико-марксисткото възприемане на действителността. Всеки гимназиален учител е отговорен за политическото насочване на образованието. Училището не може да бъде отделено от живота и политиката и като част от тях е необходимо да се бори за осъществяване на обществените цели.

От учителя се изисква да работи не само върху своето дидактическо и

методическо, но и върху идеологическо-политическото си изграждане. От учителите се изисква да присъстват на мероприятия, на които се обяснява външната политика на страната, значението на Титовото учение, развитието на комуналната система и ролята на просветните работници в комуната. Разработва се цикъл предавания по история и философия. Изисква се всяка лекция да бъде със социалистическа насоченост.

Учители по икономика 1961 г.

В гимназията се организирани матинета, игри, вечеринки. В началото – били открити, а по-късно само за гимназисти; колективно се посрещала и Нова година. Всичко това преминавало под контрола на учителите.

През 1959 г. се утвърдили нови основи на учебния план и програма за гимназията, а след тях през май следващата година – и нов учебен план и програма.

Гимназиалното образование продължавало четири години. В първи клас обучението било еднакво за всички ученици. Във втори клас се диференцирало в две насоки: обществено-езикова и естествено-математическа, с фокус върху профилираното съдържание, което да отговаря на характера на насоката. Внесли се много повече елементи от обществено-икономическото образование (философия, логика, психология, социология, с основите на политическа икономия, обществено устройство на Югославия), както и техническо образование, като за учениците е била организирана производствена практика в предприятия.

Основна задача в реформата на гимназиите останала и занапред подготовката за последващо образование в полувисши и висши училища, но и възможност учениците да са подготвени и за отделни практически дейности. Новост била тясната специализация на обучението с въвеждането на специални групи и избираемо обучение (за класическите езици, обществени и естествени науки, математика), както и

организацията на специална практическа трудова подготовка.

С новия закон за училищата от 1964 г. била дадена възможност гимназията да организира тези практики, които биха дали възможност на учениците, след завършване на гимназията, да работят в стопанството или извън него.

Разширяване на училищното пространство и подобряване на материалната база за обучението

За успешна работа по новия учебен план и програма трябвало в Босилеградската гимназия да се осигурят материални, технически и кадрови условия: съответни учебни стаи и кабинети, нови и съвременни учебни пособия по стандартите на модерното обучение и технологии. Едновременно с това се наложило и професионално да се застъпят всички учебни области. Тези проблеми са били главна спънка в работата на гимназията по време на войната и в следвоенния период. Но с подобряването на материалното състояние на обществото, те са били решавани много по-бързо отколкото в предходните години.

Учители по икономика в гимназията

В писмо на гимназията с N44 от 19 февруари 1964 г. до Секретариата за просветата на СР Сърбия директорът Стоян Станков пише: „Въз основа на Решението на Съвета за просвета НРС No 2865 от 26.08.1962 г. в Босилеград е открита гимназия, която е отпочнала работа с I и II клас на 1 септември 1962 г. През учебната 1963/64 г. Гимназията „Иван Караиванов“ има I, II и III клас и то: по 3 паралелки в I и II клас и една паралелка в III клас.

Имайки предвид последователното развитие на училището през учебната

1964/65 г. ще има I, II, III и една паралелка в IV клас.

Молим Секретариата (министерството) въз основа на Упътствието за постъпка за утвърждаване условията за започване на новоотворените училища, да издаде решение за започване на работа на IV клас в Гимназия „Иван Караиванов“ в Босилеград от 1 септември 1964 г.

За започване на работа на IV клас съществуват следните условия:

1. Брой на учениците. През учебната 1963/64 г. в III клас е имало 23 ученици. Тенденция е някои ученици от Босилеградското Краище да се връщат в това училище, тека че този брой (и с повтарящите) се задържа на това ниво. В края на учебната 1962/63 г. те са нараснали на 23.

Абитуриенти по металознание със своите преподаватели

2. Преподавателски и други кадри. Училището е в постепенно развитие. През учебната 1962/63 г. е имало пет учители, от които един е с висше образование, трима с полувисше и един хоноруван. През учебната 1963/64 г. има 7 учители, 3 от които са с висше образование, 3 с полувисше и 1 хоноруван. През двете учебни години, наред с посочените учители, обучение са провеждали и учители от Икономическото училище, което е в процес на закриване, и които през учебната 1964/65 г. ще преминат на работа в Гимназия „Иван Караиванов“. Съществуват всички условия в училището да постъпят

още 6 учители с висше образование и 2 с полувисше за учебната 1964/65 г.

3. Училищни помещения. Училището сега работи в две сгради с Икономическото и Осем-годишното училище. Всички три училища използват 13 учебни стаи, 2 кабинета и един салон за физическо образование и възпитание или общо 16 помещения. В проект е до началото на 1964/65 г. да се завърши съвременна училищна сграда в Босилеград, която през 1963 г. е покрита, като по този начин ще се получат още 12 учебни стаи, 6 кабинета по различни предмети и 1 физкултурен салон.

4. Обезпечаване на учебни помагала и средства. В училището има кабинет по физика и химия, които се използват заедно с основното училище. С изграждането на новата училищна сграда се предвижда сегашното състояние на учебни пособия и средства да се реши до 1 септември 1964 г.

5. Финансови средства. За основната дейност на училището през 1964 г. са планирани средства и за дейността на новооткритата паралелка, които са одобрени от Околийската народна община в Лесковац, която е и основател на училището – гимназия.”

В гимназията, както и в общината, са правели всичко, което са позволявали материалните условия. Условията, при които се провеждало обучението, са следните: учебните стаи били недостатъчно осветени, затоплянето на помещенията ставало с печки на дърва, като „дървеният патос се маже с олай” (дюшето на пода се премазва с машинно масло); външните тоалетни били в отчайващо състояние. Учебните пособия по физика и химия се съхранявали в шкафове. Коридорите на училището, както и стаите, били тесни. Инвентарът и книжният фонд на училищната библиотека били недостатъчни и били разположени в учебна стая. Нагледните средства по география, биология, история, предвоено обучение и други предмети били разположени в една малка стаичка в учителската канцелария, а училищният двор бил малък. Това са проблеми, с които гимназията била обременена години наред. При такива обстоятелства в гимназията не биха могли да се провеждат нови реформи в организационен смисъл, нито пък да се повишава нивото на образованието или да се модернизира.

От протокол No 814/1 от 26.10.1967 г., съставен от комисия на Републиканския съвет за основно образование и образование на преподавателите, научваме още за състоянието на гимназията. Комисията възложила да се промени квалификационната структура за работните места на учители, които нямат съответното висше образование. За да може училището нормално да осъществява своята основна дейност, било необходимо да се направи следното: да се обезпечи необходимият функционален училищен простор в сградата, която се довършвала за основното училище; да се обезпечат средства за закупуване на необходимите книги за ученическа и преподавателска библиотека; да се осигурят нужните средства за закупуване на училищен инвентар и учебни средства за биологическия и химическия кабинет; да се осигури необходимия инвентар и средства за училищната работилница за провеждане на обучението по техническите дисциплини;

да се осигури инвентар и нагледни средства за провеждане на обучението по физическо възпитание (за салона). За всичко това били необходими 240 000 динара. Тези средства бил длъжен да сигури основателят на училището. Допълнително трябвало да се създаде ученически дом-интернат в Босилеград и ученическа трапезария, които да бъдат за ученици от цялото Краище.

За решаването на тези поставени задачи се работило в следващите години, та и до днес.

В своя иск от 14.02.1968 г. с No 814/2 училището се обърнало към Скупщината на Общината в Босилеград да разгледа условията за работа в гимназията. В него се констатира, че общината в своята досегашна работа не е поставила никакво внимание и грижи върху проблемите на просветните институции и образованието, т.е. на Гимназията. Скупщината никога не поставила всичко това на дневен ред и като основател не взела съответните мерки, за да се заеме с решаване на материалните, кадровите и други проблеми – се казва по-нататък в писмото на работната организация в училището. От общината се искало да изясни и да направи заключение дали на нашето Краище е потребна гимназия и ако това е така – да ѝ се осигурят условия за работа, необходимата функционална сграда за провеждане на обучението, финансови средства за обзавеждане на кабинетите и осъвременяване на обучението, както и средства за повишаване на квалификацията на преподавателския състав. Всичко това било в съгласие с Протокол No 814/1, за който говорихме по-горе. Искът е подписан от директора на гимназията Любен Рангелов и председателя на професионалната организация Стоян Станков.

Това бяха години ходене по мъките...

Числен състав и успех на учениците

През учебната 1962/63 г. в началото на септември били записани в I клас 159 ученици, от които 83 момичета, в 4 паралелки (в края на учебната година 36 ученици са повтаряли класа). Във II клас били записани 23 ученици, от които 5 момичета (3 ученици са повтаряли класа).

Учителят Пене Димитров с учениците си в гимназията

За учебната 1963/64 и 1964/65 г. е написано по-горе.

През 25-та 1965/66 учебна година съставът на учителите бил следният: Любен Арсов – директор на гимназията, чиято заплата е 81 120 динара; Лиляна Стоева – 62 820 – динара; Винко Андонов – 52 950 динара; Стоян Станков – 62 640 динара; Симеон Григоров – 59 360 динара; Прокопи Радованов – 59 636 динара; Райна Петрова 53 810 динара; Гоне Григоров – 57 200 динара; Голубина Зарева – 51 500 динара; Харалампи Иванов – 65 700 динара; Любен Стоев – 59 700 динара; Асен Стоев – 57 200 динара; Боян Алексов – 54 200 динара; Константин Димитров – 54 200 динара; Александър Митов – 51 700 динара; Петър Илиев – 39 300 динара; Зоран Такев – 39 300 динара; Раде Константинов – 56 700 динара; Иван Иванов, секретар – 63 800 динара; Спаско Спасков – 41 700 динара; Захари Милованов, помощен персонал – 13 500 динара; и Тодор Стоянов – 11 220 динара.

В гимназията били записани 445 ученици, от които 77 са повторици класа и 77 от записаните били момичета.

От преподавателите 10 са с висше образование, 6 с полувисше, 2 хонорувани учители и 1 със средно учителско образование. Всички учители са женени.

Учебният процес през годината е протичал нормално, но със затруднения по български език и по история. Използвали са се учебници, печатани в Белград, а обучението се е провеждало на български език.

В I клас били записани 165 ученици в 4 паралелки, от които са завършили 115; във II клас били записани 100 ученици в 3 паралелки, завършили са 85; в III клас били записани 103 ученици в 3 паралелки, завършили са 91; в IV клас били записани 77 ученици в 3 паралелки, всички са завършили.

През 26-тата учебна година (1966/67) учителският състав освен миналогодишния, включвал следните новоприети учители: Захари Стоянов – сръбски език, Милан Стоев – учител по философия и психология, Любинка Стаменова – химик.

Броят на учениците бил 463, от тях 265 момичета. В I клас – 154 ученици, в 4 паралелки, 77 момичета, повторили са класа 32 ученици. Във II клас 133 ученици, от които 69 момичета, а не са завършили успешно класа 31 ученици. В III клас били 92 ученици, в 3 паралелки, от които 78 момичета, а повтаряли 7 ученици. В IV клас са записани 88 ученици, от тях 41 момичета, в 3 паралелки, всички са завършили успешно учебната година.

Редовните занятия в училището през тази учебна година са започнали на 8 септември и първият срок е продължил до 15 януари. Зимната ваканция е продължила 20 дни. Вторият срок започнал на 6 февруари и завършил на 10 юни за всички класове, освен за IV, който е продължил до 20 май.

В първи клас нямало разделение по специалности. Във II клас имало 2 паралелки с математическа и 2 паралелки с езикова насока. В III клас – 2 паралелки с езикова и една с математическа насока.

От записаните 463 ученици в края на учебната година са останали 447. Голям брой ученици са напуснали училището в първия учебен срок.

В годишния отчет на директора научаваме, че в течение на учебната година не е имало прекъсване на обучението. С малко закъснение са били застъпени предмети по изобразително изкуство и физическо възпитание, понеже училището не е могло да обезпечи необходимите преподавателски кадри по тези предмети. Затова от 1. октомври са приети хоноруваните учители Зоран Такев по изобразително изкуство и Петър Илиев – по физическо възпитание.

През тази учебна година са работили 21 учители (заедно с директора). От тях 11 са били с висше образование, 5 с полувисше образование, 1 е изпратен за довършване на образованието си във факултет. От училището си отива Стоян Арсов, приет за учител в Лесковац (Лебане). В началото на 27-мата учебна 1967/68 г. са били записани 482 ученици, а в края са останали 441, т.е. са отпаднали 41 ученици, от които 30 са изключени на полугодieto поради слаб успех и 11 са напуснали доброволно – предимно от I клас, понеже не можели да издържат на обучението в гимназията.

През тази учебна година училището имало 15 паралелки: в I клас – 4 със 142 ученици, във II клас – 4 паралелки с 154 ученици, от които 2 с езикова и 2 с математическа насока; в III клас – 4 паралелки с 107 ученици, от които 2 с езикова и 2 с математическа насока; в IV клас – 3 паралелки с 88 ученици, от които 2 с езикова и 1 с математическа насока.

Учителският състав бил същият. Обучението са провеждали 23 учители, от които: 14 с висше образование, 7 с полувисше образование, 1 със средно образование

и 2 абсолвенти. Сръбски език са преподавали 3 учители в 63 учебни часа; по български език имало 2 учители в 30 учебни часа, от които един с висше образование, а другият бил наставник; руски език преподавал един учител, в 21 учебни часа, а другият с полувисше образование преподавал в 12 учебни часа, общо 33 часа; по френски език – един преподавател с ВПСШ имал 37 часа; по латински език – 1 учител, с 16 часа; по история 3 учители с 40 часа седмично; основи на науката за обществото – 2 учители, с 18 часа; по философия и психология преподавал 1 учител с 24 часа; по география – 1 учител, с 22 часа седмично; по биология - 2 учители, 1 с висше и 1 с полувисше образование, с общо 31 часа; по химия - 1 химик с висше и 1 с полувисше образование, в 20 часа; по физика преподавали 2 учители, от които 1 с висше и 1 с полувисше образование, в 31 часа седмично; по математика били 3 учители, от които 1 с висше образование с 23 часа, 1 абсолвент с 16 часа и 6 часа по чертожна геометрия, 1 с полувисше образование с 20 часа; по техническо образование преподавали 2 учители, от които 1 с полувисше и 1 със средно образование, в 30 часа седмично; по предвоенно обучение – 1 учител със средно училище с 14 часа; по изобразително изкуство – 1 учител, абсолвент, с 24 часа; и по физическо възпитание – 1 учител, абсолвент на ВПШ с 30 часа. Директор на училището е Любен Рангелов. Обучението е провеждано на смени с основното училище. Поради липса на учебни помещения училището е показало слабост при организиране на извънучебни занимания с учениците, особено в работата на кръжоци и научни групи. През месец май 1968 г. гимназията е посетена от група просветни инспектори от Просветно-педагогическия съвет във Враня. Те са присъствали на някои уроци в класовете по различни предмети и са дали съответната помощ на учителите при осъществяването на новата учебна програма. Много от учителите са присъствали на семинари, предавания и в други форми за методологическо и педагогическо професионално обучение.

През 28-мата 1968/69 учебна година учителстават миналогодишните учители: Л. Рангелов – директор, педагог, 13 гимназиални учители, 1 учител педагог по философия и логика, 1 учител (с учителско образование), 6 с полувисше и 1 абсолвент във Филологическия факултет, който преподава изобразително изкуство. Новоназначен е Д. Стоев.

Броят на учениците бил 409 от I-IV клас, разпределени в 13 паралелки: в I клас – 116 ученици, в II клас – 120, в III клас – 77, в 3 паралелки, и в IV клас – 96 ученици в 4 паралелки. В първите 3 паралелки (в I клас с обща насока) във II и III клас по 2 паралелки с езикова и по една с математическа насока, и в IV клас – 2 с обществено-езикова и 2 паралелки с природо-математическа насока.

Обучението в гимназията започнало в съгласие със Закона за средно образование, нямало прекъсвания през учебната година. Всички паралелки са разположени в двете стари сгради. От 428 ученици, записани в началото на годината, 19 са напуснали.

За работните места в гимназията вече се провеждал конкурс, но нямало кандидати.

Материалната база на училището продължавала да е същата. Много малко внимание се обръщало на гимназията от страната на основателя за подобрене на

условията. Общината нямала възможности да обезпечи повече финансови средства за дейността на училището и да влага инвестиции за подобряване на материалната му база. Общинският съвет, който наблюдавал и основните училища, не приел аргументните на гимназията и финансови средства се отпускали само по един критерий – пише директорът на гимназията в годишния анализ за работата на училището в Босилеград за учебната 1968/69 г. Л. Рангелов.

Ученически дом в Босилеград

През 29-тата 1969/70 учебна година броят на учениците бил 407: в I клас били записани 124, в 3 паралелки, от които 58 момичета; във II клас – 102 (45 момичета) с 3 паралелки: 2 с езикова и 1 с математическа насока; в III клас – 97 ученици, от които 57 момичета; и в IV клас – 68 ученици в 3 паралелки (по една с езикова и една с математическа насока).

Новоприетите учители са: Рада Иванчева по география, Д. Стоянов и Златка Естратиева, учители по астрономия.

Учебната година за гимназията започнала в новопостроената сграда на основното училище в следобедна смяна. Новите просторни и светли учебни стаи и помещения, отговарящи на изискванията, били основна необходимост на училището. Материалното състояние на гимназията е напълно променено в положителна насока в сравнение с предишните години. В течение на учебната година е извършен преглед на гимназията на повторната инспекция на училището, която го заварва абсолютно неподготвено, понеже нямало собствени средства, средства от общината, както и помощ от обществото.

Преподавателски и професионални кадри

Понеже гимназията работи 8 години без да е инспектирана, републиканският просветен инспектор в Белград Слободан Ристанович извършва преглед в Гимназия „Иван Караиванов“ в Босилеград и дава становище, че същата е изпълнила минималните условия за работа на I, II, III и IV клас.

През 30-тата учебна 1970/71 г. новоприетите учители са Душанка Тодорова, Крум Милков, Боривое Тодоров и Златка Естратиева.

Записани са 364 ученици в гимназията, от които 185 момичета, а повторили са класа 45 ученици. В I клас са записани 72 ученици в 2 паралелки; в II клас – 115 ученици в 4 паралелки (2 с езикова и 2 с математическа насока); в III клас – 90 ученици в 3 паралелки, от които 2 с езикова и 1 с математическа насока; в IV клас – 87 ученици, в 2 паралелки с езикова и 2 паралелки с математическа насока.

През тази учебна година босилеградската гимназия не е провеждала обучение в старата сграда, чието използване е забранено от техническата комисия на съвета за образование в Босилеград. Обучението на гимназистите се провеждало в новата сграда и то само след обяд.

В училището са пригодени кабинети по физика и химия (собственост на гимназията), а по биология се използвал кабинетът на основното училище. Функционира и физкултурен салон. Гимназията има своя ученическа работилница, но тя била недостатъчно снабдена със средства и пособия. Училището разполагало и с училищен двор, чийто площ надхвърлял 2 хектара. Нямамо градини и парк. В училището имало водопровод, канализация, санитарен възел и било напълно електрифицирано.

Като технически средства училището притежавало един грамофон, който се използвал за чужди езици и сръбски език, 1 магнетофон, един микроскоп по физика и химия, биология и география, един радиоапарат, един телевизор и диафилми за история, география и биология. По български език нямамо нито едно учебно средство.

Използвали се 13 учебни стаи – всички, снабдени с ново обзавеждане. Нямамо ученическа кухня. За доставка на нагледни и учебни средства са били нужни 600 000 динара.

Това са обстоятелствата, при които се провеждало обучението в гимназията през тази учебна година.

През 31-вата 1971/72 учебна година съставът на учителите не се е променил: Любен Рангелов с висше образование и 20-годишен трудов стаж бил директор на училището; Живка Тодорова – с висше образование и 28-годишен трудов стаж, учител по български език; Милан Стоев – с висше образование, педагог с 19-годишен трудов стаж; Лиляна Стоева – с висше образование и 16-годишен трудов стаж, по руски език; Любен Стоев по математика, с 20-годишен трудов стаж; Стоян Станков – по сръбски език с 13 години трудов стаж; Винко Андонов – по математика, с 14-годишен стаж; Крум Милков – по руски език, с 15 г. стаж; Прокопи Радованов по класическа филология, с 12

г. работен стаж; Симеон Григоров – по история, с 11 г. стаж; Гоне Григоров – по химия, с 10 г. стаж; Захари Стоянов – по сръбски език, с 9 г. работен стаж; Душанка Тодорова – по география, с 8 г. стаж; Станоя Тодоров – по математика, с 4 г. стаж; Боривойе Тодоров – по социология, с 9 г. трудов стаж; Любинка Стаменова – по биология, с 5 г. стаж; Харалампи Иванов – с полувисше библиотекарско образование, с 23 г. стаж; Асен Стоев - с ВПШ, по математика, с 19 г. трудов стаж; Костадин Димитров – с ВПШ, по френски език, с 15 г. трудов стаж; Петър Илиев – по Физическо възпитание, с ВПШ, хоноруван, с 9 г. стаж; Раде Константинов – с учителско училище, по отбрана и защита, с 21 г. трудов стаж; Зоран Такев – с гимназия, абсолвент, по изобразително и музикално изкуство; Спаско Спасков – секретар в гимназията; помощен персонал: Захари Миланов, Тодор Стоянов и Павлина Костадинова.

117 ученици, от тях 93 са завършили класа; във II клас – 72 ученици, завършили 73; в III клас записани 95 ученици, завършили 93; в IV клас – записани 83 ученици, успешно завършили 81. В I и II клас има по 3 паралелки; в III клас – 4 паралелки, а в IV клас – 3 паралелки, общо 11 паралелки.

През тази учебна година Съветът за култура взел училищния двор от гимназията за построяване на Дом на културата, а гимназиялният двор се разширил на югоизток от към старата сграда на училището и заемал плодородни градини.

Обучението в училището започнало на 6 септември и нямало прекъсвания до края на учебната година. В I клас нямало образователна насоченост, във II клас учениците сами избирали насоката. В I клас 2 паралелки били с езикова насоченост и 1 с математическа, във II клас също имало 2 езикови и 1 математическа паралелка, в III клас имало по 2 паралелки в 2 насоки, и в IV клас – 2 с езикова и с една математическа насока. Битовите условия, в които работило училището, нямали нови подобрения.

През 32-рата учебна 1972/73 г. гимназията работила съгласно Закона за средно образование, тъй че учебните занятия започнали на 6. септември. През първия срок учениците не са посещавали училище 5 дни поради епидемия от грип през месец декември.

Записването на учениците било извършено от 1. до 3. септември. Записани били 330 ученици: в I клас – 83, във II клас – 90, в III клас – 64 и в IV клас – 93.

За учениците в I клас нямало разделение, а във II, III и IV клас учениците по свой избор били разпределяни в обществено-езикова или природо-математическа насока. Във II клас от 90 ученици в обществено езикова насока се записали 61, а в природо-математическа – 29. В III клас от 64 ученици 41 се записали в езикови паралелки, а 23 в математическа. В IV клас от 93 ученици 47 били в езикова, а 43 в математическа паралелка. Имайки предвид броя на учениците, които се записали в училището, са образувани 12 паралелки: в I клас – 3; във II клас – 2 езикови и 1 математическа; в III клас – по една за двете насоки; и в IV клас – 2 езикови и 2 математически паралелки. В продължение на първото полугодие 10 ученици са напуснали училище. В края на първи срок са останали 320 ученици.

Към училището нямало общежитие, нито пък трапезария за учениците, така

че условията, в които са живеели, били много лоши, което пък се отразявало отрицателно на техния успех. Повечето от учениците били от селско потекло, като в Босилеград квартирували без родителите си и били принудени сами да си готвят ядене, губейки скъпоценно време, което отвличало вниманието им от ученето и ученическите задължения. Отрицателно влияние върху ученическия успех оказвали и други неблагоприятни обстоятелства – обучението се провеждало във втора смяна в мрачни, непроветрени помещения до късно вечер в сградата на основното училище. Същевременно се обновявала старата гимназиална сграда, но без необходимите финансови средства. В края на декември месец ремонтът бил завършен и училището се преместило в нея, като се работело и преди обяд. По този начин започнали да функционират ученически секции и извънкласни форми на обучение. Особено място заемала драматичната група, която участвала във фестивала във Враня и постигнала значителни успехи. Активно работел и марксистическият клуб. Учениците от III клас провели 10-дневна екскурзия из Югославия в началото на юни. Значителни резултати били постигнати и на физкултурното поле в различни състезания и надпревари.

Учителски колегиум в гимназията

В учителския състав имало някои промени. Стоян Станков заминал за Ниш, във в. “Братство“, Живка Тодорова и Стоян Тодоров също напуснали. А Елица Стоянова, Лелка Станкова и Еленка Владимирова били нови учители.

През 33-тата учебна 1973/74 г. броят на учениците бил 296, разделени в 12 паралелки с по 3 паралелки във всеки клас. Във II, III и IV клас имало по 2 езикови паралелки и по една математическа. От общия брой на записаните ученици в началото на учебната година 258 завършили успешно, а 30 повторили класа.

Тази учебна година нов учител бил само Ванче Богоев – преподавател по български език.

Материалното състояние на учениците било следното:

1. Добре ситуирани – 44;
2. Средно ситуирани – 203;
3. Бедни – 70;
4. Без родители – 15.

Ето и социалното положение на учениците:

1. Деца от земеделски семейства – 164;
2. От работнически семейства – 64;
3. От чиновнически семейства – 89.

Общо 317, колкото били в края на учебния период.

Учителският кадрови състав в края на учебната 1972/73 г. бил следният: педагогически персонал – 21 с директора. От тях с университетско образование – 15 учители, всичките специалисти по предметите, по които са преподавали; с полувисше образование – 5, от които 3 нередовни, 2 специалисти по отбрана и защита и за ТО и един работник без завършено образование, който следвал филология.

За попълване на училищната библиотека най-необходимо било да се набавят книги в областта на марксистката философия, по българска литература, югославска литература, учебни пособия и средства.

Изтъква се активната дейност на професионалните активи на преподавателите и марксистическия кръжок.

През 34-тата учебна 1974/75 година учителите били същите, а през второто полугодие колектива напуска Гоне Григоров, който отива на партийна длъжност в Общинския комитет на СКЮ.

В началото на учебната година в гимназията били записани 296 ученици, разпределени в 12 паралелки – по 3 във всеки клас. Във II, III и IV клас – по 2 езикови паралелки и по 1 математическа. В края на учебната година 258 ученици са преминали, а 30 са повторили класа.

За извънучебните занятия са били организирани свободни занимания в рамките на ученически секции и групи. Отново се е изявявала драматичната трупа, която със своя програма е участвала в аматорските театри във Враня. Членовете на математическата секция участвали в междуобщинска надпревара, както и тези от физкултурната секция. Някои от учениците са се класирали на републикански състезания.

Гимназията организирила полагагане на зрелостен изпит в края на учебната година. Всички кандидати от IV клас успешно са положили зрелосни изпити в юнската и септемврийската сесия.

През тази учебна година училището получило 200 000 динара от новото

общинско ръководство, с които били закупени нови учебни помагала и пособия за осъвременяване на обучението, нови чинове и инвентар.

Нередовно, без съответното образование на преподавателите, са били застъпени следните предмети: български език – 8 часа; изобразително изкуство – 12 часа; музикална способност – 9 часа; френски език – 7 часа; физическо възпитание – 24 часа; физика – 23 часа; психология – 6 часа; чертожна геометрия – 2 часа. През второто полугодие нередовно е застъпен и предметът химия с 16 часа седмично.

През 35-тата 1975/76 г. броят на учениците бил 310, разпределени в 12 паралелки, от които 6 с обществено-езикова насока, 3 паралелки с естествено-математическа насока и 3 паралелки с обща насока.

В началото на годината в училището работели 15 учители с висше образование и 6 с полувисше образование. Новоприети учители били Момир Годоров по сръбски език и Драгиша Миливоевич по френски език. За секретар бил назначен Милан Стоев.

Четвърти клас завършили 70 ученици. Зрелостен изпит в юнската сесия положили 60 кандидати, които получили дипломи, а останалите 10 положили изпит през септемврийската сесия.

През тази учебна година директорът Любен Рангелов бил сменен и бил назначен Захари Стоянов.

Любен Рангелов успешно водеше училището като директор 10 години. Сега работи като педагог.

Новоприет учител бил Сречко Динич, наставник по физическо възпитание.

Все пак най-съществено е, че Гимназията “Иван Караиванов“ в Босилеград е давала на своите ученици солидно знание, така че те без проблеми са продължавали своето образование в различни факултети и университети. Много от нейните ученици от този период имат високи постижения на полето на науката и изкуството, станали са високо ценени специалисти в своята област в страната и извън нея. А това, че някои не са били отличници, само доказва високите критерии на оценяването в Босилеградската гимназия и още повече повишава нейното реноме.

Гимназията и през тези години, както и преди, е умела да цени и поощрява трудолюбието. Затова говорят годишните награди за отличен успех и похвали за резултатите от извънкласната дейност под формата на материални награди и екскурзии. И самото общество е поощрявало учениците да проявяват по-големи усилия за постигане на по-добри резултати. Въз основата на Закона за специалните дипломи за отличен успех в учението и поведението от 1966 г. са възстановени следните дипломи: “Вук Караджич“ – за отличен общ успех и поведение; “Светозар Маркович“ – за отличен успех в областта на обществените науки; “Михайло Петрович-Алас“ – за отличен успех в областта на природо-математическите науки; “Никола Тесла“ – за отличен успех в областта на техническите науки и други.

Връчването на първите споменати дипломи е започнало и в Гимназията “Иван Караиванов“ през 1968 г. и трябва да се знае, че те са имали характер на признание, тъй като са донасяли на своите носители определени преимущества при записване в

по-висше училище, при конкурси за студентски кредити и стипендии или при прием в студентски домове. Всички споменати дипломи били връчвани и през следващите години.

Обучението в гимназията през този период било организирано по нов учебен план и програма и след приемането му води до изменения във всички четири класа.

Основен фокус на обучението в обществено-езиковия профил били чуждите езици и обществените науки, а в естествено-математическите паралелки – математиката и естествените науки. Отделно внимание се посвещавало на новите предмети: социология с основи на политическа икономика, чертожна геометрия и обучение по техническо образование. Училището настоявало за тези предмети да се осигурят квалифицирани преподаватели, което предполагало нови генерации, млади учителски кадри, завършили съответните факултети. Те внесли нов дух в училището, а то вземало мерки за стимулирането и задържането им. Така квалификационната структура на учителския състав през този период се подобрила в сравнение с предишните години, което се постигнало с подобряване и на материалните условия като съществена предпоставка за качествена и ефикасна дейност в провеждане на обучението.

Среща на едно поколение в гимназията

В етапа на преминаване към прилагането на новия учебен план и програма във фокуса на вниманието било техническото образование, осъществяването на неговите цели и задачи и ролята на този предмет в реформираната гимназия. В работилницата майсторът трябва да ръководи, а учителят трябва да бъде само инициатор.

Новият учебен план и програма се реализирала с нови учебници, които като брой и качество да задоволяват потребностите на ученика. Така за учителите работата

ставала по-лесна, което им дало възможност да внесат повече новости в методологията на обучението в час. Работата по новата програма надскочила традиционните учебни методи – диалог и монолог, като все по-често се използвали разнообразни технически средства: грамофони и магнетофони в обучението по чужди езици и майчин език, диафилми в обучението по история и др. Часовете по физика, химия и биология също се онагледявали със средствата, с които учителите по отделните предмети разполагали.

Същевременно постоянно се наблягало върху добрата подготовка на учителите за часа, което се осъществявало и чрез писане на концепции. Масовизирането на учителската колегия активирало дейността на професионалните активи, които станали главен фактор за осъвременяването на обучението. В училището постъпвали все повече гимназиални учители, които били завършили средно образование в тази гимназия, почти всички от Босилеградското Краище.

В полза на обучението училището се е грижило да даде на своите учители възможност за професионално усъвършенстване по различни начини: снабдяване на професионална литература, изпращане на семинари, плащане за допълнително завършване на по-високо образование, даване на свободни дни за подготовка на извънредни или професионални изпити.

Една от постоянните задачи пред ръководството – педагогическия съвет и органите на самоуправление в училището – била да се обезпечат необходимите преподавателски кадри. Кадровите проблеми в гимназията били продиктувани от броя на учениците и готовността на преподавателите да се задържат в това училище и в тази среда. Важна задача била да им се осигури квартира и да им се дадат условия, които да ги задържат в този колектив.

Към края на 60-те години и началото на 70-те все по-често се изтъквала като проблем пренатовареността на учениците, а на някои заседания можела да се чуе и констатацията, “че учениците имат по-дълго работно време от възрастните“ или “че сега във II клас в обществено-езиковия профил има 15 предмета“. От това се заключила необходимостта да се разграничат учениците по много предмети и да се отдели същественото от несъщественото.

Гимназията “Иван Караиванов“ в Босилеград се помещавала в старинна сграда и според много нормативи за средни училища била нефункционална. Наред с учениците от гимназията тук са били разположени и учениците за квалификация - работници по металообработване на Образователния център “Владимир В. Вуйо“ – Враня, открито през учебната 1972/73 в Босилеград.

През 36-тата учебна 1976/77 година училището е имало 325 ученици в 12 паралелки.

Кадровата снимка в гимназията преди навлизане в годините на профилирано образование, за чието въвеждане училището сериозно се подготвяло през тези и предходните години, изглеждала така: Захари Стоянов – директор, учител по сърбохърватски език; Елица Стоянова, Драгослав Новкович (гимназиални учители), Златка Николова и Боян Алексов, наставник; учители по история Симеон Григоров,

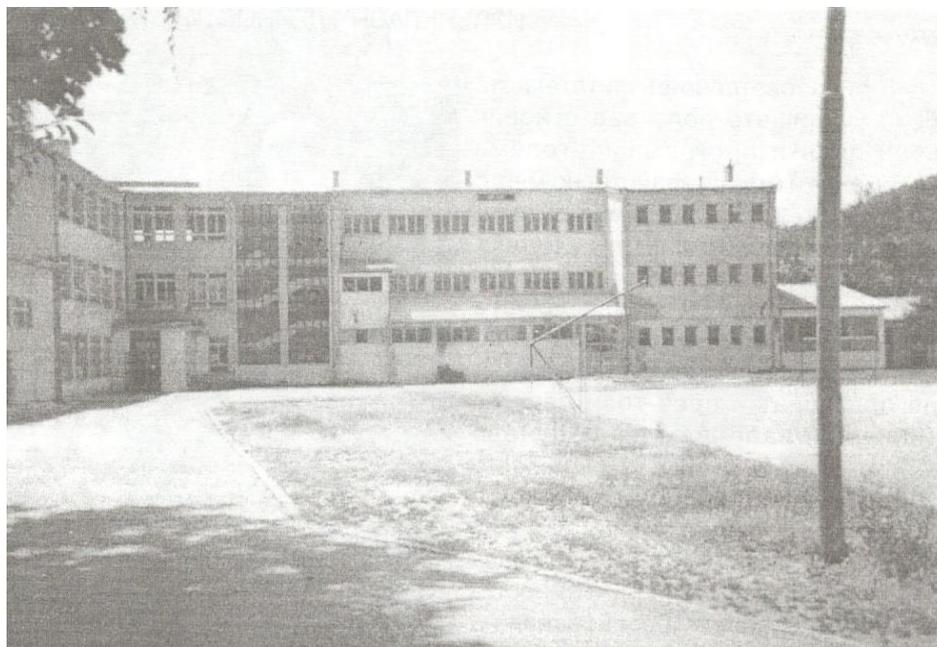
Стоян Величков. В обучението по философия и социология са ангажирани следните учители: Ранка Пенева, Анка Стойнева и Лелка Станкова; по математика – Любен Стоев и Никола Александров, Винко Андонов, учители; физика е преподавал Асен Стоев, учител; руски език – Лиляна Стоева и Крум Милков; преподаватели по български език – Еленка Владимирова и Миланка Зарева, учители; по химия - Виолета Александрова, Гана Стойнева, учители; по география – Ганче Василев, учител и Елица Стоименова; по латински език – Прокопи Радованов, учител; по биология – Славчо Анастасов, учител и Любинка Радованова; по техническо образование преподавал Александър Митов, наставник; по отбрана и защита – Раде Константинов, наставник; по практическо обучение – Стоян Анастасов, Тачко Стоимиров, Иван Алексов, Александър Драгойлович (всички с полувисше образование); Михаидес Самир, Васко Божилов, машинни инженери; Минко Николов, наставник по практическо обучение. Секретар в училището е Милан Стоев, учител; началник в счетоводството Мага Динчова; помощни работници – Тодор Стоянов, Павлина Костадинова и Милка Владева; Ратко Александров наставник по изобразително изкуство.

През тази учебна година гимназията напуснал Любен Арсов, гимназиален учител, който бил избран за съветник в Просветно-педагогическия съвет във Враня, запомнен като изтъкнат обществено-политически работник в Босилеград.

Ново устройство в средното образование – насочено (професионално) образование (1977 - 1990 г.)

Първите сериозни крачки в предстоящите проблеми в нашето образование са започнали през 1970 г., когато Съюзната народна скупщина е приела “Резолюция за развитие на възпитанието и образованието върху основата на самоуправлението“. През 1974 г. Просветно-културният отдел на СР Сърбия приема Закон за средното образование и възпитание. Настъпва период, в който тежестта на идейните основи става първостепенна във възпитателната функция на училището: с марксизма и самоуправния социализъм, ефикасността на средното образование, образованието на кадри, програмирането на образователно-възпитателната дейност въз основа на нуждите на трудовите сдружения, самоуправляващите се отношения и влиянието на социалистичките обществени сили (професионални сдружения, обществено-политически общности, на родителите и учениците) върху живота и дейността на училището и учителя в осъществяване на целта и задачите на средното образование. Според споменатия закон за средното образование се дава възможност на учениците да получават знания от съвместни образователно-възпитателни основи, които обхващат обща културна, обществено-икономическа, природно-научна и производително-техническа подготовка. На тази образователна база не се извършва пълно образование по образователно-възпитателното съдържание и насоки в зависимост от нуждите на трудовите сдружения и професии. Учебните планове и програми определят съдържанието и времето, необходими за определени форми на средното образование за съответна степен на специализация в рамките на определени професии.

Скупщината на СР Сърбия през октомври и ноември въз основа на Закона за средно образование и възпитание е разработила Единни основи за средно насочено

Училище до 8 клас в Босилград

образование, а през май 1977 г. Просветният съвет на СР Сърбия приема План и програма на образователно-възпитателната дейност за единни основи за средно насочено образование или т. нар. първа фаза на средно насочено образование.

Мисълта на реформатора е била първата фаза на насоченото образование (т. нар. единна основа) да се продължи до изграждане на общото образование, получено в основното училище. В първи клас всички са имали същите предмети, а новост са представлявали марксизъм и социалистическо самоуправление, както и в производствено-техническата област, която обхващала редовно обучение (основи на техниката и производството), производствена работа и общественополезна дейност.

Във II клас единните основи са предвиждали изборна настава, която е имала характер на предпрофесионална насока. В нея са се явявали блокови избори на обучението, които представлявали ориентация на занятията за бъдещите професии: избирателното обучение е било организирано в четири области – езикова, обществено-икономическа, естествено-научна и математическа, с определен брой часове седмично.

Проектът за насочено образование и възпитание в Сърбия започва през учебната 1977/78г. и с това започва още едно лутане в реформата в средните училища, което ще продължи до 1992/93 г. Това беше едно неясно и мъгливо търсене на нова образователно-възпитателна дейност. Това беше в главите на някои теоретици, които с училищната практика нямаха почти никакви връзки, и които не са взимали предвид реалната материална основа, възможностите и потребностите на нашето общество.

Мнозина видяха отрицателните страни на този експеримент в практическата си

дейност, но още по-малко са били онези, които са се наели открито да се опълчат и открито да го критикуват.

Подготовката за новата реформа в средното образование стартирала през учебната 1976/77 г. В гимназията в Босилеград започнали с анализ на новите програми и съдържания; на семинари ходели предимно онези учители, които щели да работят в професионално-ориентираното училище. Същевременно учениците в 8. клас в основните училища и техните родители са били преждевременно запознати с основните идеи на новата система в училището. В малкото градче на брега на Драговищица започнала тресква подготовка в духа на новите проекции с нови визии и идеи, за да не се закъснее с дадените срокове.

Извънкласни дейности

В образователно-възпитателната работа училището получило в новия учебен план и програма по-големи ангажименти и отделило значително място на научните групи, обществените, трудово-производителните, културно-художествените и спортните дейности. В тази област нашата гимназия и преди е постигала значителни резултати, но континуитетът в успеха не е бил прекъснат и през този период. Училището започнало да получава значителна популярност в окръжен и републикански мащаб. Това се доказало в създаването и дейността на младите таланти, с което се поставила основата на млада научна генерация. Провеждали се срещи и съревнования на учениците от основните и средни училища в областта на астрономията, физиката, математиката, химията, а по-късно и в обществените области.

Ученички от гимназията в народни носии

В Босилеградската гимназия започнало да се акцентира най-напред върху дейността на млади математици, физици, а след това и биолози.

В средата на 60-те и началото на 70-те години профилираните групи по математика и физика обхващали ученици от първи до четвърти клас в естествено-математическите паралелки. Целта на групите била да се задълбочат знанията извън учебните програмни задачи. На училищно съревнование по двата предмета редовно участвали сравнително голям брой ученици, а най-добрите отивали и на междуобщински надпревари. Определен брой от тях били сред най-добрите в републиканските състезания.

В училището била изградена и историческа група, чиято дейност била с интересно съдържание и също се включвала в общинско и междуобщинско съревнование.

Значителни резултати през 70-те години отбелязала и рецитаторска група, която заедно с хора участвала с много представления в училището и извън него. Изпъквали много таланти сред учениците като рецитатори, които представяли гимназията на окръжни и републикански рецитаторски срещи.

Училищната общност на учениците се е занимавала предимно с основната задача на своето членство – учението. Тя е онзи фактор, който с помощта на учители провеждала и организираща надпревари между паралелките по успех, дисциплина и намаляване на отсъствията от учебните часове.

Училищната общност на учениците намерила свое място за работа и в механизма на училищното самоуправление. Нейни представители присъствали във всички самоуправляващи се органи в училището и равноправно със своите учители и други представители на местните общности участвали при вземането на много решения и разрешаването на съществените въпроси. Освен че се ангажирала за подобрене на успеха, Общността давала свои мнения за работата на учениците, тяхното награждаване или наказване; също осъществявала и влияние при утвърждаване на годишните оценки и годишния успех на учениците.

Училищният комитет на Съюза на социалистическата младеж също така работил активно и тясно си сътрудничил с Общинския комитет на Съюза на младежта. Той се занимавал превъзходно с организиране на културно-забавния живот в училището, но и подготвял и организираща ученическата младеж за участие в трудови акции. Първите крачки в това отношение били трудовите акции за залесяване на оголените поройни места в околността на самия Босилеград с акация и бор. Почти всяка година било сериозно участието на младежите от гимназията в почистване на снежните наноси на пътя през Бесна кобила, с цел възстановяване на пътните връзки на Босилеградския край с вътрешността на страната. Учениците от училището взели активно участие и в републикански и междусъюзни трудови акции (в изграждане на ВЕЦ “Власина“, железопътната линия Шамац-Сараево, фабрики, мостове, тунели, автопът “Братство-Единство“ и др.). Припомняме си и за още някои трудови акции от местно значение: изграждане на фабриката за изработка на цреп в с. Райчиловци; подготовка за изграждане на ВЕЦ в Босилеград; разширяване на селски пътища; изграждане на кооперативни домове, училища и др.

Наред с организирането на училищната младеж за участие в трудови

акции, значително място в дейността на училищния комитет заела и идеологическо-политическата дейност сред младите. Комитетът бил инициатор на съревнованията между паралелки с културно-художествена и забавна дейност. Победителите от тях – рецитатори, артисти, музиканти и поетически таланти, се представяли за пръв път пред публиката на града.

За културно-художествената дейност на гимназията и нейните ученици през целия този период също е нужно да се говори с уважение. От една страна учениците систематично се подтиквали към духовно обогатяване, участвайки на различни театрални представления, които посещавали нашия град. При провеждане на ученически екскурзии се посещавали най-представителните и най-хубавите театрални пиеси, които се играели в белградския театър. Организирано се посещавали и художествени изложби, музикални представления в града, колективни посещения на кино.

От друга страна на учениците се давала възможността сами да показват своите способности в тези области и дисциплини. Това се случвало в драматичната, литературната, рецитаторската, художествената секция и училищния хор. Осъществявали се в определени години и такива художествени постижения, пред които босилеградчани не са оставали равнодушни.

В гимназията не изоставала и спортната дейност на учениците. В тази насока работили секции по гимнастика, баскетбол, волейбол, хандбал, тенис, футбол, стрелба, шах и др. Във всички тези секции учениците се стремели към по-големи успехи, участвайки в различни състезания в Босилеград, Враня и в другите съседни общини, въпреки че не са имали съответни условия за подготовка.

Богатата спортна дейност в училището се допълвала и от спортните празници във връзка с Деня на младостта, индивидуални състезания почти във всички дисциплини, приятелски срещи с отбори от Сурдулица, Враня, Лесковац.

Годините на реформиране на гимназията са били години на голям успех и популяризиране на Гимназията “Иван Караиванов“ в Босилеград не само в рамките на Сърбия, но и в Югославия. Това са и години, в които тя е изиграла огромна роля за разширяване на гимназиалната мрежа в Босилеградското Краище и в окръг Лесковац.

Зад успехите, които в този период Босилеградската гимназия постигаше в своето обучение и извънучилищната дейност, стоеше един изключително професионален колектив, съставен от истински трудолюбиви ентузиасты, дълбоко отдадени на своя граждански и човешки дълг. Тук не бихме могли да пренебрегнем и ролята на онези, които са я ръководили в годините на най-големия прилив на ученици: Евтим Митов, Занко Николов, Стоян Станков, Любен Рангелов, Асен Стоев. В тези години те успешно са организирали, без помощник-директор и психологическо-педагогическа служба, целия възпитателно-образователен процес и са решавали с помощта на обществеността, много материални проблеми, които влияели на неговата ефикасност. А това бяха много бурни години, характерни за цялото Босилеградско Краище и страната ни.

Ръководство на училището

В първите следвоенни години в Босилеградската гимназия, освен Педагогическият съвет като специализиран орган, съществува и Училищен съвет. Той е бил основан през 1946 г. и имал за задача да си сътрудничи с родителите на учениците и да подпомага училищното ръководство за създаване на благоприятни условия за осъществяване на неговите възпитателно-образователни задачи.

В началото на 1956 г., след приемането на Закона за обществено управление в училищата, в гимназията е конституиран първият Училищен съвет.

С този закон се прецизира цялостната дейност на всички субекти в управлението на училищната система: съвет за просвета, училищен съвет, директор на училището, училищна общност и класни ръководители. Законът е дал значително място на училищния отбор. Освен това обществеността и гражданите осъществявали непосредствен контрол и управление, тъй като в неговия състав влизали, покрай представителите на учениците и учителите в училището, и представители на обществено-политическите организации, органи на властта и родители. Директорът в училището е по функция член на училищния съвет, но не е могъл да бъде избран за председател на същия.

Училищният съвет е имал широки компетенции: усвоявал е годишната програма и отчета за работата, занимавал се с въпроси от материално-финансово естество, с подобрене на условията за работа на училището, със систематизация на работните места, с назначаване и освобождаване на учителските кадри и другия персонал в училището, с планиране и организация за приемане на нови ученици, с проследяване на техния успех през учебната година и др.

През 1964 г. е въведено самоуправлението в училищата чрез Съвета на трудовата общност като най-висок самоуправляващ се орган, който е бил съставен от всички заети в училището.

Съветът е функционирил в тесен и в широк състав. Тесният му състав включвал по решение на колектива всички преподаватели и други работници в училището, а в Съвета на трудовата общност са влизали и по трима представители на Скупщината и общината, родителите, ученическата общност и обществено-политическите организации в града. Съветът е избирал и свой оперативен орган – Управителен съвет. Самоуправляващият се орган представлявал и Сбор на трудещите се и работнически съвет в училището със свои комисии.

През 36-тата учебна 1976/77 година в училището били записали 422 ученици, от които: в 1. клас – 91 ученици, разпределени в 4 паралелки, от които 52 били момичета; във 2. клас са записани 113 ученици в 6 паралелки (2 са с обществено-езикова насока, 2 с природо-математическа и 2 с квалификация по металообработване; в 3. клас 109 ученици в 5 паралелки, от които 3 с металообработване и 2 с природо-математическа насока; в 4. клас – 69 ученици в 3 паралелки – 2 с обществено-езикова насока и една с естествено-математическа насока.

От книгата на зетите в гимназията узнаваме, че през 1966 г. в училището били приети следните преподаватели: Миланка Захариева, Винко Николов, Златка Николова,

Александър Драгойлович, Тачко Стоимиров, Самир Мухайдес, Иван Алексов, Стоян Анастасов, Стоян Величков, Никола Александров, Ранка Пенева, Славчо Анастасов, Васко Божилов, Анка Стойнева, Драгослав Новкович и Радойица Милошевич. Мнозина от старите учители напуснали поради пенсиониране или преместване в други училища.

През 37-мата учебна 1977/78 г. за директор е бил избран Асен Стоев, учител по физика. Освен досегашните учители били приети и нови: Божен Пивац, Борка Михайлова и Пене Димитров.

Отново в училищния двор – среща пред обновената сграда на гимназията

През тази учебна година училището работило с 16 паралелки и имало 437 ученици. В 1. клас постъпили 6 еднообразни паралелки със 144 ученици; във 2. клас – 3 паралелки и 95 ученици (2 с обществено-езикова насоченост и една с математическа) в 3. клас – 4 паралелки с 89 ученици по две с обществено-езикова и математическа насока; в 4. клас – 3 паралелки, 75 ученици (една с обществено-езикова и 2 с природо-математическа насока).

Първата фаза на средно насочено образование започва през 38-мата учебна 1978/1979 г. В училището се записали 551 ученици в 21 паралелки. В 1. клас постъпили 190 ученици в 7 паралелки; във 2. клас 135 ученици в 5 паралелки; гимназиално образование имало в 3. клас – с 90 ученици, и 53 ученици за квалификация по металообработване в 2 паралелки; в 4. клас – 83 ученици в 4 паралелки.

В течение на тази учебна година били приети следните нови учители: Антон Тончев, Добрила Любенович, Боян Голубов, Никола Цветков, Александър Александров, Виолета Александрова, Миряна Ташич.

През 1979/80 учебна година, 39-та поредна, училището, вече трансформирано

в духа на новите реформи, работело като Образователен център за средно насочено образование. През тази учебна година имало по 6 паралелки в 1. и 2. клас, а във 2-та фаза по 4 паралелки с 5 занимания в 3. клас и 3 паралелки в 4. клас за гимназиално образование. С тази генерация Центърът завършил със стария начин в образованието на учениците. В училището имало общо 19 паралелки.

В началото на учебната година имало записани общо 544 ученици: в 1. клас – 172 ученици; във 2. клас – 161, в 3. клас – 131; и в 4. клас – 80 ученици. До края на учебната година напуснали 27 ученици, така че в края на учебната година са останали 517 ученици.

Учениците в центъра по фази и занимания са разпределени по следния начин:

- в 1. и 2. клас с еднообразни паралелки – 333 ученици;
- в 3. клас с насочено образование – 131 ученици за занимания: правна насока – техник за работа и трудови отношения; природо-математическа насока - програмист, 33 ученици; култура и информация - организатор на програма за културна дейност, 33 ученици; машинна-автотенекеджия, 16 ученици, и металостругар – 16 ученици;
- в 4. клас са записани 80 ученици – 45 с обществено-езикова насока за гимназиално образование и 35 ученици в естествено-математическа насока.

Учениците са били разпределени в 19 паралелки: в 1. клас – 6, в 2. клас – 6, в 3. клас – 4 и в 4. клас – 3 паралелки.

Една ученичка участвала на републиканско състезание по математика и една – по руски език.

Производствената дейност и обществено полезният труд се състояли в събиране на шипкови плодове и в залесяване на оголените повърхнини в състава на Движението на малките любители на горите.

Учениците от 3. клас били на 5-дневна екскурзия: Босилеград – Ниш – Кралево – Сараево – Загреб – Кумровец и обратно.

Тази учебна година, наред с миналогодишните учители, били приети и нови: Милка Стоянова, Марика Велчева, Стефан Димитров и Павлина Арсова. Някои от предишните учители напуснали след една или две години, тъй като намерили по-добри условия за работа в други училища във вътрешността на страната, както и в по-големите центрове и градове.

През учебната 1980/81 училището имало 606 ученици, разпределени в 19 паралелки. В 1. клас били записани 186 ученици в 6 паралелки; във 2. клас – 149 ученици в 5 паралелки; или общо са записани 335 ученици, разпределени в 11 еднообразни паралелки.

В 3. клас в професионално насочено образование имало 122 ученици за следните занимания:

- правна насока – техник за правни работи – 32 ученици;
- търговска насока – търговец на смесени стоки;
- природно-научна насока – техник по органична химия - 30 ученици
- машинна насока – машинбравар – 27 ученици
- машинна насока – металостругар – 30 ученици.

В 4. клас имало 3 паралелки с 89 ученици:

- правна насока – занимание техник за работни отношения и труд – 33 ученици
- култура и информация – организатор на културна програма – 32 ученици;
- математическо-техническа – програмист – записани 24 ученици.

Наред с тези от предходната година са приети и следните учители: Верка Величкова, Боянка Станчева (останали само по една година), Милка Стоянова (преподавала в това училище 2 години), Гоне Григоров, Славица Живкович (работила само една година), Пене Димитров, преподавател по български език.

В течение на учебната 1981/82 година били приети следните учители: Васил Василев (за една година), Стефан Димитров, Добрила Любенович, Вера Костадинова, а повечето са от миналата година.

В началото на учебната година се записали общо от 1. до 4. клас 550 ученици, разпределени в 18 паралелки. В 1. клас – 187 ученици в 6 паралелки; във 2. клас – 144 ученици в 5 паралелки; в 3. клас – 126 ученици в 4 паралелки. Застъпени били следните занимания: правна насока (техник за труд и трудови отношения) – 32 ученици; природо-техническа насока (техник по органична химия) – 32 ученици; машинна насока (машинисти и стругари) – 35 ученици; дърводелци (дървопреработване) – 35 ученици.

В 4. клас са записани 93 ученици в следните насоки: правна насока (техник за правни работи) – 31 ученици; природо-техническа (техник по органична химия) – 30 ученици; машинна насока (металостругар и машинист) – 30 ученици.

През учебната 1982/83 са останали почти същите учителите от миналата година. Новоприет е Симеон Григоров – учител по история от село Горна Лисина.

Образователният център имал 529 ученици, записани в началото на учебната година, разпределени в 18 паралелки. В 12 еднообразни паралелки били 348 ученици (в 1. клас – 187, във 2. клас – 175). В 3. клас са записани 99 ученици в 3 паралелки със следните насоки: правна – техник за правни работи – 33 ученици; природо-техническа насока – техник по органична химия – 32 ученици; машинна насока (машинисти и стругари) – 32 ученици. В 4. клас са записани 82 ученици, разпределени в 3 паралелки със следните насоки: правна и бюротехническа – техник по трудови отношения – 32 ученици; природо-техническа – техник по органична химия – 28 ученици и машинна насока – металостругари и машинисти – 22 ученици.

Учебната 1983/84 година започнала само с двама новоприети учители – Славчо Динов и Владимир Стоев, назначени за определено време от една учебна година. Учителското ядро се запазило и било от миналогодишните учители.

В училището са записани общо 519 ученици: 343 в еднообразни паралелки, а в професионално насочено обучение (в 2. и 3. клас) – 176 ученици. В трети клас се предлагала природо-техническа насока по химия и машинна насока с миналогодишните занимания. Тази година е нова стопанската насока – занимание техник за отглеждане на планински култури. В 4. клас няма промени в насоките и заниманията.

През учебната 1984/85 година имало 445 ученици, разпределени в 14 паралелки, което било със 74 ученици по-малко и с 3 паралелки по-малко в сравнение с миналата учебна година. В 1. и 2. клас били записани 286 ученици в 9 паралелки, в 3. клас – 101

ученици и в 4. клас – само 58 ученици (съответно с по 3 и 2 паралелки); в 3. и 4. клас били запазени същите насоки и занимания.

Приет е само един нов учител за определено време – Владимир Стоев. Всички останали учители са миналогодишните.

През учебната 1985/86 Образователният център “Иван Караиванов“ в Босилеград започнал с редовни занятия на 2 септември. Обучението се провеждало преди и след обяд в преустроената училищна сграда, която не била функционална и не разполагала с достатъчно и просторни помещения за работа.

Обучението провеждали 27 учители с висше и 3 с полувисше образование. Всички предмети били редовно застъпени. Не са постъпили новоприети учители. Освен учителите в училището работели 4 помощни работници и 2-ма души в счетоводството и администрацията.

Учебната година започнала с 420 ученици: в 1. клас – 149 в 5 паралелки; във 2. клас – 126 в 4 паралелки; в 3. клас – 95 в 3 паралелки и в 4. клас 60 ученици в 2 паралелки.

В годишния отчет на училището било констатирано, че производствената практика се реализирала в Сушара, Горското стопанство, Чарапара услуга, АТП и училищната работилница, а практическата работа – в последните три предприятия и училищната работилница.

В 3. клас е въведена нова насока и тя е икономическо-търговска, занимание счетоводител. Другите насоки остават непроменени.

За определено време (една учебна година) бил приет нов учител – Бранислав Спасич.

Проведена била тридневна екскурзия за учениците от 3. клас в Република Македония с маршрут: Босилеград – Куманово – Свети Никола – Щип – Струмица – Дойран – Прилеп – Крушево – Охрид – “Св. Наум“ – Дебър – Маврово – Скопие – Босилеград. Директор в училището бил Ганче Василев.

Учебната 1986/87 година започнала с 256 ученици, разпределени в 16 паралелки. В 9 еднакви паралелки били записани 267 ученици. В 3. клас били записани 103 ученици в 4 паралелки със следните насоки:

- природо-техническа – техник по органична химия – 23 ученици;
- машинна насока – машинисти и металостругари – 25 ученици;
- икономическо-търговска насока – техник по счетоводство;
- машинна насока – машинисти, 25 ученици

В 4. клас били записани 3 паралелки, с 84 ученици в следните насоки:

- природно-техническа – професия техник по органична химия, 21 ученици;
- икономическо-търговска- професия счетоводство, 34 ученици;
- машинна насока – машинист и металостругар, 31 ученици

В писмо на училището до общината и републиканските органи за просвета се казва: „Центърът работи в крайно лоши материални условия“.

Освен учителите от миналата година били приети и нови учители: Данка Костадинова, Любиша Илич (за определено време), Славчо Николов с договор и

Любинка Григорова (за една година).

През учебната 1987/88 година Образователният център започнал да работи само с един нов учител - Цона Таскова, останалите са миналогодишните учители.

Записани са в 1. клас 126 ученици в 4 паралелки, във 2. клас – 124 в 4 паралелки, в 3. клас насочено образование са записани 81 ученици, разпределени в 3 паралелки със следните насоки: природно-техническа, занимание техник по органична химия; икономическо-търговска насока-счетоводител; и машинна насока – машинисти и металостругари 32 ученици. В 4. клас имало 80 ученици, разпределени в следните насоки: природо-техническа, икономическо-търговска и машинна със същите занимания, както и миналата година.

Среща на поколенията пред новия вход на гимназията

През учебната 1988/89 година в 1. и 2. клас имало 230 ученици, разпределени в 8 еднообразни паралелки. В 3. клас били записани 95 ученици – в 3 паралелки с миналогодишните насоки и занимания. За 4. клас са намерени данни само за една паралелка и то с икономическа насока, занимание икономическо-комерсиално, т.е. счетоводител. За другите две паралелки няма данни в Главната книга за съответната учебна година.

Освен старите учители била приета и нова учителка Верица Ризова, учителка по изобразително изкуство.

Четиридесет и деветта учебна година (1989/90) започнала с двама нови учители Ванче Йорданов за една година и Верица Стоименова. Останалите учители били от миналата година.

В началото на тази учебна година имало 364 ученици, от които 205 в 1. и 2. клас, разпределени в 8 еднообразни паралелки. В 3. клас са записани 105 ученици в 4 паралелки, от които една е с природо-математическа насока – сътрудник в природните науки; следва икономическо-търговска насока-счетоводител, и по една паралелка машинна насока – металостругари и машинисти (III степен). В 4. клас са записани 54 ученици в две паралелки: природо-техническа – професия техник по органична химия (21 ученици) и икономическо-търговска насока, професия счетоводител – 33 ученици.

Началото на професионално ориентираното образование и по-специално неговата втора фаза (поради промяната на плановете и намаляване на часовете по определени предмети, както и въвеждане на напълно нови предмети в обучението), донася много главоболия и на заетите учители, и на ръководството в училището. От една страна се появил така нареченият технологически вишак (учители, останали без часове, напълно или частично), а от друга страна е трябвало училището да приема специалисти преподаватели по някои нови профили, понеже учителите в училището не са били със специално образование за новите предмети. Този проблем е решаван по различни начини: приемане на работа за определено време, преразпределение на нови дейности в рамките на трудовата организация, както и междуличностно остъпване на часове. Определен брой специалисти (от стопанските организации или от учрежденията) поели часовете по някои специални предмети.

Отново гимназия (1990-2001)

Петдесетата учебна 1990/91 година донесла определени новости и Образователният център отново се трансформирал в гимназия. Пристъпва се към постепенно закриване на машинната, икономическата и природо-математическата насоченост. Поради това дейността на гимназията е била съсредоточена към доставката на средства за училището, намирането на кадри за гимназиално образование и решаването на проблема с “технологическия излишък” – заместване на учителите с неподходящи специалности, в съгласие с възможностите и законите разпоредби.

Един феномен на това време (характерен и за по-ранните години не само в училищната сфера) е богатата културно-просветна и художествена дейност и забавно-спортния живот. Важното за училището, за което разказваме, е следното: гимназията успешно е преживяла времето на „насоченото“ образование благодарение на богатата традиция, която е имала, и на способните учителски кадри, родени в Босилеградското Краище и на нейните ученици. Те често са били натоварени с излишни задължения, работели са преди всичко онова, което най-добре са знаели: да предават знанията на своите ученици, а успехите говорят, че са били на прав път.

От друга страна културната и обществената дейност на училището била преплетена с културния живот в самия град. Почти немислимо е било отбелязването на важни годишнини, исторически дати или организиране на значителни културни събития без хора, рецитаторите, драматичната труппа, секцията по народния фолклор от училището. С безбройните изяви на своите ученици, членове на различни секции,

училището е дало своя принос за повишаване на естетически ценности и се доказало като истински фактор в културно-художествения живот в Босилеград.

С възвръщане на гимназията в системата на образованието започва един нов етап в образователната дейност и на гимназията в Босилеград и нейното по-нататъшно развитие. „Насоченото“ образование е продължило почти 15 години, след което отива в историята. През 1990 г. е приет Закон за средното образование и възпитание. Според него средното училище е програмирано като общообразователно, т.е. гимназия и професионално обучение. Училището е освободено от предишните идеологически насоки, а ударението пада върху придобиване на знания, които се обосновават на научните достижения и технологии, най-големите ценности в културата и изкуството, върху развитието на интелектуалните, духовните, моралните и физическите ценности за ученическата личност.

Старата гимназия

Най-значителната новост (преди всичко за учениците) в този закон представлява въвеждането на квалификационен, приеман изпит при записване в средно (четиригодишно) училище.

Неочаквано слабият успех на завършилите основно (осемгодишно) образование ученици на новите квалификационни изпити през юни на учебната 1990/91 година била в Босилеград главна тема за разговор през това лято.

През следващата учебна година всичко вече е било по-добре. В гимназията бил приет по-голям брой ученици.

Характерен проблем при по-качествен и систематичен труд е липсата на учебници за първи и втори клас на гимназията и по някои предмети с естествено-математическа насока.

Учителски кадри

Броят на заетите кадри в училището се е движил през тези години между 38 (през учебната 1991/92 г.), 32 (през 1992 г.) и 36 (1990-1991), а през 1995/96 г. този брой достига 39, от които 31 в обучението, 1 секретар, счетоводител и 5 помощни работници.

През учебната 1991/92 г. били приети следните нови учители: Снежана Стаменова, Весна Карайошкова, Стефан Димитров и Станислав Тодоров, завръща се Захари Стоянов. През следващата година (1994 г.) била приета Данка Тончева, а през предишната Раде Спасов. През 1994/95 г. преподавала Ясмина Тасева, а през следващата година били приети Митра Симеонова, Валентина Христова, Вера Стоева и Любинка Григорова.

Можем да кажем още нещо интересно, когато става въпрос за учителските кадри в гимназията. Около 90% от учителите в училището са били негови ученици, а повечето от тях са прекарвали почти целия си трудов стаж в гимназията. Това са: дългогодишният учител и директор Любен Стоев, както и Гоне Григоров. Тук са прекарвали целия си трудов стаж гимназиалните учители: Лиляна Стоева, Винко Андонов, Елица Стоянова, Прокопи Радованов; по-старите: Харалампи Иванов, Никола Йорданов, Боян Алексов, Крум Милков; още по-старите учители: Васил Чавдаров, Борис Яначков, Пене Котев и др.

Данни за учениците

В началото на 54-тата учебна година (1994/95) в гимназията били записали 289 ученици, а са завършили 277. В 1. клас са записани 64 ученици, разпределени в 3 паралелки; във 2. клас – 73, в 3 паралелки; в 3. клас – 79, в 3 паралелки, и в 4. клас - 61 в 3 паралелки. Характерно е да отбележим, че училищната библиотека е преместена в Дома на културата и попълнена с нова литература по сръбски език и литература, но на български език не е купена нито една книга, нито едно художествено произведение от български писател.

Обучението се провеждало на сръбски език. Директор на училището бил Гоне Григоров.

И през следващата учебна 1995/96 г. гимназията записала по три паралелки във всички класове.

В 1. клас – 63, във 2. клас – 64, в 3. клас – 74 и в 4. клас – 79 ученици, общо 279 ученици, разпределени в 12 паралелки.

През 56-тата учебна 1996/97 година били записани 252 ученици, от които в 1. клас – 65, във 2. клас – 62, в 3. клас – 55 и в 4. клас – 70 ученици. От посочения общ брой 12 ученици повтаряли класа.

В писмото на гимназията, изпратено до много адреси в Сърбия през тази учебна година, узнаваме, че „училището работи и осъществява учебната си програма в много трудни условия. Съществуващият обект (училищна сграда), в който се работи, е остарял, не е функционален и не е достатъчно просторен, без необходимите кабинети

и салон за физическо възпитание. Покривът и таванската конструкция са протекли, а дограмата е пропаднала и не може да се поправи.“

“Според Закона за средното училище и в унисон с критериите на Република Сърбия финансови и материални средства за дейност на гимназията дава Общинска скупщина. Гимназията не е предвидена да бъде финансирана по адекватен начин според общинския бюджет. Средствата, които получава, не са достатъчни за извършване на текущите всекидневни дейности и трудови задачи, което не дава и минимални възможности за обогатяване на материално-техническата база в обучението и цялостния училищен труд. По тези причини обзавеждането на кабинетите с учебни и нагледани средства по отделните предмети е на 40-60%, докато кабинетът по счетоводство и информатика трябва изцяло да се оборудва.“

По-нататък се изтъква, че “гимназията има своя библиотека с 11 000 книги, от които 50% са на български език, обаче няма съответните помещения за работа на библиотеката и затова временно тя е разположена в сградата на Дома на културата. Специфичен проблем представлява технологическият „излишък“ на учители по български език и физическо възпитание.

Жизненият стандарт на заетите е сравнително нисък. Заплатата на учителите на пълно работно време е 1 230 динара, получава се в две части с големи закъснения“. Работната група, която изработва информацията, заключила: „Приоритетни предстоящи задачи:

- изграждане на нова училищна сграда за гимназията;
- осъвременяване на условията на работа: кабинети по счетоводство и информатика, химия, биология, чужди езици;
- попълване на библиотечния фонд;
- осигуряване на учител по музикална култура“

В същата информация се казва следното: “От учениците, които завършват средно образование в нашата община, повечето продължават образованието си в гимназията. Останалите се записват в средни специални училища в съседните общини.“

В 57-мата учебна 1997/98 г. гимназията имала 31 учители с висше образование. Приета била Катица Григорова – икономист, за една година. Записани били общо от 1. до 4. клас 260 ученици, по 3 паралелки във всеки клас. В 1. клас били записани 76 ученици, във 2. клас – 63, в 4. клас – 57.

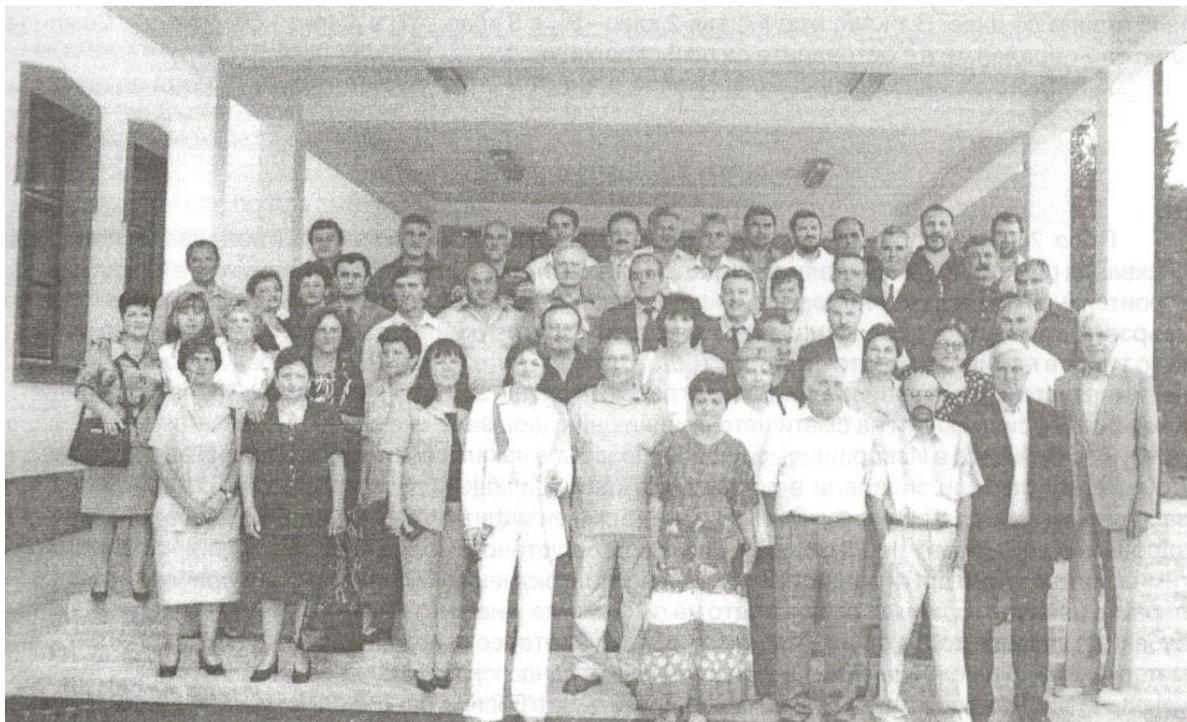
Освен редовното обучение в училището била организирана допълнителна дейност с отличните и със слабите ученици и подготвителна работа с учениците, останали на поправителен изпит. Бил организиран и общественно-полезен труд за бране на шипкови плодове. Събрани били 10,000 кг шипки, а получените пари били използвани за екскурзия на учениците от 3. клас. Проведена била 3-дневна екскурсия: Босилеград – Прищина – Будва – Нови Пазар – Кралево – Трстеник – Крушевац – Ниш – Босилеград.

През 1998/99 учебна година гимназията работила по указанията на Министерството и през месец юни и август от предходната учебна година били проведени приемни изпити за учениците, които се конкурирали да се запишат в 1. клас.

За тази учебна година се записват 66 ученици в 1. клас, 72 във 2. клас, 65 в 3. клас и 59 в 4. клас. Това са общо 262 ученици в 12 паралелки (по три паралелки във всеки клас).

В информацията на Общинската скупщина номер 103/20.10.1998 г. директорът на гимназията покрай подготовката на училището за учебната година казва: „Материалното състояние в гимназията не е в съгласие с нуждите и изискванията на обучението. Гимназията е взела необходимите мерки и дейности за разрешаване на проблемите, свързани с училищните помещения - доизграждане и адаптация с пълен ремонт на училищния обект и изграждане на спортна зала. Направен е проект за доизграждане и обновяване на сградата на гимназията в съгласие с мнението на министерството на просветата. Общата стойност на работата е 3 608 177,81 динара. Извършени са всички необходими подготовки за започване и работа на обекта. В процес на изработка е проектът за спортната зала. Въпреки че сградата на гимназията е остаряла и покривната конструкция е протекла, дограмата е пропаднала и неизползваема, гимназията не е дала средства за инвестиционна поддръжка...“

По-нататък узнаваме: „Скупщината на община Босилеград в бюджета за тази година не е предвидила гимназията въз основа на необходимите критерии на Република Сърбия; не е водила достатъчно сметки за нуждите на училището. Тези средства не са достатъчни за извършване на всекидневните дейности и трудови задачи, които произлизат от програмата за работата на гимназията и Закона за средното училище, а отделно е необходимо да се създаде възможност за обогатяването на материално-техническата база на обучението, за попълването на кабинетите с общи нагледни средства за обучение по отделните учебни предмети.“

Среща на учениците с техните учители 20 години след завършването им

“И покрай всички финансови трудности гимназията е планирала в своята програма за работа доставка на компютър и скенер за работа в службата и училищната общност“, заключава директорът.

През тази 58-ма учебна година на гимназията обучението започнало на 1. септември 1998 г. “Понеже сградата на гимназията е забранена за употреба, тъй като застрашава сигурността на учениците и учителите, обучението се изнася в сградата на Основното училище, след обяд, във втора смяна. От гимназиалните помещения се използват библиотеката и кабинетът по счетоводство и информатика.“

“Въпреки трудните условия за работа и пълната ангажираност на всички дейци и ученици в училището се чувства отрицателно влияние при постигане на качество в образователно-възпитателната дейност в реализацията на училищната програма за обучение.

В твърде сложните обстоятелства и извънредната ангажираност на всички заети програмата на училището все пак е реализирана във всичките ѝ елементи от началото на агресията на НАТО.“

“По решение на Министерството на просветата редовното обучение е прекъснато на 24 март 1999 г., когато започват бомбардировките на СР Югославия.“

“Следващите дейности в гимназията се осъществяват според Указанията на Министерството на просветата за завършването на учебната 1998/99 г. за всички средни училища в Република Сърбия и плана за работа на гимназията за завършване на текущата учебна година, която приема учителският съвет.“

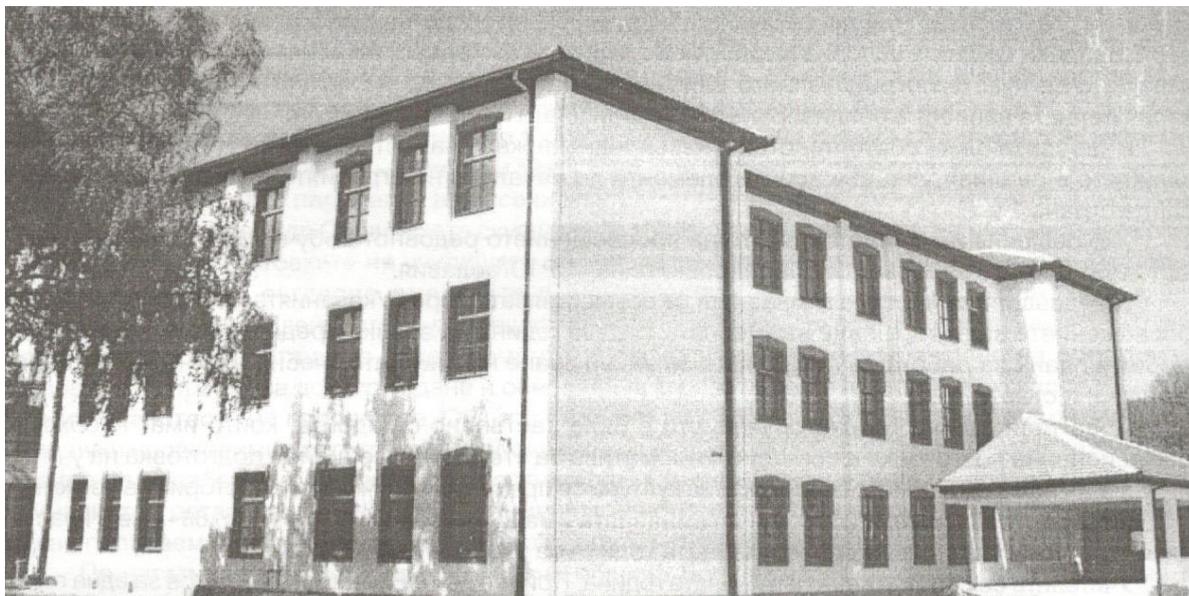
През тази учебна година обучението е било застъпено с кадрите, които имали необходима професионална подготовка в съгласие с норматива за степен на специалната подготовка на учители, сътрудници; само обучението по музикална култура се преподавало от учителя по история на изкуството.

През 59-тата учебна 1999/2000 година гимназията имала 250 ученици: 47 в 1. клас, 66 – във 2. клас, 72 – в 3. клас, и 65 – в 4. клас, а в края на учебната година били 218 ученици.

Учителите били същите, както миналата година. Приет бил само Владимир Стоилков за една година. Виждайки, че до началото на учебната 1999/2000 г. работите по изграждането и адаптацията на училищната сграда не могат да започнат, колективът на гимназията взел решение обучението да започне в сградата на гимназията на приземния етаж, където имало 6 учебни стаи, в 2 смени.

През 60-тата учебната 2001/2002 година (юбилейна) гимназията имала 214 ученици, най-малък брой от 1945 година до днес. В 1. клас – 57, в 2. клас – 51, в 3. клас – 47, в 4. клас – 59 ученици. Само във 2. клас били 2 паралелки, а в останалите - 3 паралелки. Учителите били миналогодишните. Приети били Анета Митова и Анани Накев.

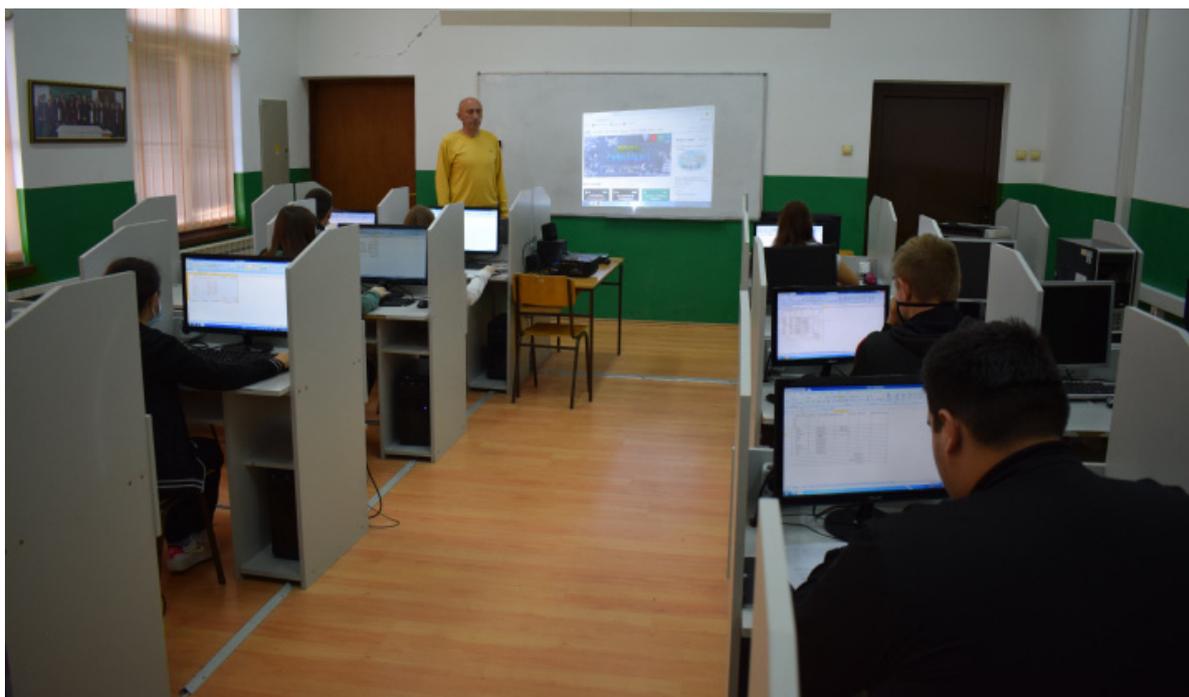
Ремонт на училищната сграда

Гимназията след ремонта и изграждане на трети етаж

В началото на новия век строителното предприятие “Изградня“ в Босилеград започва дългоочаквания ремонт на сградата на Гимназията. Ръководител на строителната работа е Кирил Велинов, строителен инженер.

През учебната 2000/2001 год. в Гимназията са се записали 63 ученици в три паралелки. Паралелката 1-1 имала 21 ученици, класен ръководител бил Снежана Стаменов, паралелката 1-2 имала 22 ученици, класен ръководител бил Стоян Величков и паралелката 1-3 имала 20 ученици, а класен ръководител бил Виолета Александрова.

Кабинет по компютърни науки

На края на тази учебна година 2000/2001 гимназията завършили 61 ученици в три паралелки.

Кабинет по физика

Кабинет по химия

През учебната 2002/2003 година гимназията записала три паралелки с общо 58 ученици. Първата паралелка имала 20 ученици, класен ръководител бил Анани Накев, втората паралелка имала 19 ученици, класен ръководител бил Станислав Тодоров и третата паралелка, чийто класен ръководител била Верица Динова, имала 19 ученици. Учебната година започнала в сградата на основното училище, а през април месец всички се върнали в доизградената и ремонтирана сграда на гимназията. На разположение били съвременни оборудвани кабинети по физика, химия, биология и информатика. Обновени били и подготвителните стаи по история и география, биология, руски и английски език, физика, химия и компютърни науки. В новата учебна сграда завършват учебната година две паралелки от по 25 и 22 ученици, чиито класни ръководители били Владимир Григоров и Виолета Александрова.

Забелязвайки нарастващ отлив на ученици от основното училище в други училища, гимназията открила паралелка на Икономическо-търговското училище във Враня, с професия търговец. В тази паралелка се записали 26 ученици, чийто класен ръководител бил Жаклина Младенович Григоров. В другите две паралелки се записали 22 и 19 ученици с класни ръководители Владимир Григоров и Еленка Владимирова. На края на тази учебна година имало 53 абитуриенти, а класните им ръководители били Данка Стоянова, Боян Стойев и Митра Симеонов.

Кабинет по биология

През учебната 2004/2005 година се записали 67 ученици в три паралелки, – 27 и 24 ученици в гимназиалните паралелки и 16 в търговската паралелка. Класните ръководители били Данка Стоянова, Митра Симеонова и Жаклина Младенович Григорова. На края на тази учебна година завършили 54 абитуриенти, по 18 във всяка паралелка, чиито класни ръководители били Снежана Стаменова, Стоян Величков и Виолета Александрова. Тази година по инициатива на местното самоуправление и със съдействие за осигуряване на средства, се учредила паралелка по електротехника и електромеханика за топлинни и охладителни устройства като се подготвил специален кабинет за нея.

Паралелката с търговска професия

През учебната 2005/2006 година в гимназията за пръв път била записана паралелка с 33 ученици по електротехника (профил: електромеханик за топлинни и охладителни устройства) под ръководството на Техническото училище “Никола Тесла“ във Враня. Записали се още 45 ученици в гимназиалните паралелки и можем да кажем, че през тази година има най-много записани ученици в нашето училище. Класни ръководители в първи клас били Снежана Стаменов, Никола Александров и Владимир Григоров. Съвременното оборудване на електрокабинета дал възможност за успешна реализация на учебния процес. Учебната година завършила със 67 ученици в четири паралелки – три гимназиални и една паралелка с икономическо-търговска специалност (професия търговец), чиито класни ръководители били Верица Динова, Станислав Тодоров, Анани Накев и Жаклина Григорова Младенович.

Кабинет по изобразително изкуство

гимназиални паралелки от общ тип и 16 ученици в паралелка електромеханик за топлинни и охладителни устройства, чиито класни ръководители били Верица Динова, Анани Накев и Миле Цветков. На края на учебната година завършили 56 абитуриенти. Първата паралелка имала 22 ученици с класен ръководител Виолета Александрова, втората паралелка била с 20 ученици с класен ръководител Станислав Тодоров и третата паралелка имала 14 ученици с класен ръководител Жаклина Григоров Младенович.

Училищна библиотека

В следващите няколко години се записвали по две гимназиални паралелки и една паралелка с електро-специалност. Учебната 2007/2008 година започнала с 60

нови ученици, от които по 26 и 27 в гимназиалните паралелки с класните ръководители Виолета Александрова и Станислав Тодоров и 10 ученици в паралелката с електро-специалност (професия електротехник за мрежи и инсталации) с класен ръководител Вера Стоянова. Учебната година завършили 71 абитуриенти, по 23 и 24 в гимназиалните паралелки с класните ръководители Данка Стоянова и Митра Симеонова и 24 ученици в електро-паралелката с класен ръководител Владимир Григоров.

Шахматен турнир

През учебната 2008/2009г. била записана отново паралелка за електротехник. В две гимназиални паралелки били записани по 22 и 21 ученици, а в паралелката с профил електротехник за мрежи и инсталации се записват 16 ученици. Класните ръководители в тези паралелки били Верица Динова, Антон Тончев и Боян Стойев. Учебната 2008/2009 година завършили 55 абитуриенти, от които в гимназиалните паралелки по 21 и 18 ученици и 16 в паралелката електромеханик. Класните ръководители на абитуриентите били Снежана Стаменов, Никола Александров и Миле Цветков.

През учебната 2009/2010 година се записали 69 ученици в три паралелки – две гимназиални с по 27 и 26 ученици и една паралелка с електро-специалност (електротехник за топлинни и охладителни устройства) с 16 ученици. Класните ръководители в тези паралелки били Снежана Стаменова, Никола Александров и Миле Цветков. От тази учебна година започва сътрудничеството на нашето училище с Фондация „Българска памет“ от София с ръководител д-р Милен Врабевски. В рамките на това сътрудничество нашите ученици кандидатстват със свои творби, най-често с есета, на конкурс на Фондацията, а най-добрите сред тях участват на семинар във Варна. Семинарите се организират през пролетта или есента, по време на ваканцията. Темите на семинара са

Републиканско състезание по български език

предимно насочени към младите като предприемачи в рамките на Европейския съюз, който в същото време ги подкрепя финансово. Учебната година завършили 48 абитуриенти в две гимназиални паралелки по 19 и 22 ученици и 1 паралелка електротехник от 7 ученици, чиито класни ръководители били Владимир Григоров, Анани Накев и Вера Стоянова.

Нашите ученици на семинар във Варна

През учебната 2010/2011 година в гимназията били записани 65 ученици в три паралелки. Били приети по 27 и 26 ученици в гимназиалните паралелки с класните ръководители Верица Динова и Стоян Величков и 12 ученици в паралелката електромеханик за топлинни и охладителни устройства с класния ръководител Анани Накев. Учебната година завършили 58 абитуриенти с класните ръководители Виолета Александрова, Станислав Тодоров и Боян Стойев в гимназиалните паралелки по 22 и 23 ученици и 13 ученици в паралелката електротехник.

Отбелязване на важни дати

През учебната 2011/2012 година гимназията отново записала паралелка електротехник за мрежи и инсталации с 13 ученици с класен ръководител Анани Накев. В две гимназиални паралелки се записали 21 и 19 ученици, а класните ръководители били Виолета Александрова и Марика Стойков. Учебната година завършила с 51 абитуриенти, по 20 и 19 в гимназиалните паралелки и 12 в паралелката електромеханик за топлинни и охладителни устройства с класните ръководители Владимир Григоров, Снежана Стаменова и Миле Цветков.

През учебната 2012/2013 година гимназията записала 53 ученици в три паралелки, по 21 и 19 в две гимназиални паралелки и 13 ученици в паралелката електротехник. Класните ръководители в тези паралелки били Снежана Стаменова, Верица Динова и Миле Цветков. На края на учебната година гимназия завършили 52 абитуриенти, по 22 и 24 в гимназиалните паралелки и 6 в паралелката електромеханик за топлинни и охладителни устройства, чиито класни ръководители били Ирена Глигоров, Никола Александров и Вера Стоянова.

Отбелязване на новогодишните празници

Участие на турнир по тенис на маса

Учебната 2013/2014 година е последната, в която са записани ученици в паралелката с електро-специалност. Забележимият спад в интереса на учениците от основното училище от една страна и фактът, че се появява паралелка на майчин български език в основното училище, подтиква колектива на гимназията да поиска от Министерството одобрение за паралелка на български език и в гимназията. Затова през есента на 2013 година за последен път е записана паралелка електромеханик за топлинни и охладителни устройства с 11 ученици. Заедно с тази паралелка училището записало и две гимназиални с по 20 ученици. Общо са записани 51 ученици с класните ръководители Ирена Глигоров и Станилсав Тодоров в гимназиалните паралелки и Вера Стоянова в паралелката с електро-специалност. На края на учебната година гимназията завършили 56 абитуриенти, по 26 и 27 в гимназиалните паралелки и 9 в паралелката електротехник, чиито класни ръководители били Владимир Григоров, Митра Симеонов и Анани Накев.

Другарска среща, 60 години от завършване на средно училище

През учебната 2014/2015 година в гимназията започва образование на майчин български език първото поколение ученици. Учебните програми и броят на часовете са еднакви както в паралелките на сръбски език освен часовете по сръбски и български език. В новата паралелка има 2 часа по сръбски и 4 по български. В тази паралелка се записали 10 ученици с класен ръководител Анани Накев, а в другите две паралелки на сръбски език се записали 45 ученици с класните ръководители Верица Динова и Митра Симеонова. На края на учебната година гимназия завършили 36 ученици

Ден на народните будители

в две гимназиални паралелки (с по 19 и 17 ученици) и 12 ученици в паралелката електротехник. Класните ръководители на абитуриентите били Виолета Александрова, Марика Стойкова и Миле Цветков.

През учебната 2015/2016 година отново се записали три паралелки, две паралелки от общ тип на сръбски език от по 22 и 25 ученици и една паралелка също от общ тип на български език с 18 ученици. Класните ръководители били Боян Стойев, Анка Арсов и Миле Цветков. В началото на второто полугодие се взема решение да се започне подготовка и есента да се отбележи 75 годишнина от основаването на гимназията. На края на тази учебна година завършила и последната паралелка електромеханик за топлинни и охладителни устройства със 7 ученици. В другите две паралелки завършват по 20 и 17 абитуруенти. Класните ръководители били Снежана Стаменова, Владимир Григоров и Вера Стоянова в паралелката с електро-специалност.

75 години от основаването на Гимназията

Учебната 2016/2017-та е годината на юбилея. Гимназията по подходящ начин отбеляза 75-тата годишна. На празненството присъстваха Министърът на просветата на Република Сърбия Младен Шарчевич, Министърът на просветата на Република България Меглена Кунева, Посланикът на Република България Радко Влайков, Генералният консул на Република България в Ниш Едвин Сугарев, Кметът на община Босилеград Владимир Захарийев, Председателят на националния съвет Стефан Стойков и много други от Сърбия, България и община Босилеград. Директорът на гимназията Антон Тончев и Председателят на училищния съвет Боян Стойев заедно с учениците и колектива на гимназията посрещнаха гостите пред гимназията. В самата гимназия първо се състоя разговор между двете делегации на държавно ниво. След това в залата на

Културния дом се проведе церемония, на която говориха директорът Антон Тончев, Министърът на просветата Младен Шарчевич, Министърът на просветата на Република България Меглена Кунева и Кметът на община Босилеград Владимир Захарийев. Нашите ученици представиха подходяща програма.

В началото на учебната година са записани 57 ученици, в две паралелки на сръбски език от по 21 и 22 ученици и една паралелка с обучение на български език от 14 ученици. Класните ръководители в тези паралелки били Снежана Стаменова, Верица Динова и Вера Стоянова. На края на учебната година завършили 37 абитуриенти в две паралелки по 19 и 18 ученици с класните ръководители Ирена Глигорова и Станислав Тодоров.

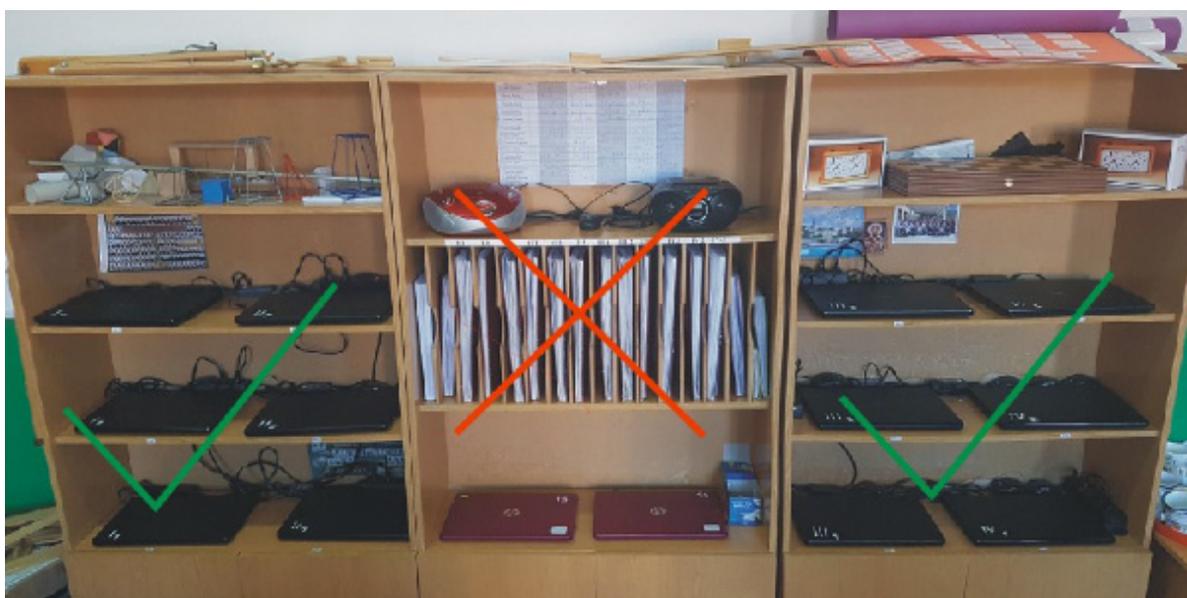
Закриването на церемонията по повод 75 годишнината от основаването на Гимназията

През учебната 2017/2018 година са записани 48 ученици, по 20 в две гимназиални паралелки с обучение на сръбски език и 8 ученици в паралелката на български език. Класните ръководители били Ирена Глигоров, Йелена Стойкович Стоянов и Сунчица Здравкова. На края на тази учебна година завършили 49 абитуриенти в паралелките с обучение на сръбски език (по 21 и 19 ученици). Класните ръководители били Даниел Стойнев и Митра Симеонов. За пръв път завършила паралелка от 9 ученици с обучение на български езика с класен ръководител Дивна Стойев.

Колективът на гимназията

Учебната 2018/2019 година се отличава с въвеждането на електронен дневник. Учебната година в гимназията започва с 56 нови ученици, по 22 и 20 в две паралелки на сръбски език и 14 в българската паралелка. Класните ръководители са Дивна Стойев, Верица Динова и Митра Симеонова. На края на първото полугодие е прокаран кабелен интернет. Благодарение на обществените призови от Министерството на просветата, училището купува 20 лаптопа, 4 проектора и интерактивна дъска. Бързият интернет и компютрите дават възможност в началото на второто полугодие да оставим червените хартиени дневници в миналото и да започнем с използването на електронен дневник. Учебната година завършват общо 2013 ученици, сред които са и 56 абитуриенти в три паралелки от по 21, 22 и 13 ученици, чиито класни ръководители са Боян Стойев, Анита Христова Пенева и Миле Цветков.

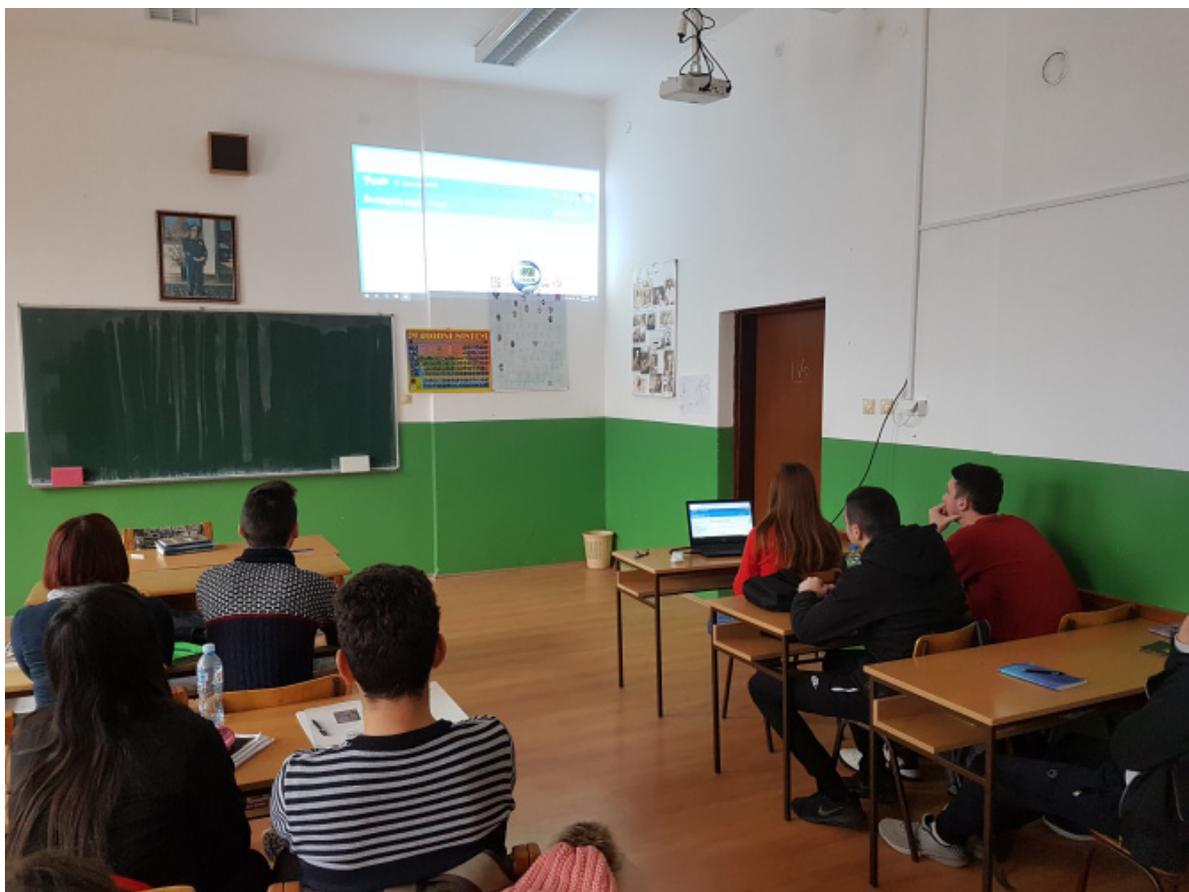
Въвеждане на електронни дневници

Учебната 2019/2020 година се отличава със започване на нормално обучение, а от средата на март заради пандемията от корона вирус обучението продължава онлайн. Първи клас гимназията записват 50 ученици, които са разпределени в три паралелки, по 19 ученици в две паралелки на сръбски език и 12 ученици в паралелката на български език. След няколко години подготовка на края на първото полугодие се издава нов брой на училищното списание. Целта е списанието да излиза два пъти годишно – на края на първото и на края на второто полугодие. В средата на март, както и всички други училища, така и нашето училище минава в онлайн обучение. Въпреки проблемите с използването на Facebook, Viber, Messenger и други подобни платформи в интернет, успяваме да завършим успешно учебната година. На края на тази учебна година има 51 абитуриенти – по 19 и 21 ученици има в паралелките на сръбски език и 11 ученици в паралелката с обучение на български език. Класни ръководители са Снежана Стаменова, Даниел Стойнев и Вера Стоянова. През месец декември гимназията получава дарение по проекта „Европейска Гимназия“ и по време на лятната ваканция през 2020 година се сменя цялата дограма. Проектът е реализиран със средствата на Министерство на външните работи на Република България по Европейската програма за подпомагане на развитието. Преди началото на новата учебна година, на 31.08.2020, нашето училище е посетено от амбасадора на Република България в Белград, господин Радко Влайков, по повод успешната реализация на проекта „Европейска Гимназия“.

Подписване на договора за дарението на Министерство на външните работи на Р. България за смяна на дограмата

Цялата учебна 2020/2021 година е прекарана в условията на пандемия. Обучението се провежда по комбиниран модел, в който два класа присъстват физически на часове, разпределени в групи за една седмица, а другите два класа са в онлайн обучение, а след това обратното. В един период цялото обучение се провежда онлайн. Тази учебна година учебните занятия посещават общо 190 ученици в 12 паралелки, от тях в първи гимназиален клас са 51 ученици (19+19+13), във втори клас са 43(16+16+11), в трети 51(23+16+12), а четвърти клас завършват 45 ученици, по 20 и 18 в паралелките на сръбски език и 7 ученици в паралелката на български език.

Използване на сайта „Уча се“

С въвеждането на нови учебни програми в четвърти клас, през учебната 2021/2022 година се завършва цикълът на въвеждане на нови учебни програми за преподаване и обучение. Въпреки успешната дигитализация и въвеждането на съвременни учебни помагала, броят на записаните ученици в първи клас рязко пада. Основна причина за това е намаляването на броя на учениците в осми клас на основното училище, в което миналата учебна година завършват 51 ученици. Така Гимназията за първи път след толкова години записва само две паралелки с общо 27 ученици – от тях 16 ученици в паралелката с обучение на сръбски и 11 ученици в паралелката с обучение на български език. Класните ръководители са Йелена Стойкович Стоянов и Ирена Глигоров. Гимназията има общо 171 ученици в 11 паралелки.

Състав по класове и паралелки за учебната 2021/2022

Клас и паралелка	Брой на учениците	Класен ръководител
1-1	20	Йелена Стойкович Стоянов
1-2	12	Ирена Глигоров
1	32	
2-1	17	Снежана Стаменова
2-2	18	Верица Динова
2-3	12	Сунчица Здравкова
2	47	
3-1	16	Боян Стойев
3-2	16	Анита Христова Пенева
3-3	10	Миле Цветков
3	42	
4-1	23	Дивна Стойев
4-2	16	Даниел Стойнев
4-3	12	Митра Симеонов
4	51	
Училище	172	

Заседание на учителския съвет Заседание на учителския съвет

Директори на гимназията

Валчко Ташев

Пръв директор на гимназията. Гимназията няма данни за него. Директор на Гимназията е от 1941 до 1943 г.

Крум Байтошев

Втори директор на гимназията. Гимназията няма данни за него. Директор на Гимназията е от 1943 до 1944 г.

Живко Йорданов Николов

Роден в село Радичевци, община Босилеград. Основно образование завършва в село Райчиловци, прогимназия в Босилеград, а гимназия в Кюстендил. В Белградския университет завършва математика. Директор е на гимназията от 1944 до 1945 г.

Никола Йорданов Николов

Роден е през 1892 г. в село Радичевци. Основно образование завършва в родното си село, прогимназия в Босилеград, гимназия в Кюстендил, а физика и химия завършва в Белградския университет. Директор е на гимназията от 1945 до 1947г.

Ефтим Стойков Митов

Роден е в село Бранковци, община Босилеград през 1905 г. В родното си село завършва първите четири класа на основно училище, прогимназия завършва в Босилеград, а гимназия в Кюстендил. Започва да следва физика и химия в Белградския университет, а завършва в Загребския университет. Директор е на Гимназията от 1947 до 1952 г.

Занко Николов

Роден е през 1927 г. в село Долна Лисина, община Босилеград. В родното си село завършва първите четири класа на основно училище, а основно училище завършва в Босилеград. Средно образование завършва в София през 1946 г. След което завършва висше педагогическо училище в групата за математика и физика в Белград. Директор е на Гимназията от 1952 до 1956 г.

Любен Стойев

Седми директор на Гимназията е Любен Стойев, роден на 10.10.1928 г. в Босилеград, махала Липа. Основно образование и гимназия завършва в Босилеград. Висше педагогическо училище в групата за математика и физика, а след това и Природо-математически факултет завършва в Белград. Директор на гимназията е от 1956 до 1959 г.

Стоян Станков

Роден е през 1934 г. в село Плоча, община Босилеград. Първите четири класа на основно училище завършва в селото си, прогимназия в село Горна Лисина, а гимназия в Босилеград през 1953 г. Завършва Философския факултет към катедрата за Югославска литература в Скопие. Директор е на Икономическото училище тогава в периода от 1959 до 1956 г.

Любен Рангелов

Роден е през 1931 г. в село Горна Лисина, община Босилеград. Основно образование завършва в родното си село, а след това продължава във Враня. Започва Висше педагогическо училище във Враня, а завършва в Димитровград. Директор е на гимназията от 1965 до 1975 г.

Захари Стоянов

Десетият директор на гимназията Захари Стоянов е роден през 1935 г. в Босилеград. Първите четири класа, прогимназия и гимназия завършва в Босилеград. След това завършва Югославска литература във Философския факултет в Скопие. Директор е на гимназията от 1975 до 1977 г.

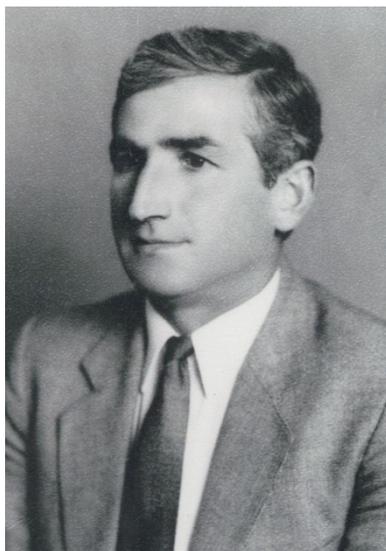
Асен Стойев

Роден е през 1928 г. в село Рикачево, община Босилеград. Първите четири класа на основното си образование завършва в родното си село, прогимназия в село Долно Уйно, Република България, а гимназия завършва в Босилеград. Завършва Висше педагогическо през 1953 г. в Ниш, след което завършва и Факултет по физика през 1975 г. в Белградския университет. Директор е на гимназията от 1977 до 1986 г.

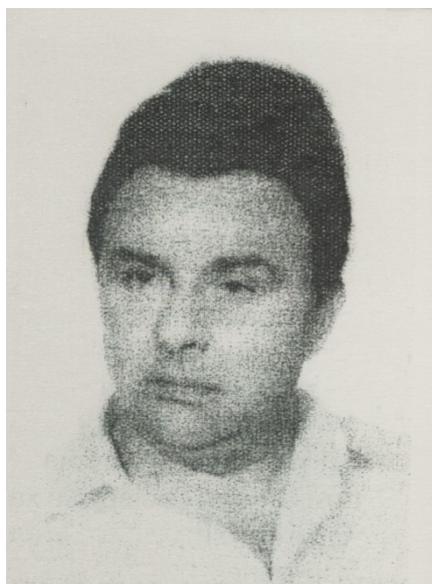
Ганче Василев

Роден е през 1948 г. в село Доганица, община Босилеград. Първите четири класа завършва в родното си село, а основно училище в село Бистар. Гимназия завършва в Босилеград, а Природо-математически факултет към групата за география завършва в Скопие. Директор е на гимназията от 1986 до 1990 г.

Гоне Григоров

Роден е в село Милевци, община Босилеград през 1936 г. Първите четири класа завършва в родното си село, а прогимназия и гимназия в Босилеград. В Скопие завършва Природо-математически факултет към групата за химия. Директор е на гимназията от 1990 до 2001 г.

Антон Тончев

Роден е през 1953 г. в Босилеград. Основно образование и гимназия завършва в Босилеград, а факултета на Софийския университет към групата за физика завършва в София. Директор е на гимназията от 2001 до 2006 г. и от 2010 до 2018 г.

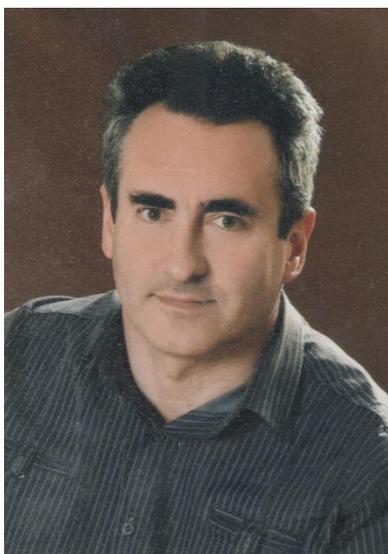
Стоян Величков

Роден е през 1949 г. в село Паралово, където завършва първите четири класа на основно училище. Средно образование и гимназия завършва в Босилеград, а в Скопие завършва Философския факултет към групата за история. Директор е на гимназията от 2006 до 2010 г.

Владимир Григоров

Роден е през 1966 г. в Босилеград. Основно образование и първите два класа на средно профилирано образование завършва в Босилеград. Трети и четвърти клас завършва в гимназията Бора Станкович в Ниш. Специалност Електронно инженерство също завършва в Ниш през 1992 г. Директор е на гимназията от 2018 г.

Преподаватели в Гимназията от основаването ѝ до днес

1. Пенко Новков
2. Филип Горанов
3. Вулчко Ташев
4. Илинка Илиева
5. Васил Младенов
6. Станка Христова
7. Филип Христов
8. В. Божков
9. Божкова
10. Л. Бонева
11. Илинка Антова
12. Крум Байтошев
13. Митрофан Вацески
14. Христина Младенова
15. Ст. Стойнев
16. В. Павлова
17. Никола Йорданов
18. А. Чешмеджиева
19. И.В.
20. Яначко Попов
21. Харалампи Иванов
22. Х. С. Манчев
23. Лазар Станчев

24. М.Цеков
25. Йорданка Костадинова
26. Димитар Костадинов
27. З. Павлов
28. Васил Чавдаров
29. Асен кирилов
30. С. Т.
31. Димитар Цеков
32. Олга Тошева
33. Юла Христова
34. Ветка Стоянова
35. В. Методиев
36. Цветанка Тодорова
37. Илия Арсов
38. Тодорка Белева
39. Елена Крстева
40. Еленка Вацеска
41. Владимир Попов
42. Евтим Митов
43. Иван Керезов
44. Виолета Кацарова
45. Петар Бамбулов
46. Димитар Пенев
47. Николай Кондев
48. Ирина Кирова
49. Ст. Ангелов
50. Васил Пейчев
51. Стойо Ангелов

52. Милорад Найданович
53. Еленка Гегова
54. Станка Николова
55. Милко Михайлов
56. Илия Константинов
57. Милутин Николич
58. Мильо Михайлов
59. Илия Илиев
60. Христо Богданов
61. Елена Крстева
62. Тдорка Васева
63. Ирина Нацова
64. Байтошев
65. Дора Гелева
66. Джордже Игнатович
67. Д. Богданович
68. Аска Филипова
69. Занко Йорданов
70. Лазар Стойнев
71. Славчо Гагулски
72. Стойне Иванов
73. Радка Караджова
74. Райна Андонова
75. Радка Крстева
76. Йован Чирич
77. Видослава Младенова
78. Калистрат Тошев
79. Видослава Венева

80. Иван Иванов
81. Пене Стойнев
82. Асен Чипев
83. Борис Яначков
84. Борис Гелев
85. Симеон Тодоров
86. Асен Стоев
87. С. Михайлов
88. Пене Илиев
89. Владимир Янков
90. Кирил Томов
91. Мария Чипева
92. Ирина Николова
93. Георги Захариев
94. Крум Милков
95. Ванче Иванов
96. Боян Манасиев
97. Олга Тошева
98. Любен Стойев
99. В. Рангелов
100. Добри Рангелов
101. Борис Светозаров
102. Кринка Иванов
103. Димитар Петракиев
104. Милка Петракиева
105. Любен Рангелов
106. Раде Зарев
107. Стефан Божилов

108. М. Сотирова
109. Боян Алексов
110. Лиляна Стойева Стоичкова
111. Роза Стоянчова
112. В. Лазаров
113. Стоян Велинов
114. Д. Илиев
115. Лиляна Иванова
116. Стефан Кръстев
117. Евтим Рангелов
118. Винко Андонов
119. Райна Петрова
120. Костадин Димитров
121. Симеон Григоров
122. Голубина Зарева
123. Стоиценка Стоянова
124. Петар Илиев
125. Гоне Григоров
126. Асен Чипев
127. Прокопи Радованов
128. Стоян Арсов Станков
129. Стоян Захариев
130. Раде Костадонов
131. Драган Стоименов
132. Александар Митов
133. Зоран Такев
134. Милан Стоев
135. Любинка Стаменова

136. Драган Стоев
137. Рада Иванчева
138. Д. Стоянов
139. Костадин Димитров
140. Иван С. Иванов
141. Спаско Спасков
142. Живка Тодорова
143. Кръста Стоянов
144. Иван С.Иванов
145. Златка Евстратиева
146. Душанка Тодорова
147. Боривойе Тодоров
148. Крум Милков
149. Станоя Тодоров
150. Елка Станкова
151. Елица Чипева
152. Еленка Владимирова
153. Ванче Богоев
154. Миомир Тодоров
155. Драгиша Миливоевич
156. Сречко Димич
157. Ганче Василов
158. Мага Димчова
159. Виолета Александрова
160. Миланка Захариева
161. Винко Николов
162. Златка Николова
163. Александар Драгойлович

164. Тачко Стоимиров
165. Самир Мухайдес
166. Иван Алексов
167. Стоян Анастасов
168. Стоян Величков
169. Никола Александров
170. Ранка Пенева
171. Славчо Анастасов
172. Васил Божилов
173. Анка Стойнева
174. Драгослав Новкович
175. Радойица Милошевич
176. Божен Пивац
177. Борка Михайлова
178. Пене Димитров
179. Антон Тончев
180. Добрила Любенович
181. Боян Голубов
182. Никола Цветков
183. Александар Александров
184. Миряна Ташич
185. Милка Стоянова
186. Марика Велчева
187. Стефан Димитров
188. Павлина Арсова
189. Верка Величкова
190. Боянка Станчева
191. Славица Живкович

192. Васил Василев
193. Вера Костадинова
194. Данка Стоянова
195. Славчо Динов
196. Владимир Стоев
197. Бранислав Спасич
198. Данка Константинова
199. Любиша Илич
200. Славчо Нилоков
201. Любинка Глигорова
202. Цона Таскова
203. Верица Ризова
204. Ванче Йованчов
205. Верица Стаменкович
206. Винко Иванов
207. Снежана Стаменова
208. Весна Крайошкова
209. Стефан Димитров
210. Станислав Тодоров
211. Дтанка Тонева
212. Раде Спасов
213. Ясминка Тасева
214. Митра Симеонова
215. Валентина Христова
216. Вера Стоева
217. Владимир Григоров
218. Боян Стойев
219. Катица Глигорова

220. Владимир Б.Стоилков
221. Анета Митова
222. Анани Накев
223. Зоран Атов
224. Тня Божилов
225. Методи Николов
226. Винко Васев
227. Любица Стоилкович
228. Анка Арсова
229. Весна Величкова
230. Стефан Андонов
231. Димитар Димитров
232. Валентина Христова
233. Елена Жижова
234. Ненад Миладинов
235. Сотирка Божилова
236. Мича Асенов
237. Жаклина Младенович
238. Любинка Рдованова
239. Деян Миленов
240. Снеж Стоилкович
241. Перица Пенев
242. Лиляна Антимова
243. Миле Цветков
244. Зора Чипева
245. Зорица Тодорова
246. Евгения Миланова
247. Ирена Сотирова

248. Сунчица Здравкова
249. Гордана Божилов
250. Анита Христов
251. Зоран Стоянов
252. Силвия Тодорова
253. Раде Венев
254. Васил Йорданов
255. Нена Василова
256. Йелена Стойкович
257. Весна Андонов
258. Александар Златков
259. Драгана Симеонова
260. Марина Станчев
261. Дивна Стойев
262. Даниел Стойнев
263. Аница Арсова
264. Мария Михайлович
265. Лела Йорданов
266. Митко Николов
267. Сладжан Дончев
268. Сандра Вучкович
269. Лазар Стойнев
270. Горан Младенов
271. Владица Николов
272. Борислав Божилов
273. Владица Митов
274. Борис Чипев
275. Марийела Рангелов

- 276. Наташа Стойев
- 277. Йелена Младенов Захарийев
- 278. Снежана Иванов
- 279. Марина Якимов
- 280. Оливера Евтимов
- 281. Милена Миленов
- 282. Сладжана Ангелов
- 283. Йовица Гигов
- 284. Любиша Пенев
- 285. Радица Велинов Миткова
- 286. Мирослав Александров

Пенсионери – преподаватели в нашето училище

Антон Тончев

Роден съм през 1953 г. в Босилеград. Историята на гимназията за мен започва от първите средноучилищни дни, когато като ученик посещавах гимназията. Точно знанието, придобито в гимназията, оказва решаващо влияние върху по-нататъшното ми образование. След като завърших гимназия, записах Природо-математически факултет, катедра приложна физика, със специализация квантова електроника – технология и лазерно приложение в университета “Климент Охридски“ в София. След дипломирането си се върнах се в Босилеград и започнах работа в гимназията като преподавател по физика. Гимназията мога да нарека свой втори дом, а за това свидетелства целият ми работен живот. Въпреки че бях приет да работя в Института за приложна физика в Белград, реших да започна работа в Гимназията в Босилеград. По стечение на обстоятелствата останах да градя кариерата си в нея.

Като се върна към периода, в който работих като учител, смятам, че съм постигнал запомнящи се резултати, следвайки основните принципи за това как да учиш и възпитаващ децата. За това дължа благодарност на моите учители.

Смятам, че като директор постигнах даже по-голям успех. В подкрепа на това ще изтъкна няколко важни събития, с които особено се гордея. По време на своя мандат успешно завърших току-що започнатата реконструкция на сградата и осигурих средства за пълно оборудване на класните стаи и кабинети. С това създадохме много добри условия за качествено образование. Като най-голям успех смятам това, че през 2014 година открих паралелка на български език, след прекъсване от 65 години, благодарение на подкрепата на целия колектив. Бих изтъкнал и това, че организирах тържество по повод 75 години от основаването на гимназията, на което присъстваха министрите на образованието на Р България и Р Сърбия. За всички успехи, които съм постигнал, съм изключително благодарен на колектива на гимназията и на тяхната безрезервна подкрепа.

Виолета Александрова

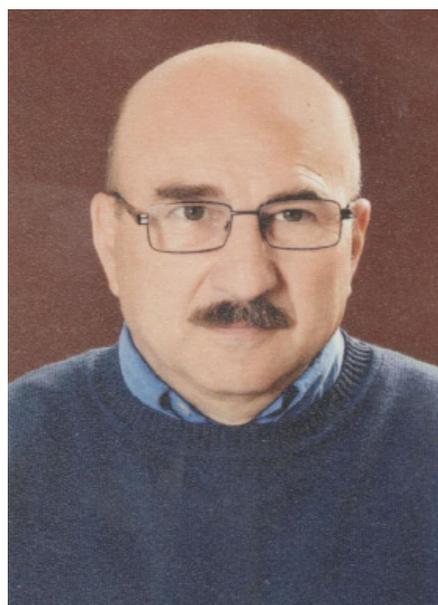
Казвам се Виолета Александрова. Родена съм на 13.12.1949 година в град Свети Николе, Република Северна Македония. По-късно с родителите си се преселих в Скопие, където завърших основно образование и гимназия. Образованието си продължих в Прородо-математическия факултет към групата приложна химия в Скопие. Дипломирах се и получих званието инженер-химик. Първата ми работа беше в Образователния център „Иван Караиванов“ в Босилеград като преподавател по химия. Междувременно се дипломирах в Химическия факултет в Скопие в групата учител по химия и получих званието дипломиран учител по химия. Целият си работен живот прекарах в Босилеградската гимназия, по-точно от 1976 до 2015 година, когато се пенсионирах. Преподавала съм на 39

набора, сред които е имало и ученици, които са получили високи звания и са станали доктори на науките. Работният си живот прекарах без да използвам нито един ден болничен ден. Омъжена съм и съм майка на две дъщери, от които имам три прекрасни внуци и един внук. В момента живея в Босилеград, Нови Сад.

Станислав Тодоров

Роден съм през 1952 г. в Босилеград. Основно училище и гимназия завърших в родното си място. Филологически факултет с руски език и литература към катедрата за славистика завърших в Белград през 1976. През 1975 като част от международен обмен на студенти, прекарах един месец в Ленинград и Москва. В периода от 1976 до 1991 работих като учител по руски в Ковачица. През 1991 г. се върнах в Босилеград и започнах работа в гимназията. За моята отдаденост в учителската работа и преподаване свидетелстват успехите на моите ученици на републикански, федерални, както и на международни състезания по руски език.

Еленка Боянова Владимирова

Аз, Еленка Боянова Владимирова, съм родена на 02.10.1949 г. в село Горна Лисина в многочленно семейство. Основно образование завърших в родното си село. От 1963 до 1968 г. бях ученик в гимназията в Босилеград. След завършено средно образование продължих обучението си в София, в Република България. Следвах в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Факултет славянска филология, специалност Българска филология. След дипломирането си през 1972 година започнах работа в гимназията в Босилеград и тук прекарах целия си работен живот до пенсионирането. Омъжена съм, майка съм на две деца, син и дъщеря. В личен и професионален план съм осъществена като учител, съпруга, майка и домакиня, а това е много за една жена.

Златка Николова

Родена съм през 1947 г. в село Топли Дол, община Сурдулица. Основно образование завърших в родното си село и в Горна Лисина, а гимназия в Босилеград. След като завърших гимназия, записах Философски факултет в Скопие към катедрата Югославска филология и Сърбохърватски език, където се дипломирах. Започнах да работя като абсолвент в Машинното училище в Босилеград (в паралелка на Машинния център във Враня) през 1972 година. През септември месец 1976 г. машинното училище и гимназията се обединиха в Образователен център. От тогава та чак до пенсионирането си, през август 2005 година, работих в гимназията.

Доктори на науките, ученици на нашето училище

Академик Йордан Захариев

Академик и дописни члан БАН-а и, сигурно, најзначајнија личност коју је дао Босилеград крајем 19. и почетком 20. века. Рођен је 03. марта 1877. у Босилеграду. Прва четири разреда основне школе и прогимназију завршава у родном месту а гимназију у Ћустендилу. Године 1897. уписује Филолошки факултет у Софији и исти завршава у редовном року. Постаје наставник Гимназије у Босилеграду а касније се премешта у Ћустендил. Захариев проучава географију и његово најпознатије дело је Босилеградско крајиште које објављује 1912. године. Јордан Захариев као учитељ, географ, етнограф био је и биће пример доброте и хуманости младима из Босилеградског краја. Умро је 08. маја 1965. године.

Професор Емануил Попдимитров

Роден е на 5 ноември 1885 година в село Груинци, община Босилеград. Основно училище завършва в село Извор, а след това продължава образованието си в Кюстендил. Като учител започва да пише стихове. С желание да разшири знанията си напуска училището и се записва в Софийския университет. Започва да следва литература в Монпелие, Франция, а след това завършва Философия и литература във Фрайбург, Германия. Освен с литературното си творчество е бил известен и като преводач, защото е знаел 12 езици. Емануил Попдимитров умира на 23 май 1943 г. в София.

Проф. д-р Кирил Стойнев Харалампиев

Роден е през 1933 г. в Босилеград. Основно училище, прогимназия и гимназия завършва в Босилеград. След което завършва Медицински факултет в Скопие като специализира „Уши, нос, гърло“. Работи като лекар във ВМА в Белград. Има повече от 150 професионални научни трудове, публикувани в страната и чужбина. Бил е член и рецензент в различни комисии за защита на десетки докторски и магистърски дисертации. Член е на Световното дружество на оториноларинголозите. През 1990 година е избран за началник на клиниката на ВМА.

Доктор Любомир Мирчев Стоянов

Роден е в село Сухи Дол. Първите четири класа на основно училище завършва в селото си, а средно училище в село Клисера. Гимназия завършва в Босилеград през 1959 г. През 1964 г. завършва Медицински факултет в Белград като студент на випуска. Като лекар започва да работи в Аранджеловац. Специализация в областта на педиатрията започва в Белград, а завършва в Канада. След завръщането си в Белград става професор в Медицинския факултет. Публикувал е повече от десетина научни трудове в областта на генетиката както в страната така и в чужбина.

Професор д-р Дойчин Стефанов Дойчинов

Роден е през 1927 г. в Босилеград. Основно училище завършва в Босилеград, а гимназия през 1944 г. в Кюстендил. През 1950 година се дипломира в Медицинския факултет в София, където завършва магистратура, а след това и докторантура. През 1962 г. се премества в Белград, а след това в Ниш, където в Медицинския факултет, като професор, основава Институт за патология, където бил на чело. Умира през 2004 година в Белград, а е погребан в Босилеград.

Професор д-р Леонид Стоименов

Роден е през 1967 г. в Босилеград. Основно училище и гимназия завършва в Босилеград, а Факултет по електронно инженерство в Ниш през 1992 година. През 1997 г. получава магистърска степен, а през 2003 г. докторска степен. Автор е на десетки научни и специализирани трудове, публикувани в страната и чужбина. Член е на международни организации и асоциации. От 2014 г. е редовен професор във Факултета по електронно инженерство в областта Компютърни науки.

Най-добри ученици в периода от 2003 до 2021 година

Босилеградската гимназия е училище, което може да се похвали с изключителни резултати, но и с изключителни личности. Ако не бяха надарените и успешни личности, нямаше да има и изключители резултати. В периода от 2003 г. до днес през гимназията са минали голям брой ученици, които са оставили следа в цялата страна, но и извън границите на Сърбия. От всички ученици ще изтъкнем най-добрите от всеки випуск – ученици на випуска.

Ученик на випуска 2003/04 година – Анита Стоилков

Анита Стоилков е родена в Босилеград, където завършва основно училище, а след като завършва гимназия в родния си град, записва Факултет по строителство и архитектура, в който постига изключителни резултати. Дипломира се през 2011 година като студент с най-висока оценка в целия випуск и получава три признания за най-добър студент на випуска. По време на следването си завършва семестър в университета в Мисури, Колумбия, в рамките на програма за обмен на студенти, който се финансира от страна на Американската агенция за международно развитие. След дипломирането си записва докторантура във Факултета по архитектура в Белград и работи по докторска дисертация в областта на урбанизма. Още по време на следването си се ангажира в много архитектурни проекти: работила е като студент-демонстратор на факултета, завършва стаж в Полша, работи и в строителната инспекция на град Ниш, както и в проектното бюро „Конески“. Проектант е на различни архитектурни проекти на жилищни и офис сгради и обществени обекти. Получава много стипендии и награди. Публикувала е десетки научни трудове на местни и международни конференции, участва в научни списания. Член е на камарата на инженерите в Сърбия, на Дружеството на архитектите в Ниш, Менса и на други организации. Омъжена е, има две дъщери. Живее и работи в Ниш.

Ученик на випуска 2004/05 година – Драган Алексов

Драган Алексов е роден на 13.12.1986 г. в Сурдулица. Основно училище завършва в Босилеград като отличник и ученик на випуска, а след това записва гимназия в Босилеград, която завършва също така като отличник и ученик на випуска. През 2005 година записва Факултет по медицина в Ниш- към групата медицина, а следването си завършва през 2012 година със средна оценка 8,77. В момента работи като общопрактикуващ лекар в ДЗ Босилеград.

Ученик на випуска 2005/06 година – Нина Миленов

Нина Миленов е родена в Босилеград. В родния си град завършва основно училище и гимназия, а след завършено средно училище записва Факултет по журналистика и медии в Софийския университет в София. Още като студент започва да работи и чрез студентски обмен в рамките на програмата Workandtravel отива в САЩ за няколко месеца, а по-късно, до дипломирането си, работи в София като оператор в кол център. След като завършва следването си, се връща в родния си град, където е доброволец в радио-телевизия Босилеград около две години. Известно време след това работи като преводач на свободна практика. В момента живее в Белград и работи в чуждестранна софтуерна компания на позицията ръководител на проекти. Говори четири езика.

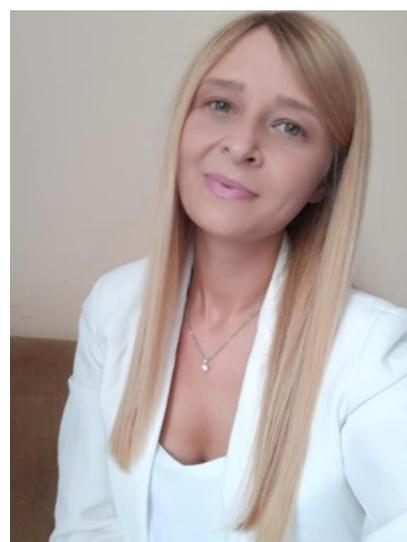
Ученик на випуска 2006/07 година – Василий Цветков

Василий Цветков е роден на 25.04.1988 година в Ниш. Основно и средно образование завършва в Босилеград като отличник и ученик на випуска. През 2007 г. записва Факултет по строителство на ГАФ в Ниш. Завършва бакалавърска и магистърска степен редовно със средна оценка 8,93. В последната година на Основните академични изследвания получава държавна стипендия като един от 1000 най-добри студенти в Сърбия. Веднага след дипломирането си е приет на работа в строителната фирма “EuroAliance” в София. Женен е, има две деца. В момента работи като технически директор в строителната фирма „УГЦ“ д.о.о. в Белград.

Ученик на випуска 2007/08 година – Нена Велинов

Нена Велинов, доктор на химическите науки, е родена на 11.09.1989 година в Босилеград, където завършва основно образование с отличен успех и е носител на Вукова диплома. Висше образование следва в катедрата по химия на Природо-математическия факултет в Ниш; записва през 2008 година и го завършва през 2011 г. със среден успех 9,53 и получава званието химик. През 2012 година получава специално признание от Сръбското химическо дружество за изключителен успех по време на следването си. В същия факултет записва магистратура през 2011 година. Магистърската си теза със заглавие «Биосорбент на база на касантановата кора *Lagenaria Vulgaris*; приложение за отстраняване на $Cu(II)$ йони от водата», защитава на 16.10.2013 г. с оценка 10 и завършва магистърска степен с оценка 9,85 и получава званието магистър-химик.

Фондът „Ана Бйелетич и Иван Маркович“ я провъзгласява за най-добър студент в отдел химия през учебната 2012/2013. В същия факултет записва докторантура през 2013 година и взема всички изпити с оценката 10. Защитава докторска дисертация със заглавие: „Синтез, характеризирани и приложение на биосорбенти на база на различни лигноцелулозни материали, химически модифицирани с A1203” и на 19.09.2019 г. получава званието Доктор на химическите науки. През 2020 година получава стипендия от Министерството на просветата, науката и технологическото развитие за съфинансиране на обучението след докторантура, което осъществява в Немическия институт в Любляна, Словения в периода от септември 2020 година до декември 2021.

Работи в Природо-математическия факултет в Ниш като научен сътрудник и е ангажирана в провеждането на практически занятия по учебните предмети в Катедрата по приложна химия и химия на околната среда. С цел популяризиране на катедрата по химия е била част от екипа на демонстратори на научния фестивал «Наука није баук» в периода от 2013 г. до 2018 г. и в „Нош на изследователите“, който се финансира от програмата ХОРИЗОНТ 2020 в периода от 2014 до 2019 година.

Член е на Сръбското химическо дружество и на Международното дружество по електрохимия.

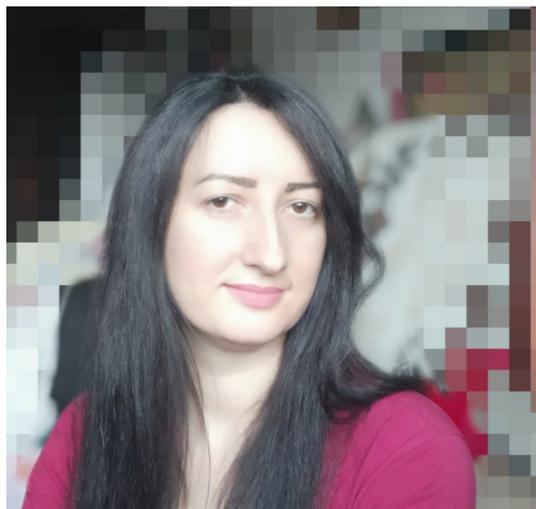
Ученик на випуска 2008/2009 година – Борис Стоилков

Борис Стоилков е роден на 4 август 1990 г. Получава средно образование в босилеградската гимназия, която завършва през 2009 година. По време на средното си образование участва в програма за обмен на ученици като стипендиант на Стейт Отдела в САЩ в продължение на една година. Дипломира се в Медицинския факултет в Белград през юни 2015 година. След като завършва стажа и взема държавния си изпит, работната му кариера започва в Германия, където от 2016 година работи като лекар със специализация по урология. В момента учи за докторска степен в Медицинския факултет в Есен в областта на урогенитална хирургия. Член е на дружеството на уролозите в Германия, както и на Европейската асоциация на уролозите. Живее в Дюселдорф, женен е и има едно дете.

Ученик на випуска 2009/10 година – Емилия Миланов

Емилия Миланова е родена на 14.02.1991 година в Крива Паланка, Р. Македония. Основно училище завършва в село Бистър (2006), а гимназия завършва в Босилеград през 2010 г. като отличник и ученик на випуска. След това записва Икономически факултет в Медведжа, дипломира се през 2014 г. и получава титлата Дипломиран икономист. В момента живее в село Бистар, Босилеград и работи в мината Босил Метал.

Ученик на випуска 2010/11 година – Оля Стаменов

Оля Стаменов е родена на 4 септември 1992 в Сурдулица. Основно и средно образование завършва в Босилеград. През цялото си образование е отличен ученик. На края на основното училище получава Вукова диплома, която я подтиква, както тя казва, да учи и напредва още повече. Така е провъзгласена за ученик на випуска. През 2011 година записва Фармацевтичен факултет в София, където се дипломира като редовен студент през 2016 г. Бързо след дипломирането си намира работа и до днес работи като магистър по фармация. Неотдавна се е омъжила и живее в София. Напомня, че никога няма да забрави родния си град Босилеград и винаги ще се връща с радост, защото с него я свързват само хубави спомени.

Ученик на випуска 2011/12 година – Ирена Стаменков

Ирена Б. Стаменков е родена на 25 октомври 1993 година в Сурдулица. Завършва основно училище „Георги Димитров“ през 2008 г. в Босилеград, а след това записва гимназия в същия град. Завършва я през 2012 г. като отличник и ученик на випуска, а след това, същата година, записва висше образование в Строително-архитектурния факултет в Ниш със специалност Архитектура. Следването си завършва през 2016 г. и получава званието – Дипломиран инженер по архитектура (архитект). Същата година записва магистърска степен, която завършва през 2017 г. със средна оценка 9,67 и получава званието – Магистър инженер по архитектура (магистър-архитект). По време на следването си участва в многобройни конкурси, на които постига значителни резултати. След като завършва стажа си, започва да работи в архитектурното бюро „Кубирон“ в Ниш, където работи по многобройни проекти както в страната, така и в чужбина.

Ученик на випуска 2012/13 година – Мая Григоров

Мая Григоров е роден на 30.07.1994 година. Завършва основно училище „Георги Димитров“ в Босилеград през 2009 г. като отличник и ученик на випуска. Същата година записва гимназия в Босилеград, която завършва през 2013 г. също като отличник и ученик на випуска. По време на четиригодишното гимназиално образование придобива знания, които много ѝ помагат в по-нататъшното образование. Записва да следва Фармация в Медицинския факултет в Ниш през 2013 г., а се дипломира през 2018 г. със средна оценка 9,47. По време на следването си получава стипендия от Министерство на просветата, науката и технологическото развитие, както и стипендия от Фонда за млади таланти Доситей. През 2018 г. записва докторска степен по Фармация в същия факултет. В момента е трета година в подготовката за придобиване на докторска степен и е ангажирана като стипендиант в проекта на Министерството на просветата, науката и технологическото развитие.

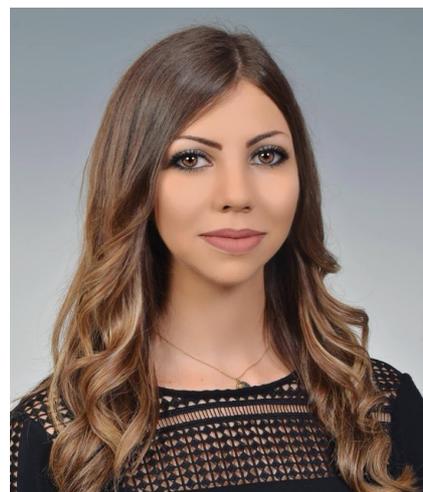
Ученик на випуска 2013/14 година – Данийел Алексов

Данийел Алексов е роден на 18 май 1995 година във Враня. Първите два класа на основното образование (от 2002 до 2004) завършва в с. Бистър, а след това учи в основното училище в Босилеград. През 2010 г. продължава образованието си в гимназията в Босилеград. След завършено средно образование през 2014 г. записва Софтуерно инженерство в Електронния факултет на Университета в Белград. Науката и техниката обиква още в детството си. Винаги го е интересувало какво възраст представляват технологиите, а един от важните моменти в неговия живот е, когато разбира какви световите могат да се създадат с помощта на компютър. Така много рано намира своето призвание. В момента работи в Белград на позицията C++ програмист в Убисфорт – една от най-големите софтуерни компании на пазара за видео-игри. Свободното си време използва за четене, физически активности, слушане на музика и ходене на кино и театър.

Ученик на випуска 2014/15 година – Катарина Наков

Катарина Наков е родена на 17.01.1997 година. Детството си прекарва в родния си град Босилеград, където завършва основно училище „Георги Димитров. Като ученик в основното училище участва на многобройни състезания, както и в извънкласни дейности и постига забележителни резултати. Това училище завършва през 2011 г. като носител на Вуковата диплома. Средно образование завършва през 2015 г. също в Босилеград като отличник и ученик на випуска. Като ученичка в гимназията участва на многобройни републикански състезания. Образованието си продължава в София, където записва Фармация във Фармацевтичния факултет към Медицински университет София. За този си успех тя отдава благодарност на средното училище, където се заражда интереса ѝ към тази специалност, която в последствие става призвание на живота ѝ. Следването си завършва през 2020 г. като най-добър студент на випуска (2015-2020) и е носител на наградата „Златен Гален“. След завършване на магистърска степен започва да работи във фирма за изследване и развитие на лекарства (Research and Development – R&D) в София.

Ученик на випуска 2015/16 година – Драгана Стойнев

Драгана Стойнев е родена през 10.08.1997 във Враня, основно и средно образование завършва в Босилеград като носител на Вуковата диплома и ученик на випуска. Участва на много състезания, групови дейности и в много други училищни и извънучилищни дейности. Образованието си продължава на Електронния факултет, в Университета в Ниш, специалност компютърни науки (рачунарство и информатика). По време на следването си получава много признания и стипендии за най-добри студенти. Бакалавърска

степен завършва редовно със среден успех 9,88 и оценката 10 на дипломната работа на тема: “Суперразделителна способност за използване в микроскопия със структурно осветление”. Продължава магистърска степен на същия факултет специалност софтуерно инженерство. В момента работи като инженер изследовател в областта на компютърното зрение и машинно обучение за приложение в медицината и дигиталната хистопатология и е ангажирана като професионален консултант в изследователския институт Reveal Biosciences в Сан Диего. През свободното време се занимава с планинарство, плуване и четене на руска литература на оригинален руски език.

Ученик на випуска 2016/17 година – Александар Христов

Александар Христов е роден на 06.03.1999 г. в Сурдулица. ОУ „Георги Димитров“ завършва като носител на Вуковата диплома. Участник е на много областни състезания по математика, биология, междуобщински състезания по рецитиране и семинари. Носител е на 2. и 3. Място на държавните състезания по български език. Завършва гимназия в Босилеград като ученик на випуска. По време на образованието си в гимназията продължава със участието на много състезания и групови дейности. Участник е в семинара по антропология в Научната станция Петница. След успешно положен приеман изпит в три факултета на Университет в Белград, образованието си продължава във Факултета по Фармация. В момента е

на последната година от следването си със среден успех 9,26. Автор е на два научно-изследователски труда от областта хуманна биология. В свободното си време играе тенис, учи чужди езици и е любител на списанието National Geographic.

Ученик на випуска 2017/18 година – Бояна Дончев

Бояна Дончев е родена на 04.05.1999 г. във Враня. Първите четири класа завършва в село Райчиловци, където в момента живее с баща си Борча, майка Оливера и по-малкия си брат Неманя. От пети до осми клас учи в основното училище в Босилеград. Носител е на Вуковата диплома. През 2014 година записва гимназия от общ тип. По време на цялото си образование показва склонност към литературата, чуждите езици и биологията. От успехите, които постига по време на средното си образование, може да се изтъкне Републиканското състезание по български език, на което печели 1-во място през три поредни години. Гимназия завършва като отличник и ученик на випуска. В момента следва в трети курс в Медицинския факултет в София.

Ученик на випуска 2018/19 година – Стефан Митов

Стефан Митов е роден на 7 януари 2001 г. Основно училище завършва в Босилеград. Образованието си продължава в босилеградската гимназия. Като гимназиален ученик участва много пъти на областни състезания по математика както и на състезанието, което организира Математическото дружество „Архимедес“. Завършва гимназията в Босилеград като отличник и ученик на випуска. От 2019 г. следва в Техническия университет в София.

Ученик на випуска 2019/20 година – Анджела Митов

Анджела Митов е родена в Босилеград на 10.07.2001 г. Основно и средно училище завършва в родния си град като отличник и ученик на випуска, след което продължава образованието си в Юридическия факултет в Университета в Ниш. С радост си спомня за времето, прекарано в гимназията, и твърди, че знанието, получено в тази институция, ѝ е било от голяма полза при полагането на приемния изпит, а работните навици и умения, придобити в гимназията, улесняват подготовката при текущите ѝ изпити и овладяването на материала. От голяма полза ѝ е опитът от различните състезания, на които е участвала. Що се отнася до факултета тя казва: „Намерих себе в тази област; открих много интересни професии, които предлага дипломата на Юридическия факултет, така че времето ще покаже какво ми подхожда най-много“.

Ученик на випуска 2020/21 година – Кристиян Иванов

Кристиян Иванов е роден на 5 февруари 2003 г. в Босилеград. От малък показва интерес към книгите и знанието и още преди да тръгне на училище вече знае да чете и пише. Неговият образователен път започва в село Бресница, където завършва първите четири класа на основно училище, а след това продължава обучението си в Босилеград, където завършва още четири класа на основно училище с отличен успех като първенец и ученик на випуска. Съвсем логично учи и в гимназията в Босилеград. Като гимназиален ученик участва на многобройни състезания и групови дейности и според него по този начин придобива огромен опит, който ще му бъде от полза в бъдеще. Гимназията завършва като отличник и ученик на випуска. Същата година записва да следва специалност Компютърно и софтуерно инженерство в София. Освен науката Кристиян обича да слуша музика, да чете художествена литература, да се рови в интернет и е голям любител на футбола.

Всички изброени ученици на гимназията, както и много други, които не са

споменати тук, са получили огромно знание в училището ни, което им е дало възможност успешно да продължат образованието си и да станат проспериращи хора. Именно те са истинско свидетелство, че образованието в Босилеград е на високо равнище, а работата на гимназията, по всички стандарти, е успешна. Тези успели хора дават мотивация, но едновременно поставят и изисквания пред преподавателския състав в гимназията да продължава трудолюбиво и успешно с работата си.

Успехи на учениците на републиканските състезания

Нашите ученици сега вече традиционно и активно участват в много конкурси и състезания, на които постигат запомнящи се резултати. В тази връзка трябва да се изтъкне състезанието „Мислиша“ както и „Смотра.... – Тител“, където нашите ученици всяка година получават награди и първи места. С гордост изтъкваме и републиканското състезание по български език, където нашите ученици всяка година показват високи знания и печелят първи места.

Учениците на гимназията редовно участват и постигат значителни резултати на състезанията по: английски език, руски език, сръбски език и литература, физическо възпитание, математика. В този контекст, като представители на прилежна и усърдна работа, изтъкваме:

Успех на учениците на републиканското състезание по руски език под ръководството на професор Станислав Тодоров:

- Небойша Милков, трето място (1995)
- Мая Стойнев, второ място (2002)
- Анита Стоилков, трето място (2004)
- Нина Миленов, първо място (2006)
- Оля Стойнев, четвърто място (2007)
- Ивана Миланов, второ място (2008)
- Оля Стаменов, второ място (2011)

Успех на учениците на републиканското състезание по сръбски език под ръководството на професор Данийел Стойнев:

- Анджела Митов, трето място (2018)
- Драгана Станойев, трето място (2019)

Ученици в Гимназията през учебната 2021/2022 година

I-1

1. Хелена Анастасов

2. Ивана Васев

3. Михайло Величков

4. Кристиан Демиревски

5. Андрия Евтимов

6. Петар Зарев

7. Никола Захарийев

8. Йована Иванова

9. Виктрия Младенов

10. Миляна Николов

11. Мария Рангелов

12. Бояна Стаменов

13. Милица Станойков

14. Габрийел Стойнев

15. Никола Стойчев

16. Адрияна Тасев

17. Александар Тасев

18. Кристина Тодоров

19. Милян Цеков

I-2

1. Таня Андонов

2. Бранко Васев

3. Данило Васев

4. Милица Иванова

5. Никола Миланов

6. Ясмина Митов

7. Яна Ников

8. Сашка Петков

9. Давид Рангелов

10. Анастасия Стоянов

11. Ана Стойнев

12. Игор Цветков

II-1

1. Андонов Винко

2. Теодора Андонов

3. Михайло Василев

4. Драгана Гонев

5. Ненад Гонев

6. Тияна Гошев

7. Наталия Димитриевич

8. Дарио Иванов

9. Мария Йовчев

10. Денис Йорданов

11. Ивана Костадинов

12. Лиля Костова

13. Маша Пенев

14. Андрия Стоилков

15. Сара Тошев

16. Лука Христов

17. Дарян Цеков

II-2

1. Милян Анастасов
2. Татьяна Апостолов
3. Андрияна Борисов
4. Ясна Васева
5. Анастасия Василев
6. Марио Велинов
7. Бояна Владимиров
8. Магдалена Гонев
9. Миодраг Занев

10. Йована Иванов
11. Владлица Костадинов
12. Влада Методийев
13. Денис Миланов
14. Мери Михалков
15. Кристиан Николов
16. Марко Николов
17. Мария Петков
18. Исидора Стоименов

II-3

1. Сара Велинов

2. Йелена Давитков

3. Данийел Занков

4. Андрияна Илиев

5. Игор Йорданов

6. Сандра Миладинов

7. Наталия Миткова

8. Владан Митрев

9. Йована Станойков

10. Перица Стоянов

11. Братислав Стойименов

12. Тамара Христова

III-1

1. Кристина Анастасов
2. Михайло Арсов
3. Габриела Гонев
4. Тияна Евтимов
5. Кристина Ивков
6. Ксения Янев
7. Кристина Йовев
8. Виктория Йорданов

9. Велко Мицов
10. Наталия Неделкович
11. Лука Николов
12. Бояна Радованов
13. Предраг Станкович
14. Алек Стоименов
15. Нинослав Стоименов
16. Александара Стоянов

III-2

1. Давид Апостолов

2. Ивана Борисов

3. Стефана Васев

4. Марина Гонев

5. Деян Димитров

6. Анастасия Зарев

7. Саня Йованович

8. Александар Лазаров

9. Анита Митов

10. Драгана Митов

11. Йелена Митов

12. Бояна Станков

13. Рашко Стоименов

14. Дария Тасев

15. Йелисавета Тодоров

16. Ева Цветков

III-3

1. Милица Александрова
2. Димитар Григоров
3. Михаела Григорова
4. Виктория Занев
5. Таня Иванов

6. Стефан Костов
7. Радица Стойков
8. Алекса Стойнев
9. Анджела Стойнев
10. Марко Тошев

IV-1

1. Анджела Аначков
2. Александар Божилов
3. Михайло Глигоров
4. Дарко Димитров
5. Мартин Дионисийев
6. Йован Занев
7. Анджела Захарийев
8. Исидора Иванов
9. Андрей Кирилов
10. Славица Миладинов
11. Денис Митов

12. Миляна Митов
13. Мила Митрев
14. Валерия Николов
15. Миляна Николов
16. Саня Николов
17. Никола Постолов
18. Марияна Стаменков
19. Емилия Стаменова
20. Милован Станчев
21. Дария Стойчев
22. Даниел Христов
23. Андрияна Цеков

IV-2

1. Александра Бойков

2. Деян Василев

3. Миляна Василев

4. Санела Владев

5. Андрияна Владимиров

6. Габриела Георгиев

7. Анджела Якева

8. Манойло Янев

9. Мария Костадинов

10. Деян Любенев

11. Стефан Пенев

12. Анджела Петров

13. Борис Стоянов

14. Димитар Стойнев

15. Андрияна Стойчев

16. Ана Христов

IV-3

1. Дамнян Александров
2. Анастасия Василев
3. Кристина Георгиева
4. Димитар Димитров
5. Боян Зарев
6. Бояна Зарева

7. Тамара Захариева
8. Игор Йованчов
9. Анджелка Неделков
10. Александра Николов
11. Анелия Станков
12. Михайло Христов

Работещи в гимназията през учебната 2021/2022 година

Владимир Григоров, директор на училището

Йелена Стойкович Стоянов, преподавател по сръбски език

Даниел Стойнев, преподавател по сръбски език

Анита Христова Пенева, преподавател по български език

Марийела Рангелов, преподавател по български език

Ирена Глигоров, преподавател по английски език

Сандра Вучкович, преподавател по английски език

Драган Дионисийев, преподавател по английски език

Митра Симеонов, преподавател по руски език

Марина Якимов, преподавател по руски език

Снежана Иванов, преподавател по руски език

Верица Динова, преподавател по изобразително изкуство

Горан Младенов, преподавател по музикална култура

Евгения Миланова, психолог

Перица Пенев, преподавател по философия

Сунчица Здравкова, преподавател по история

Йовица Гигов, преподавател по история

Владица Николов, преподавател по география

Снежана Стаменова, преподавател по биология

Мирослав Александров, преподавател по биология

Дивна Стойев, преподавател по химия

Сладжана Ангелов, преподавател по химия

Вера Стоянова, преподавател по математика

Миле Цветков, преподавател по математика

Борислав Божилов, преподавател по математика

Боян Стойев, преподавател по физика

Митко Николов, преподавател

Владица Митов, преподавател по физическо възпитание

Борис Чипев, преподавател по физическо възпитание

Лазар Стойнев, преподавател по гражданско възпитание

Зоран Стоянов, преподавател по вероучение

Александра Станчев, библиотекар

Зорица Жижова, секретар на училището

Силвия Годорова, счетоводител

Васил Йорданов, огняр

Лиляна Антимова, помощен работник

Зора Чипева, помощен работник

Лела Йорданова, помощен работник

Колектив на Гимназията 2021/2022

Благодарности

Благодарим на Националния съвет на българското национално малцинство в Сърбия за финансовата подкрепа за печатането на монографията.

Благодарим на всички, които взеха участие в работата и допринесоха за създаването на монографията.

Голям принос със своите преводи от български на сръбски език имат преподавателите: Ирена Глигоров, Дивна Стойев, Миле Цветков, Митра Симеонов, Боян Стойев, Вера Стоянова, Мариела Рангелов, Перица Пенев и Владица Николов.

Скъпоценна помощ в изработката на монографията оказаха и Верица Динова, Евгения Миланова, Александра Станчев, Зорица Жижова и Силвия Тодорова.

Благодарим и на всички ученици на випуска, които също имат своя принос при изработката на монографията.

Благодарим и на нашите учители (сега пенсионери), които се отзоваха на нашия призив и оказаха неоценима помощ.

